

ROXER NASODIA KONIVENCE
MAGYARALATA

I - II.17.-18.

Yrta : Lucia Lopez

1. Fejezet. 1-22 v.

1.v.... "ki-ki az ő házanépével...." vagyis családjával. Nép, törzs, nemzetiség, család, egyén: ez volt a régiéknél a társadalmi berendezés.

6.v.... "és az egész nemzedék"... nemzedék jelenti azt az időt, amely a pályánkortól az apára levésig tart. Az általában 25 év, de a régiéknél 70 évet számítottak.

7.v.... "Izsrael fiai igen szaporák valának"... Mikor Jákób odaköltözött, hetvenen voltak; Manasséval és Afraimmal hetvenketten. 8 száznak jelentősége van a Bibliában. Jézus a 12 tanítvány mellé még választott 72 tanítványt magának, nem hetvenet, mint ahogy általában hiszik.

8.v.... "Més király támad Egyiptomban". Egy másik dinasztia, más család kezdett uralkodni. Hosszu ideig uralkodott annak a farazónak a családja, aki Józsefet pártfogolta. Egyszer csak lázadás tört ki, azt a faracót kiűzték és a hyksosz dinasztia helyett, mely semita eredetű volt, egyiptomi uralkodó dinasztia került a trónra. A Kr.e. 3000 éves egyiptomi történelem folyamán rengeteg dinasztia uralkodott egymásután. Ezeknek uralkodási idejét és az uralkodók nevét az egyiptomiak feljegyezték, úgy, hogy egy országban sincs oly pontos feljegyzés az uralkodókról, mint Egyiptomban. A Józseffel barátkozó faracok semiták voltak, ezért nem szerették az egyiptomiak és lázadtak fel ellenük. Mikor egyiptomi király lépett fel, nem tudta, mit csináljon a zsidókkal. A zsidók igen szaporák voltak, rendkívüli életerő volt bennük, az a veszély fenyegetett, hogy urává lesznek az országnak és megint semita kézbe kerül a vezetés. Hogy ennek elojét vegyék, oly törvényeket adtak ki, melylyel a zsidók szaporodását meg tudják gátolni. Megengedték, hogy a Nílusba dobják az anyakörmöket.

9-10.v. Egyiptomot nyugat felől nem fenyegette veszély, mert ott nagyrészt sivatag volt. Libia pedig nem volt oly hatalmas, hogy veszélyes lett volna.

vols. De fenyegette veszedelem északkelet-
 ről. Énán felől sok nép próbálkozott, hogy
 a művelt, szép, vonzó Egyiptomot megtámadja.
 Vonzó ország volt Egyiptom. Nem lehet mondani,
 hogy a Sátán birodalma volt. De azt mondhat-
 juk, hogy a világ fogalmának megtestesítője
 volt. Babilon volt inkább a Sátán birodalma,
 amit Nimród alapított, az istentelen világbi-
 rodalom megalapítója. A babiloni világbiro-
 dalomból indult ki a többi világbirodalom.
 elcső Nimród alapította, azt követte az as-
 szir világbirodalom. Ennek letörése után újra
 babiloni városok kezébe került a hatalom. Na-
 bukadonozor volt a második babiloni ~~világbiro-~~
 dalom megalapítója. Ezt nemcsak a Biblia,
 hanem a világi történelem is kimutatja. Ennek
 a helyébe jött a méd, majd a perzsa birodalom.
 De már a médok alatt is benne volt az uralko-
 dásban a perzsa. Ettől átvette a görög / Nagy
 Sándor/. Halála után 4 birodalomra oszlott a
 világbirodalom. 1. Görögország, 2. Kis-Ázsia,
 3. Szír birodalom, 4. Egyiptom. Ezt a Nagy
 Sándor féle görög birodalmat - mert görög mű-
 veltségű volt - felváltotta a római birodalom.
 Ezt félre tölta az Egyház és helyébe jött 10
 királyság. És mikor a 10 királyság uralkodott
 /nem pontosan 10, de kb./, ezek egyensúlyban
 tartották a hatalmat. Amikor pl. Napoleon meg-
 próbálta magához ragadni az uralmat, létre-
 jött a Szent szövetség és megdöntötték Napo-
 leont. Vigyáztak arra, hogy egyik ország se
 tudjon a többi ország fölé kerülni /egyensúly
 politika/. Mikor az Egyház fejlődése befeje-
 ződik, a 10 uralkodó átadja a hatalmat egy u-
 ralkodónak és ez lesz a második római biro-
 dalom, az Antikrisztus birodalma. Amint Dániel-
 nél látjuk, a vas /imperializmus/ és csarép
 /demokrácia/ keverednek egymással, de soha
 egyesülni nem tudnak. Ugy keverednek egymás-
 sal, hogy mindig, bármely pillanatban felbo-
 rulhat a birodalom. Az egyensúly politika ma
 még részben megvan, /ez a búna Hamarajkóidnek
 is/, a akkor bukik meg teljesen, ha az Egyház

nevelési ideje lejárt. Akkor engedti isten, hogy a világbirodalom újra feltámadjon. Hatásmas sábet kapott akkor a fenevad, mikor a római birodalom szeszétört és meggyógyul akkor, amikor szűk újra egy uralkodó vonni kezdte a határait. És a gonosz szándék, hogy mindent egy uralkodó alatt egyesítsenek, nem Egyiptomban volt még, hanem Babilonban. Egyiptomnak más a jelentősége. A világtörténelem központjától kiindulva felelőre esett, mert Afrikában van és nem Ázsiában. Olyan gazdag földön volt, mely a gazdagság kifejlődését elősegítette és meg is ovtá az irigyek támadásától. Ezért oly nagyon foku gazdagság, műveltség fejlődött ki, mely az életet sokáig szebbé tette, mint más országokban volt. Nem durva erőszak dolgozott, hanem a szépség, a művelődés ragadta magára az emberek figyelmét éppúgy, mint Európában, ill. Magyarországon pl. Ferenc József uralkodása alatt. Egyiptom tehát az isten nélküli élő világot jelképezi. A szép, vonzó, ragyogó világ Egyiptom, Babilon pedig a mindent szeszétört uralkodás megtestesítője. Az antikristusai ezme Babilonban fejlődött ki és nem Egyiptomban. Egyiptom tehát állandóan ott kellett állani, hogy a Babilonból jövő támadásoknak ellenálljon. Mivel északról állandóan fenyegették Egyiptom biztonságát, ezért építettek itt megerősített városokat és helyőrségeket helyeztek el benne. Senki sem mertett be, hogy ne kérdezték volna meg tőle, mit keres itt. Ezért gyanúsítja meg József a testvéreket, hogy "kémek vagytok", mert innen fenyegette vessély Egyiptomot. Tehát a szidóktól való félelem évszázadokon át régen tartó félelem volt, mely az egyiptomianak mindig éberré tette szokkal szemben, akik északkeletről jöttek az országba. Tehát politikai ügy volt.

II. v. .... "Bendelésnek fülájuk robotmestereket".
 Ha egy népet nehéz munka alá vetnek, és a nép elgyengül. Felíték a szidóktól. Nem azért, mert isten népe, hanem politikai okokból.

Sokan feltessék a kérdést: 70 ember hogy szaporodhatott fel 1 millióra? Ha kiszámítjuk, kiderül, hogy 200 év alatt ez lehetséges, csak rendkívüli szaporaság kell hozzá, amit a Biblia fel is jegyez. Abban is jelentkezik egy nép ereje, hogy mennyi gyermek születik benne. Az erkölcsei és testi romlás jele a csapózás a gyermekalkás terén. Menetl több a gyermek, annál több az aulás. A gyermekszülés nem gyengíti az anyát, de a túlsótt neki élet gyengíti. Nem az a baj, hogy túlsók gyermek születik, hanem az, hogy mértéktelen a szülés. Ha a családon belül folyik a paráználkodás, akkor elgyengülnek. A zsidókat tehát felhasználják arra, hogy nehéz, kemény falakat építsenek az egyiptomiaknak a város megerősítésére. Az egyiptomi rajzokon fel lehet ismerni a semita alakokat.

12.v... "Minel inkább sanyargatják vala őt, annál inkább sokasodik". Ha elnyomnak egy népet, elgyengül, de ha Isten közbe nyúl és életet önt belé, akkor erősödik. Isten különbe életet öntött a zsidóságba, mert akart valamit belőlük csinálni. Az istentől kapott életet ellensúlyozta a kemény munka romboló erejét. Isten megáldotta a népet, mert megígérte Ábrahámnak, Jakóbnak 12 fia volt, de egy volt olyan, akit apja szeretett, a többi mind gonosz volt. De mégis Isten úgy vezette őket, kinok, szenvedések során át, hogy megtértek és lett belőlük erős, megbízható nép. Ezt jelenti, ha egy atya imádkozik gyermekeiért. Sarcinálás, téglahordás, menci munka; több munkában dolgoztak tehát egy napon.

15.v. Bifra és Iva két baba volt. Abban az időben két, téglából rakott oszlopon ült a szülőasszony, és közéjük volt a nyílás, amelyben a baba figyelte a szülés lefolyását. Mivel az asszony ült és nem feküdt, nagyobb erőt fejthetett ki. Ez sokkal keményebb, leteljesebb asszonyi természetet tükröz

fel, mint a mai asszonyoké.
17.v... "De a babák féltek iszent"... A farao
kardjára vonja őket, de Isten segítségükre
van és úgy félcsinok, hogy igazat mondanak,
meg ki is bujnak a felelősség alól. A héber
asszonyok nem olyanok, mint az egyiptomiak;
a héber kifejlődő, az egyiptomi visszafejlő-
dő népfaj a az erős, egészséges szülése köny-
nyebb, mint a betegé. Ebben tehát igazuk volt.
Isten jót tett a babákkal, amit mutat az,
hogy megoldotta a családi életüket. "Megé-
píté az ő hazukat", vagyis sok gyermeket
szültek.

22.v. Farao újabb törvényt hozott és most a
szülőkre hárította a felelősséget, nem a
babákra. Mit tesz az istenfőlelem! Mivel a
babák istenfőlők voltak, Isten népe haladt
feljebb és feljebb. Jó az istenfőlelem és
nem jó a megalkuvás. Van istenfő ember és
emberktől félt ember.

II. Mózes 2. 1-22.

1-5.v. Azért rejtette el a gyermeket, mert
látta, hogy szép. A szülőknek írt leveli ide-
zi ezt a helyet és az a szó van ott, hogy
"városias" vagyis finom külseje van. Nem
testi szépség volt, hanem finom külcső, ami-
ből arra lehet következtetni, hogy es a
gyermek negyre van hivatva. A mama kiállí-
totta a nánjét, aki kb. 9 éves lehetett, hogy
nézze, mi történik az újszülöttel. A nyo-
sor, főlelem a gyermekcikket is korán meg-
tanítja olyan bölcsességre, amint a felnőtt
is csodálkozhat. Ez a kis Mirjam is ilyen
okos gyermek volt. "Alámenc a farao leánya"
a folyó t.i. mélyebben volt, mint a város. A
folyó mindig a legmélyebb helyet keresi el.
A királykisasszony tehát a szabadban fürdött,
épuj, mint Naukikus Homérosnál, ki Gyasz-
ussal ott ismerkedett meg. A szolgálólányok
nem fürödtek a királykisasszonnyal együtt,
csak ott járkáltak a parton, hogy az arra

járó férfiakat távol tartta. Honnan tudta, hogy a gyermek a héberek gyermekei közül való? Mert csak az üldözött hébereknek lehetett oka arra, hogy ilyen szép gyermeket kitegyenek a sás közé. A királykisasszonyt saját szíve sugallta, azon indult el. A pogányok szívének is vannak irgalmas sugallatai. Az u.n. világban nemcsak ajsz és gonosz indulatok vannak. Sokszor az u.n. hívők szívében kevésbé nemes gondolatok vannak. Az Isten dolgaival való felületes foglalkozás kirtja az ember szívéből a nemességét és eltávolítja az embert Istentől. Szért nem jó, ha valaki szertartás szerűen foglalkozik az imádkozással, az áhitattal; ha valaki azt nézi, hogy minél könnyebben lerássa az áhitatot, de elvégzi azért, hogy kötelességét teljesítse, ezzel az áhitattal elszaltja magát Istentől. A királykisasszony nem tette magát egészen egyé apja politikai felfogásával. Amit a Faró elrendelt, az politikai gyilkosság volt. Hogy azonban a király sem egészen szíve szerint omlakodott, mutatja, hogy leányát nem tiltotta el attól, hogy a héber gyermeket saját fiaként felnevelje. Tehát nem úgy, hogy odaadta a szobalánynak, hanem mint tulajdon gyermekét nevelte, és pedig a legelőkelőbb nevelésben részesítette. Ezt pedig a papoknál kaphatta meg. Közvet a papok nevelték.

7-9.v. "Az ó, t. i. Mózes, nénye mondta neki"... A magyar szövegből nem derül ki, hogy kinek a nénye, de a héber szövegben a birtokos ragok feltűntetik. Itt találta fel magát a kis Mirjam. E kis gyermek már most milyen okos és határozott. Így kell a gyermeket nevelni és nem elkényeztetni.

10.v. A gyermek édesanyjánál volt addig, míg len felcseperedett, tehát sok mindent megtudott anyjától, amit aztán eltitkolt. Mikor az egyiptomi papok kinevelték az egyiptomiak minden tudományára, első dolga volt, hogy kiment a zsidók közé és ezt csak anyjától tud-

hátta, hogy zsidó. Isten tehát csodát tett akkor, amikor lehetővé tette, hogy anyja nevelhesse. Faraó leánya jóhiszemű volt és ezért nem vette észre az anyai fortélyokat. Érdekes a Mózes nő jelentése. Bár a zsidó és egyiptomi nyelv nem rokon, mégis bizonyos szavak hasonlitanak egymáshoz. Mosa-kihuz, hasonló szó van az egyiptomi nyelvben: Mosevisből kihuzott. Az akkori gondolkodásmód szerint nem találhatott szebb nevet. Mert a Nilust az egyiptomiak úgy tekintették, mint az istent, aki őket eltartja. Az a név tehát olyan volt, mint Agoston fiának neve, akit Aedeatus-nak kereszteltek, ami azt jelenti: istentől adatott. Ugyanezt jelenti a M Mózes név: Isten adta, a Nilus istenétől kapták a gyermeket.

II. v. Mihelyt felnevekedett, első dolga volt, hogy kiment a zsidók közé. Ebből látjuk, hogy szívében a csoda lelki folyamat mohatott végbe. Látta, hogy a zsidókat úgy üldözik az egyiptomiak. Tiszában volt azszal, hogy ha az egyiptomiak mellé áll, még faraó is lehet belőle, ha pedig a zsidók mellé áll, ugyanaz az üldöztetés jut osztályrészéül, mint amia a zsidó nép sorsa volt. Ott volt előtte a kérdés, melyik sorsot válassza. É ez hosszú ideig dolgozott a szívében. Mert midőn észreveszi, hogy egy egyiptomi ver egy zsidót, oly harag fogja el, hogy megöli az egyiptomit. Ebből következik, hogy ez az indulat régebben kezdődött benne és alig várta az alkalmat, hogy üldözött népe mellé álljon. A papok nevelték ki Egyiptom minden vallásos ismeretére; jól tudta a kátét; de anyja Jehova ismeretére tanította meg káté nélkül, első szóval. Ez az mélyebben hatott szívében. Lelkét az fogta meg, amit anyjától tanult. Így volt elkészítve, amikor kiment Ramses és Pithon városokba és a zsidókat meglátogatta. A zsidók munkája úgy volt megszervezve, hogy a zsidók felett zsidók voltak a felügyelők és a zsidó felügyelők felett voltak az egyip-

toai felügyelők. Amikor Mózes kiment és látta, hogy egy egyiptomi ver egy zsidót, lehet, hogy a zsidó felügyelő volt - bár a Biblia erről nem beszél - skit az egyiptomi azért ütött, mert az a zsidó becsatolt zsidók nem vöggesték megfelelően a munkát; - akkor Mózes igen megharagudott. Később olvashatjuk azt a mondatot, hogy Mózes volt a legszelidebb ember a világon. A későbbi iskola ebből a hírtelen haragú emberből a legszelidebbet nevelte. Tehát Isten tud nevelni, ha valaki engedni magát nevelni. De arra is következtethetünk, hogy Mózes haragja nem mentelen harag volt, hanem mély megfontolásból eredt. Mózes rendkívüli ember volt. Az, aki egyedül így utasítja határozni magát arra, hogy az alacsony sorsot választja és nem magasra tör, kell, az hogy világhosszra eljutott legyen, ami nem mindenkinek adatott ezen a földön. Mózes fiatal volt ekkor: 40 éves. Szűtén a pusztában volt ideje türelmet tanulni. Szép dolog a pásztorkodás, de mikor valaki annyit tud, mint Mózes, aki az egyiptomi papoktól tanult, nem lehetett könnyű a pásztorellátások mindennek kellett összetörni benne. Az egyiptusiak megvetették a pásztorkodást, a zsidóknál nem volt megalázó foglalkozás. De az egyiptomi műveltség birtokában nehéz felszát volt, nagy lemondást követelt. Látjuk ebből azt, hogy Isten hogy megtöri ezeket, akiket nevelő iskolájába fogad. Isten megtöri Mózes pályáját. A zsidókhöz Irt levélben olvassuk, hogy Mózes Krisztus gyalázatát választotta. Kialakult a prófétáknál az, hogy a Megváltó a legutolsók közt lesz. Az kifejeződik úgy, hogy azok, akik Isten papjai voltak, a legkevesebb uton kellett, hogy menjenek. A többi ember gyalazata esett rájuk. S Mózes tudta, hogy ezen az uton kell mennie. Tudatosan választotta ezt az utat, amit később a Megváltó járt. Jézusnak is nagy harca volt családjával. Jézus is arra akarták rávenni, hogy akinek ilyen adottságai vannak, az men-

jen fel Jeruzsálsába és mutassa meg magát az embereknek. De Jézus nem ment velük. Mő-
sed is ment az alsó úton. Ezért mondja a zsi-
dóknak írt level, hogy Krisztus gyalázatát
hordosta. Műhez az úthas tartozott a 40 éves
pásztorokodás a Sinai félesígeten. Az nem volt
könnyű, mert ott szivatag volt, nem nőtt szőlő
fű, hanem barna szőlő kora, amit a juhok
megettek ugyan, de lovat, szarvasmarhát nem
lehetett tartani. Műhez fáradtságos munka
volt; mindig tovább kellett vinni a nyáját,
hamar leigelték a területet. De az isten így
munkával készíti azokat, akikből valakit
akar csinálni. Senki se érezzen isten iránt
keserűséget azért, mert isten műhez úton ve-
zeti. Mert a könnyű úton fattyuvá lennánk,
amivé pedig isten nem akar nevelni. Az oly
gyermek, akinek mindent odaéznak, akinek
mindent szabad, fattyu gyermek. Az igazi
gyermekeknek már gyermekkorukban sok esen-
vedésen kell átmenniük. A gyermeket úgy kell
nevelni, hogy már az egész kicsiny gyermek
tudja, mit szabad és mit nem.

12-13.v. Miért tekintett ide-oda? Rézte, hogy
nincs-e ott egy egyiptomi, aki látja őt. Mő-
ses azt hitte, hogy a zsidók nem fogják elá-
rulni. De akkor is voltak olyan zsidók, akik
odálltak az ellenség szolgálatába, testvé-
reiket elárulták.

14.v. A zsidó azt kifogásolta, hogy Mőses nem
kapott felhatalmazást arra, hogy itékezze
felettük. A zsidóban nem volt együttérzés né-
pével. A zsidók közt élt, semmi reménye nem
volt, hogy nagy ember legyen, Mősesnek lett
volna, és ez a zsidó elárulta Mőset. Tessék
összehasonlítani a kettőt. Vannak, akik a-
sért, hogy könnyebb legyen nekik, odállnak
az ellenségnek hatalom szolgálatába. A törté-
nelem tele van ilyen emberekkel. Martinovic
pl. cestrák kém volt, aki állandóan feljelen-
tette az oroszok kővöket, de a oroszari udvar
megutálta és nem vette figyelembe a jelenté-
seit. Ezután lett forradalmarrá, de akkor is

a császári udvar aszisztensében állt. Jellemzőre fényt vet az is, hogy miközben a többi Szászoknál bátran nézett szembe a halállal, ő Szászoknál.

14.v.-ben az, hogy "monda" azt jelenti itt: gondolta, nem hangosan mondta. Mózes rögtön elindult a Sínai félsziget felé s ez mentette meg. Művéje, az egyiptomi nyelv ismerete oly hatással volt az egyiptomi szidóságra, hogy azok keresztül engedték a határon.

15.v. Letelepedett Midian földén, a Sínai félsziget északnyugati részén a ledit egy ciszternánál. Oly időben érkezett oda, mikor a pásztorok oda terelték a nyájukat, hogy igyanak. Esvetkesik egy pásztori idill, amilyen még kettő van Mózes könyvében: Eliezer és Rebeka, Jakób és Ráhel találkozás, az a harmadik. Az ember élvezi az életet magát, ahányt az legkedvesebb alakjában élénk áll. Több mint kéltői tehát, amit itt látunk. A bibliai történetek naturalista történetek, de tiszták. Mily helyt valami tiszta, nemes, arra azt mondják: idealiztikus.

16.v. Jethró nem közönséges pásztor ember volt, hanem papi fejedeleme, mert a nép papja és fejedelme ugyanaz volt. Éppugy, mint a napkeleti királyok egyttal magusok, azaz papok is voltak. Tehát pap és kitaly. Ilyen volt Jethró is.

17-20.v. Mózes erőteljességét nem vessitette el. Egyedül szembe száll a pásztorokkal. Akkor is természetes emberek életek, alapjában olyanok, mint a mostaniak, csak a "kultura" még nem volt még náluk. Amondják a lányok, mi történt, éppugy, mint Rebekánál, mikor lábán eszelt ki. De lábán azért volt sorény, mert Rebeka szép ékszerket hozott. Jethróndi ez nem volt még, mert Mózes semmit sem hozott a lányoknak. A lányok nem találják fel magukat. De az apa mindjárt mondja: hozzatok ide azt a kedves embert! Egyék kenyeret! Ami azt jelenti, hogy üljön le az asztalhoz és vacsorázzék velük.

21-22.v. Mikor már ledit és egytt ettek, egy-

szerre jól érezte magát köztük. Tehát Isten vezetése a családban. A midianitákról látjuk a hírek könyvéből, milyen gonosz dolgokat vittek véghez. De Mózes idejében még nem voltak úgy megrendelve, mint Gedeon korában. Ger-izogon, vándor. Gerson-vándor voltam. Mózes tehát nem érezte magát otthon Jethrónál. Fiának csak a nevet adja: vándorúton vagyok. Jól érezte magát pedig, de tudta, hogy nem ez az ő hazája. Vándor volt, de Isten éppúgy gondoskodott róla, mintha otthon volna. Mikor később Mózes nagy veszedelmébe került, hogy állt a férje mellé Csippora. Majd Jethró milyen jó tanácsokat adott neki. Tehát sok haszna volt a hazaságból. Jól hazasodott. --- Most egy igen érdekes rész következik, ahol Mózes a színi felhangon találkozik Istennel. 25-25.v. Izrael fiai kiáltottak az Istenhez. Új farsó jött a mikor uralkodóval van, az emberek az új uralkodótól jobbat várnak. A földi dolgok változásától többet várunk, mint a mennyei dolgoktól. Pedig az égben lehet változás akkor is, ha a földön semmi sem változik. Az égben levő változások sokkal fontosabbak, mint a földi változások, melyek tulajdonképpen az égi változások következményei. "Az feljuta kiáltasuk Istenhez". Nem minden szó hatol be Istenhez, amit a földön elmondunk. Az Isten nem segít rajtunk, mikor elkezdünk imádkozni, mert látja rajtunk, milyen erő a szájat igyekezetünk és ha Isten megsegítené, csodálnánk: na látod, mégis csak megtertem! Isten addig vár, míg az ember minden reményességét elveszti a akkor utánajut, hogy minden dicsőség Istenté legyen. Isten tudja, ha hogy csak egészen Őre támaszkodunk és magunkra semmit sem, akkor tud segíteni. Itt is ez történt. Isten hagyta hosszú ideig, hogy a zsidók a nyomorúságban szenvedjenek a mikor eljött egy idő, hogy teljesen ki voltak száradtatva és az angyalok is látták, hogy itt az idő, hogy Isten segítsen, az angyalok és a zsidók imádsága együtt kopogtatott Isten ajtaján; a most Isten segített, mert itt volt

az idő. Mikor többé nem próbálkozunk a saját utunkkal, hanem Istenre bizzuk magunkat teljesen, akkor segít az Isten. "Megemlékezék Isten az Abrahámmal, Izákkal és Jakóbbal kötött szövetségről". Nem azért, mintha Isten a szövetségről elfelejtkezett volna. Másról van szó. Isten a mennyben együtt van az angyalokkal. Sok milliárd angyal hallgatódik ott, de vannak főangyalok, akikkel Isten tanácskozik. Ilyen a 24 vő, akik mind királyi székeken ülnek és Isten tanácskozik velük. Ezek közül lépett egy Jánoshoz és mondta: Ne fél, hiszen győzött a judabelli oroszlán. Isten tehát az égi tanácsban megállapította azt, hogy most itt az óra, hogy Abrahámnak, Izáknak, Jakóbnak tett ígértét valóra váltsa. Akkor jött el az óra, hogy megemlékezzék erről. Az égben intézik az emberek sorsát. Mózes ott volt eddig is. Negyven éven át nevelődött az egyiptomiak bölcsességében a 80 éves volt, mikor Isten elindította. Az égi tanácsban akkor hangzott el a szó: "megemlékezett". Előbb az égben történik valami, ezután a földön. 3 ml emberek folyton azt nézzük, hogy a földön mi történik. Pedig nem a földi jelektől függ, hanem attól, hogy az égi tanácsban mikor emlékezik meg az Isten. Ez a hit, hogy az ember nem a földi dolgokra néz, hanem az égi dolgokra függesszi tekintetét.

II. Mózes 4. Fejezet.

Isten csodákkal igazolja Mózeset. Voltak olyan kígyók, amelyek megmerevedtek, ha a farkukat megfogták, aztán újra ellenyhultak. Ilyenekkel dolgoztak az egyiptomi varázslók. Akkor sok volt a poklos. Tehát az akkori embereknek sokat mondó csoda volt, amit Isten tett.

"Nem vagyok én ékesen szóló"../10 v./ "Sz hitet lenség, mert magára néz és nem Istenre tekint. és gyavaszág, mert fél a farkától. Latjuk, hogy Mózes eppoly tehetséges ember volt, mint a többi. Isten hiába birtatja/12.v./, Mózes nem adja meg magát/13.v./ "Küldd, okit küldeni akarsz akaraz".

Isten erre leereszkedik Mózes felemelkedésénél.
/19.v./ a azt mondja: Jé, majd Aron meggy veszed.
Jól jart ezzel Mózes? Nem. Mert ha Istentől
kérte volna a képességet, hogy beszéljen, ki-
maradt volna a sok csettlés-botlás, amit Aron
okozott, pl. amikor arany borjút épített. Mózes
sokkal több szenvedésen ment át így. Mikor
nem megyünk azon az úton, amelyen Isten vezet,
sokkal több szenvedésbe jutunk bele, mint hit-
tük volna. Isten megjelent Aronnak a azt
mondja: menj ki a testvéred elé. Isten tehát
rögtön cselakodott. De ez az alacsonyabb út
volt. "Te pedig leszedi néki Isten gyanánt",
vagyis Mózes fogja vezetni Aront, mintha Isten
volna. /16.v./

18-31.v... "Hadd menjek..." azt fejezi ki, hogy
Mózes el akart menni és nem engedelmet kért,
csupán atyai hozzájárulást. Az akkori emberek
80 éves korban lehettek olyan frissek, mint
ma 40 éves korukban. Nem mond el mindent Jeth-
rónak mindjárt; Jethró is tudta, hogy az a fa-
ráó már meghalt és nincs veszélye az utnak.
"Áradd el épségben" van az eredetiben, nem "béké-
ségben". Ha valaki él és veszély sem fenye-
geti, békessége van. Magyarban az épség, egész-
ség mind megfelel a "salom" szónak. Elfelejt-
tődött a dolog ezzel, hogy az előző faráó
már meghalt és a fiának már nem volt emléke-
zetében Mózes tette, tehát már hazamehetett.
Azért ment a Sínai hegyről Jethróhoz, mert a
családot is magával akarta vinni. A békés u-
tazás akkor számaron történt, csak háboruban
használtak herci szekerek elé lovakat. Isten
botját is vitte magával, melyről Isten azt
mondta, hogy ez fog kígyóvá változni.
"kezébe", azaz hatali mába adta a csodákat;
mind a három csodát vitte magával. "En azon-
ban megkeméppiten a faráó szívét". A faráó
kéns volt arra, hogy a csapások után elbo-
csássa őket, de ez nem szívből történt. Isten
ússze akarta előbb törni. Így van ez velünk
is. Isten azt akarja, hogy ússzetört szívű-
ek legyünk, akik nem tudnak magukban semmit
sem tenni. Mihatározzuk a Bibliában, hogy

meg fogunk változni, de este, maénak a munkában, 3-4 nap múlva e nagyszerű elhatározásnak vege; elmúlt. Isten eddig hagy bennünket megkeményedni, megkeményítő körülmények közé jutni, kísértések közé addig enged, míg újra meg újra összetörünk a est eddig csináljuk, míg egész lényünk teljesen összetörik. Faraóval is est tette Isten. Ugy hozta Isten a dolgokat, hogy a faraót úgy összetörte, hogy már visszafordulásától szó nem lehetett. De mégsem így történt; mert amikor látványlag eltévedtek a pusztában a zsidók, Faraóban ismét feltámadt minden gőg és gyűlölet és üldözébe vette őket, de ekkor már ott vették. Itt is érvényes a fizekas példázata: egyik ügyből tisztességes, másikkal tisztességtelen eredményt csinál. Isteni nevelés látnak itt. Megkeményíti faraó szívét, tehát irányítja, azért, hogy kifejlődjék igazi lénye. Isten észreveszi, hogy én szoré irányulok és azt állandósítja bennem. Az egyikben a jót, a másikban a gonoszt állandósítja ilyen módon az Isten. De lehetséges, hogy a gonosz egy idő múlva megáll és áttérek a jóra és Isten ezután már ebben az irányban visz tovább, nevel. A rossz irányban nevelődött ember nem fogja föl az isteni vezetést, csak az összetört szellemű ember. A szellem mindig lendítő kerék; vagy a jóra, vagy a rosszra lendít. A szellemnek lélek hatását türi össze Isten, mert az a lélekhez igazodik. Amit Isten a faraónak mondott, nem volt más, mint a faraó szellemének, mint lendítő keréknek mozgásba hozása. "Elsőszülött fiaim, Izrael"... Izraélt félre tette ugyan Isten, de az egyház megtéréseinek nem következménye az, hogy az egész világ megtér. Izrael megtéréseinek az lesz a következménye, hogy népek fognak megtérni nyomában. A nagy külföldi, szarkromató tömegmegtérések látnak, mert a tömeg utána visszafordul néhány ematandó múlva. Az egyház egyéni megtéréseket szül, Izrael megtérése népek megtérést hozza magával. A tömeg mindig az embert keresi; ahol nagyobb az emberi szuggesztív hatás, ott

nagyobbak a tömegek, a haligatonag. A megszentelődők száma ott nagyobb, ahol kisebb a tömeg.elfogják a halakat és a nem megfelelőket visszadobják. Azt a munkát Isten angyalai végzik.

"Az én fiamat.."vagyis Izraelt. Ugy beszél Isten, mint elsőszülöttjéről. Ahogy Izraelt félretesszi, fogvaágba viszi, amikor kitéri az ország szolid ágai közül, megváltoztatja módszerét és az egyes megtértekből álló egyházat állítja előtérbe. Amikor a Szent Szentet állítja Isten helyre, akkor lesz Izrael ismét elsőszülött. "Mégólos a te fiadat"... A farsó őt hallja és nem vesi komolyan.

Mózes megy, hogy Isten akaratát végrehajtsa a Isten az uton elébe áll. Megbetegszik, szinte haldoklik; aki mellé áll, az a pogány feleség. Csippóra látja meg, hogy mit kell tenni. A körülméletést Mózes a paszterkodás elatt nem hajtotta végre. Isten hagyta 40 évig; de mikor a szent parancsot kell Mózesnek végrehajtania, akkor Isten a lelkiismeretével állítja szembe. Akkor nyílna Csippóra lelkébe, hogy itt a baj, ezt nem tettek meg. Körülméleti fiát és a levágott bőrt Mózes lábára veti. Abban a pillanatban Mózes meggyógyul. Nem babona volt ez, engedetlenség kérdése. Ha valaki megbetegszik, először rendbe kell jönnie az ember Istenhez való viszonyának, azután jön a gyógyulás. Csippóra Istenhez megtért nő volt, áldása férjének. "Vérvőlegény a körülméletkedésért". Segtesszi, amit Isten ne i mutatott, habár fájt neki fia szenvedése. A körülméletkedés annyi, hogy én a véreget adom, hogy az Isten utján járjak. Olyan jegyesen vagy, akivel összeköt ergen a vérhülés, vagyis egy olyan uton indulunk el, melyen meg kell tegednünk, amit a vér kíván.

Aron szellemi sugallatot akpott és úgy indult el. Jó sokat ment Aron, míg a Szerbálon találkoztak. Aronnal mindent köszi Mózes. Az ember sokat segért abból elsőjével, amelyre nincs lélekben felkészülve. Így volt Aronnal is; az Mózes mindent köszi vele, de Aron ara volt

megérve aron, airo Mózes. Azért volt csak
szokás azután is Aron.
Sokszor fitymálja az Isten által odaállít-
ott vezetőt. De ahhoz, hogy meg is cseleked-
jék azt, amit hirdetnek, rá is kell, hogy ne-
velve legyenek. Sok olyan elhatározás kell,
amely az embert Isten útján vinni előre. Aki
érti a dolgot, még nem hisz, hogy alkalmas
tanítónak. A kibontakozást ez találja meg,
aki előre megy, amit mond.
Aron Mózes vezette. Volt "Istene". A nép
is megértette az üzenetet, de néhány nap sul-
va fellázadt. Még Mózes is rávezrik valami
kötélyre; Mózes is befolyásolta a nép.

II. Mózes. 5. fejezet.

1.v. "Unnepet ülni" azt jelenti, én Unnepelaki;
de itt nem erről van szó. "Unnepet rendezni"
van az eredetiben, vagyis Isten oly Unnepet
akart, amelynek ő a középpontja. "Ur" helyett
mindemitt Jahve van a héber szövegben.
2-5.v. Magukat nem zsidóknak nevezik, hanem hé-
bereknek. Zsidóknak azóta nevezik, amióta a Sa-
biloni fogságból főleg Juda tért haza. Isten
színe előtti komoly megjelenésről van szó,
nem valami könnyelmes Unnepléről. "Hogy meg-
ne verjen Isten bennünket dögvésszel", mutat-
ja, hogy oly komoly volt a meghívás, mint a
katonai behívó parancs. Ha valaki nem engedel-
meskedik, súlyos büntetést kap. Mózes és
Aron döghalállal fenyegeti a népet. Faraó nem
smondja: "mit törődöm én ezzel", mert fontos
volt számára a munkaköz. Faraó göggye nem
engedi meg, hogy e fenyegetéssel komolyan sző-
veljen. "Kicoda Jahve?", smondja; mennyi gög-
gy volt benne?! Héber-tulparti, átkelő, sarándok.
Tehát az Aifrotestől túlról jött sarándok né-
pét, mely idegen országokon keresztül keres-
te Istenet, sőt eljutott oda, ahol Istennel
találkozhatott és Istennel együtt lakhatott.

4-18.v. A faraónak községei és Aronnal szembeni fellépése gőgös, szegvető, de bürtömben is vehette volna őket. Tehát egy bizonyos fokig terjedt csak a gőgje, de nem volt határtalan. Bizonyos fokig tisztelőben tartotta Aront és Mózeset, mert lenyűgben volt valmai, ami tisztelőket ébresztett és mivel úgy leplek föl, mint egy idegen isten szolgálai a faraó megadta bizonyos fokig annak az Istennek a tisztelőtet assal, hogy szolgálait nem bántotta. Slutnásaitja őket, de durván nem bánik velük. Haragját a népre önti ki, amelyet Mózes és Aron képvisel.

Kik voltak a sarcoltatók és kik a felügyelők? Előbbiek egyiptomiak, utóbbiak zsidók voltak. A sarcoltató név azonban nem egészen megfelelő. Mert a hadisarc büntetés kirovása az ellenálló népre. De itt a nép nem állt ellent, csak vesztői, Mózes és Aron. Tehát a sarcoltatók voltak tulajdonképpen a felügyelők, nem a zsidók. A zsidók inkább a hajcsárok voltak, akik korábban a kezükben vették a zaidókat a munkára. A faraó tehát a zaidókat bünteti, úgy okoskodva, hogy majd a zaidók haragja visszafordul Mózes és Aron ellen és erre a nép elfordul majd tőlük. A büntetés az, hogy a nép nem kap pelyvát. A pelyva a tégláégetéshez azért kellett, hogy a téglát ne deformálódják, tehát ki nem égetett állapotban összetartotta; másrészt pedig, az égetésnél a pelyva kiégett és ez által lukacsossá lett a téglát, ami a hőszigetelést biztosította, mert a levegő a legjobb hőszigetelő. Tehát a pelyva a téglát ki nem égetett alakjában összetartotta, kiégett állapotjában pedig lukacsossá tette. Mikor a házberek nem kapnak pelyvát, kénytelenek elmenni kerezni. Természetesen ez több napot is igénybe vett, úgy, hogy mire visszajöttek a kijelölt téglamenynyiséget elkészíteni már nem tudták. Erre csattan az ostor, de először a zaidó hajcsárok hátán. A zaidó hajcsárok zennek a faraóhoz panaszra. "Hiszen a nép nem

kap pelyvat." De a farad dühösen rájuk ki-
bál: lusták, restek vagytok; sok az időtök,
tehát el kell venni a szabad időtöket, hogy ne
legyen időtök gondolkodni"...Ez tehát régi re-
cept, hogy elvették a munkások idejét különbö-
ző elfoglaltságokkal, hogy ne legyen idejük
gondolkodni és az otthonuk úgy legyen elké-
szítve, hogy ne vágyódjanak haza. Mert, míg a
gyárek környékét és területét parkosítják,
széplítik, az otthon olyan, hogy csak épen is-
beveredhetnek. Mince tehát semmi új a nap a-
latt.

9.v. "Hasud szóra - haszontalan szóra". Tehát
az, hogy megjelenjenek Isten színe előtt, az
haszontalanság volt a farad szerint. Ez is mu-
tatja, hogy nincs semmi új a nap alatt. Farad
tudja, hogy az Isten iránti figyelmet kell ki-
irtani a népből, mert különben nem használható
rekszolgának, gépnak; pedig csak egy kötelessé-
ge van a népsnek: dolgozni, dolgozni.

A farad célját elérte; a nép haragja nem a fa-
rad ellen, hanem Mózes és Aron ellen irányul.
Mint ahogy ma is úgy van, hogy az emberek ha-
ragja sokszor azok ellen fordul, akik Isten
igéjét hirdetik akkor, amikor valami miatt
rájuk nehezedik Isten lesújtó keze. Most Jeh-
vohez fordul Mózes. Érdekes, hogy faradval szem-
ben elszámolnak és Istennek tesznek szemrehá-
nyást. Ezzel az ostobasággal és vakmerőséggel mind-
nyájunknak sajtósága. Ha valami nem sikerül,
Isten iránt telünk meg halátlansággal és lé-
szadással. "Miért engedte meg Isten, hogy így
történjék?" mondjuk. Odig a keresztény ember
életéhez hozzá kell tartoznia, hogy amit Isten-
től kapunk, arra szükségünk van; ami Isten-
től jön, az mind hasznos. De míg ezt megta-
nuljuk, addig sok keserves tapasztalaton kell
átmenni, míg a nyomorúság fenekén is úgy te-
kintünk fel Istenre, hogy amit Isten tesz az a
legjobb és ha másként tenné, az volna baj.
Mindletben hamar megtanulja az ember, mondja
és prédikálja is másoknak; de gyakorlatilag
hozzá időn át tart, míg megtanulja. De ki
kell járnunk ezt az iskolát, mert ha nem, fél-

retessnek, mint korcsosultakat, akiket Isten
céljaira használni nem lehet.
Még Mózesnek is meg tanúsít várni Isten sza-
badítását és hiánit akkor is, ha semmit nem lát.
A várás a hit legjobb neveleje; a várásban szil-
lardul meg az ember hite. Az ember hirtelen ak-
kor megkepi mindent, gyorsan az istentől. A
várás a legnehezűb. A várás kínos, kételye-
ket támaszt, a várásban az ember eltávozik is-
tentől, de ha a várásban az ember hű marad,
híven kitart, akkor bizonyos nehézségek, kinc-
dason át mégis oly boldogságra jut el, amely
független az öt körülvevő körülményektől és
helyet az ember a legnehezűb helyeken, atö-
lő fenékén is megőriz és a halál pitvarában
is. Mikor az ember a halál pitvarában van, a
bizonytalanság megkínossa akkor, ha még külön
céljai vannak a világban.

II. Mózes 6. fejezet.

Jahve felöl./Itt nincs fejezet vége; a fejezet-
eket csak évekkel később csináltak./Miért
nem bünteti meg Jahve Mózeset? Jahve megérti
Mózeset és tudja, hogy szívéből ragaszkodik is-
tenhez és ez csak pillanatnyi haborgás. Hű ak-
kor maradni Istenhez, csak nem erti Istent.
Meg akarja érteni, azért lássd. Jahve felöl
Mózes kételeire. "Majd meglátod! Várj! Ne légy
türelmetlen!" É Mózes megalkodik, nem szól,
megy tovább néha utján.
Nem azért szabadulnak meg, mert a farad megé-
lankodik és belátja, hogy igazságtalan, hanem
azért, mert egy erde kéz lesújtja a faradot és
kénytelen engedni. A faradnak össze kell tör-
nie. Ehhez pedig igen súlyos csapásokra van
szükség. Isten nem rögtön és egyszerre hasz-
nálja a sújtó kezét. Sokáig vár, míg végre
csapott.

"Abrahamnak, Izááknak és Jákobnak úgy jelentem
meg, mint Mindenható Isten/El Ghaddai/, de az
én Jahve névenem nem voltam előttük ismeretes
Nem azt mondja, hogy a Jahve nevet nem ismerték

hason út nem ismerték úgy, ahogy azt a Jahve név jelenti. A nevet ismerték, csak azt nem, amit jelent. Akkor tanulták meg, mikora névből előny lett: omlékodot. A Jahve azt jelenti: Az Aki Van, Aki nem változik; amit mond, amikor hű marad és nem lesz soha más. Most, amikor a nép látni fogja, hogy ígéretét megtartja, megismeri Jahvet. Isten hű marad önmagához. "Aki tegnap, az én mindörökké ugyanaz", ez a Jahve szó jelentése. Tehát itt az a fontos, hogy most fog Isten először úgy belepni a világba, hogy nem hagyja cserben azokat, akiket magának kiválasztott. A héber jelentéktelen, hitvány, önző, hitetlen nép; inkább kívánja a husca faszakát és élvezetet, mint azt, hogy szemlélővel a magába szárnyaljon, tőri a korbáccot csak azért, hogy ne álljen hűül dolgokat omlékodni és azt a népet nem engedi ki Isten az ő kezéből. A tövisbokr ág és mégis tövisbokr marad; Isten benn marad a tövisbokrban. Mózes később is lázad Isten ellen /Mósze és Meribba/, de Isten vár, Isten hű marad. A nép bemegy az ígéret földjére, de vezetője nem megy be. Akinek Isten sokat adott, attól többet követel. Bemegy a hitvány nép, Mózes kívül marad. De az feleldjük el, hogy senkit sem ért olyan tisztaság, mint milyen Mózesért. A Héber vagy Függe helyén Mihály arkangyal nem engedi, hogy a Sátán círogdja Mózes holttestét. Isten maga tetette el Mózes, vagyis mintegy felszippantotta, elnyelte a testét.

"Még emlékeztem az én szövetségemről"...
Itt jelentkezett Jahve. Ez vagyok az, aki nem változtam meg soha. "Kinyújtott karral"; mikor a kovacs a legnagyobb kalapáccsal fogja meg, a karját kinyújtja és úgy üt vele. Tehát "kinyújtott karral" azt jelenti, a legnagyobb erővel sújt oda. Isten úgy szerez magának népet hogy azt kiragadja a legnagyobb nyomorból és csinál magának népet. Tehát először semmi, hitvány és aztán ő kiválaszt és csinál magának népet. Mindent intenciói kap és úgy lesz az Istené. Vajon talán nem így tett Isten? Vannak

hozott ki minket?!

9.v. A kialakltság és kemény szolgálhat miatt nem hallgattak Mócsare. Mi a kialakltság? Az eredetiben "rövidre vágott szellem" van. Tehát nem lélekről van szó, hanem szellemről; de nem Isten Szelleme-ről, hanem az ember szelleméről. Mi az ember szelleme? Ugyanaz, mint az antena a rádióval. Isten Szelleme felé nyújtja ki a karját és valamit onnan akar kapni. Kitartást, erőt, fényt, örömet, nyájaságot és Isten adja ezt a töltést a maga Szent Szelleme által. Csakhogy ahhoz, hogy az ember kapjon Isten Szelleme-ből, az is kell, hogy kérjen. "Kérjétek és adatik néktek." Ha az ember magába temetkezik és abba hagyja az imádkozást, egyszerűen elfogy a szellemi töltése. Az a rövidre vágott szellem. Az öt ostoba szűz meg tudta rövid időre gyújtani a lámpást, de csakhamar kialudt. Mikor az ember annyira elfárad, hogy nem tud imádkozni, akkor van jelen a rövidre vágott szellem. De az embernek ilyenkor erőt kell vennie magán és felkiáltani Istenhez: Uram, látod milyen állapotban vagyok, segíts rajtam! Ezt mindig meg tudja az ember tenni. Csak fel kell kiáltani az Istenhez rövid kiáltással, mintegy az ember lelkéből kitaszított imádsággal. De imádkozni kell! A zsidóknál az volt a baj, hogy kicsi volt a töltés, rövid volt a szellemük.

Az ember szelleme két dolgot jelöl: 1. a rádiókészüléket és 2. a hullámokat. Az az, aki jelentése a szellem szervezete, a tartalmi, az ember szellemének a tartalma, mikor az Istenből áradó szellemből kapunk. A szellemnek 5-féle jelentése van: 1. magasabb létfok, mint a test /mi testiek vagyunk az angyalok szelleme/, 2. szellemi személyek, mint pl. Mihály, Gábor, Sándor, a halál és a halál angyalai stb. 3. Isten Szent Szelleme, 4. az ember három részre osztottságának egyik tagja/test, lélek, szellem, mint egy önálló rész a testtel és lélekkel szemben, 5. szellemi áramlás, melyben lehet

Erős, világosság, kitartás, türelem, újjongás, fény, gyéveség, gyűlölet stb. Ezek mind, mint hullámok jönnek felénk és megtelítve a mi szellemünket, mint aszervezetet betöltik és megtelítik vagy aszerzettséggel vagy gyűlölettel, vagy irgalommal stb. mit éppen befogadunk. A rövid szellem azt jelenti, hogy nem képes a szervezet nagyobb mértékben felvenni az istentől jövő hullámokat. Mint pl. bizonyos esetekben a gyomor nem tudja felvenni azt a táplálékot, amire szüksége van, ha beteg. Ilyenkor szoktak ajánlani az orvosok a többszöri kis étkezést.

A másik dolog a "kemény szolgálat" volt. A kemény szolgálat nagyon fárasztja az embert. Nagyon keményen kezelték őket; nemcsak maga a szolgálat volt nehéz és fárasztó, hanem még érték is őket. Mikor az ember kifárad, türelmetlenné lesz.

10-11. v. Amikor megállapítja a Szentírás, hogy a szidóknak rövid volt a szelleme, nem az következik, hogy Isten meggyógyítja őket, hanem Mózes beküldi a faradhoz. Milyen eredményt lehetett ettől várni? Nem lehetett mást várni, mint még nagyobb szolgálatot. Isten azonnal gyógyít, hogy még nagyobb terhet rak a szidó nevére. Mikor az ember felnyög a teher alatt és azt mondja: nem tudom tovább viselni, akkor az Isten még nagyobb terhet rak az emberre és kiderül, hogy az ember azt is el tudja viselni. Isten növeli az embereket, Isten ostroma nevel.

12. v. Az ember már gondolna, hogy azért küldi Mózeset, hogy könnyítsen a terhen, de Mózesnek van annyi bölcsesége, hogy tudja, azt nem képes a faradnál elérni. "Hát még a szidók halgatnak rám! Hogy halgatna rám a farad?" Emberileg igazsá van Mózesnek, de Isten tervét nem látja át. "Mehéz ajku"... azt jelenti, nem tudok könnyen beszélni. De az Isten kifogás csupán, Mózes félt, ezért mondja ezt. 13. v. Isten Aront rendelte Mózes mellé, akinek volt svádája. Akinak svádája van, nem nagyon gondolja meg, mit mond. Tartaloz nélkül

beszéi. Mint amlilyenek az imárákon a "szép imádságok". Mózes volt, aki gondolkodott, Aron mondta ki. Mózesnek az volt a fontos, mit mondjon, Aronnak az volt a feladata, hogy szépen mondja el. Ha valakiben sok a józan-ság, megfontolás, az kevés beszédűvé lesz. Arról lehet megismerni a komoly férfiskat, hogy nem sokat beszélnek, de a komoly nőket is. Aron nemesebb értelmében volt többeszű, de Mózesben több volt a férfui bölcsesség, megfontolás, mint Aronban. Ezt a különbséget Aron későbbi viselkedése is mutatja majd. 14-19.v. Négy idősebb testvér nemetségét mondja el, különös részletesen Lévi nemetségét tárgyalja. Lévi törzsnél évszámot is mond. Latjuk, hogy még mindig elég magas az életkor. Sokszor történik meg, hogy egy férfi nevérol neveznek el egy várost: Hebron. 20-26.v. Jókébed volt Mózes anyjának a neve. Korákh vagy Kóré nemetsége a zenének, ének-művészetnek adta magát oda. A 26. verstől látjuk, hogy ugy beszél, mint ami azt mutatja, hogy különböző feljegyzéseket összetoldottak melyek külön-külön maradtak fenn. Mózes 8t könyve gyűjtés eredménye. Mózes kezdte meg az összegyűjtést, de nem 8 irta a könyvet. Halála után is dolgoztak rajta. 38t Jozsuó könyve is ugyanazt az irásmodort folytatja. Ugyanaz a stílusa és ugyanaz a szelleme. Né-gy iratok összeállításáról van szó. 27-30.v. Mózes alkudozik, mert nem akar menni Ez nem betoldás vagy lamotión, hanem újra c-lőhozza Mózes, hogy nehéz azku. Jogos félelem volt, nem gyávaaság.

7. fejezet.

1.v. "Istenévé tesszük a faraónak"...Főlebe rendeli a faraónak, ezért a faraónak össze-kell térnie Mózes előtt. A faraó magát tet-te istenné, Mózes az Isten tette istenné. Az isten szó tehát azt is jelenti, hogy valaki egy magasabb szellemi fok hatalmát kapja meg. Tehát emberek is lehetnek istenek, az

Istentől kijelölt állásuknál fogva. Jahve
nincs több, csak egy, de el, ill. ahoia van t
több is. "Szócsalója lézen" azt máskül így
mondja: "profétája lézen". Tehát a proféta
Isten szócsöve, Isten nevében beszél.
2-3.v. amikor a nehéz szolgálát és rövid
szellem, vagy rövid lélekűt van a népen,
Isten nem ad a népnek több szellemi töltést,
hanem még nehezebb helyzetbe viszi őket.
Mózes észre veszi ezt, hogy amikor Jahve őt
nem a szidő néphez küldi, hanem a farsóhoz,
annak az lesz az eredménye, hogy még nehe-
zebb lesz a helyzet és ellenáll. Hogy ellen-
állásá időkölve legyen, felhossa azt, hogy
nehéz ajku, nem tud beszélni. Isten segíthet
tett volna rajta, de ő ezt nem kérte. Széret
Isten úgy segít rajta, hogy mellé adja Aront.
Így Mózes most már nincs egyedül. De Aron
melléadásával Mózes dolga mégis nehezebbé
vált. A későbbiekben látjuk majd meg, hogy ha
Mózes egyedül lett volna, nem tört volna el
az első két kötövény. Igen sokszor, amikor Isten
meghallgatja kérésünket és segítségünk-
re jön, a segítség nehezebbé teszi a helyzete-
tünket.

A másik, amit meg kell jegyeznünk; Isten ma-
ga teszi meg nehezebbé a helyzetet, mert meg-
keményíti a farsó szívét. Mi az, amikor az
ember maga keményíti meg a szívét és amikor
az Isten keményíti meg az ember szívét?
A kemény szív merev szív; ellentéte a mozgá-
konyóság. Az elfásult lélek nem tud alkalmaz-
kodni a körülményekhez. Kemény maradhat az
ember, de legyen mozgékony. A megkeményedé-
sől elvész az ember alkalmazkodni tudása,
nem találja fel magát a különböző helyzetek-
ben. Hajlik, mint az acél, de nem törik el.
Sokszor, amikor az ember megkeményíti szívét,
ezt hiszi, hogy ily kemény szívvel keresztül
tör az akadályokon, holott nem ez történik,
hanem összenyomódik az akadályokon. Az ember
számtal keményíti meg a szívét, hogy behuny-
ja szemét a való tényekkel szemben és elhi-
teli magát, hogy ha szembenáll az Isteni

akarattal, győzni fog; pedig őssze fog törni az akadályokon. Ha volt a Faraónak is a sorsa. Amikor Isten keményíti meg az ember szívét, az az ival történik, hogy Isten elvevsi az ember látását és vakon megy előre. Pl. Mózes eldobja a botot és kígyóvá változik, a varázslók is eldobják a botot és az is kígyóvá lesz. Erre a Faraó szíve megkeményedik és azt gondolja: miért féljen, hisz az ő emberei is képesek arra, amire Mózes. Mi történik? Mózes kígyóit felfalják a faraó kígyóit. Tehát Isten alkalmaz ad az embernek arra, hogy eltévedjen. Ebben áll a megkeményítés. Igen sokszor csulja meg az ember saját magát. Mert nincs alnokabb dolog, mint az emberi szív. Ha újra, meg újra megkeményíti az ember a szívét Istennel szemben, az a megkeményítés mindig könnyebben és könnyebben fog menni. Az ember elhiteti magát, hogy nincs baj.

Isten megkeményíti a faraó szívét, de a jeleket sokszaitja. Ahogy a jelek sokasodnak, úgy keményedik meg mindig jobban a faraó szíve. Az Isten is meg fokról-fokra és a faraó is. A faraón akarta Isten megmutatni, hova jut az ember, ha nem akarja a valóságot látni.

5-7.v. "An vagyok Jahva", vagyis Istent nem lehet kikerülni, nem lehet kizozdítani helyéről. Ez nem gyerektörténet; mély isteni vezetés van ebben elrejtve. Mily igaza volt annak, aki azt mondta, hogy az Ótestamentum az Újtestamentum példatára.

8-13.v. Csodatételről beszélünk a suit óran. Arra jutottunk, hogy vannak oly idők, alkalnak, mikor Isten szükségessen látja a csodát és vannak idők, mikor Isten mellőzi a csodákat. Valahányszor erőltették a csodákat különben komoly megalkuv, mindig hatás utra jutottak. Isten csodák által mentette meg a hugenottákat, de később, mikor már nem volt rájuk szükség, erőltették a csodákat és hatás utra jutottak. A valósi ébredéssel kapcsolós-

too csodák is szepen elinttek. A pünkösdi
 megalomnak is ez lett a sorsa. De akkor Isten
 adja a csodat, a csodáknak mindig meg
 volt a maga haszna egészen addig, amíg azok-
 ra szükség volt. Tehát mindig Isten akara-
 tatól téve függővé azt, hogy csoda történjék-
 e vagy nem, várhatjuk a csodat, de erőtlen,
 kényseríteni Istenet különféle eszközökkel,
 bűjtőléssel, imádkozásokkal stb. helytelen.
 Hogy a csodáknak nincs mindig szerepe Isten
 történetében, az is mutatja, hogy tisztátalan
 hatalom is művel csodat, sőt emberi színvonat-
 lon is történnek csodák. Az Antikrisztus azok-
 ra is megszóial majd és az emberek árulva
 fogják haligatni az Antikrisztus beszédét.
 De ezeknek más hatása nem lesz, minthogy az
 emberek Istentől eltávolodnak, elfordulnak;
 mert az antikrisztusi csodákra jobban hall-
 gat a világ, mint az isteni csodákra. Az ist-
 eni csodákat letagadják, az antikrisztusi az
 csodákat nem. Isten csodákkal akarja a fara-
 ót meggyőzni arról, hogy a farsónak engedelm-
 szakednie kell. Azért mondja Mózesnek: ved-
 el a botodat, zigyóvá lesz. Amikor megtörté-
 nik a csoda, az egyiptomi varázslók ugyanazt
 teszik. De történik egy olyan csoda, amelyet
 nem lehet utánozni. Mózes kígyó elnyelik az
 egyiptomi varázslók kígyóit és azok botja
 eltűnik. Tehát bizonyítva van, hogy Isten Mó-
 zes mellett áll. És a faró mégis azt nézi,
 amit az istentelenek tesznek, nem azt, amit
 Mózes csinál. Neme nagyobbik csodára hallgat,
 a faró. A csoda nem győzi meg a farót, mert
 szive kívánságára hallgat, nem a józan észre.
 Szive kívánsága pedig az volt, hogy Mózesnek
 ne legyen igaza. Majd ha szenvedni, gyötörd-
 ni fog, akkor észre tér, de akkor sem a gyök-
 szak csoda győzi meg, hanem a gyötrelés,
 a fájdalom. Volt-e olyan isteni célja is a
 csodának, amit Isten el is ért? Kiderít, hogy
 a faró okoskodásában nem becsültes, mert
 egy helyen megállt és nem ment tovább. Sok-
 szor az isteni gondviselésnek az a célja,
 hogy kimutassa, hogy ember, vagy emberi töze-

gek nem becsületesek.
 14-24.v. Isten azt az utasítást adja Mózesnek, hogy menjen ki a Nilushoz, mert a faraó is ki fog menni és ott beszéljen a faraóval. Miért ment ki a faraó a Nilushoz? Hogy tisztelettel adozzon a folyónak, mely Egyiptom életadója volt. Mert Egyiptom az oly területen feküdt, mely sivatag lenne, ha a Nilus nem folyna ott. Egyiptomban ritka az eső, a Nilus öntözi a földeket és csak addig van termőföld, ameddig a Nilus vize elér. Szért a Nilus folyót rendkívüli tiszteletben részesítették és egy másik életadó hatalom jelképét használták a Nilus jelképezésére; ez pedig egy állat volt: az épis bika. A faraó minden reggel áldozatot mutatott be a Nilus folyó istenének és ehhez a vallásos jellegű üthöz utasította Mózeset Isten. Erőkes volt a találkozás, mert a Nilusnak ment tiszteletet kifejezni, Mózes pedig elvette a Nilust anélkül, hogy megverte a vizet és az vérré változott, a halak elpusztultak, a víz megbűszödött és az egyiptomiak elvezették a Nilust. De minden egyéb víz is vérré változott és Egyiptom nem tudott inni. Később kutakat ástak és onnan nyertek vizet. Ide bizonyos földrészen át jut a víz úgy, hogy megtisztult és inni lehetett. Az egyiptomi varázslók is úgy ugyanazt tették. De az isteni figyelmeztetés elutasítása az, hogy a faraó varázslói ugyanúgy csellekesnek, mint Mózes. De nem egészen, mert nem tudták visszavarázsolni a vért vízre. Hogy történhettek ezek a csodák? A botok kígyóvá változtatására nézve bizonyos kígyófajtaról beszélnek, amelynek van a testen egy idéggóc, amit, ha megnyomnak, megmerevődik a kígyó és olyanná lesz, mint egy bot. Hogy az egyiptomi tudósok a kígyómerevítés módját ismerték-e, nem tudjuk. De azt tudjuk, hogy Mózes nem ilyen kígyóval dolgozott, hanem pástorbottal. Ilyen bűvészműtárvány a víznek vérré változtatásánál is lehetséges. De a dolgot nem ezzel akarom megmagyarázni. Az

átalakítások és átalakulások titkát az emberek nem ismerik, de a szellemi lények kezdettől fogva ismerték, mert a teremtés munkájában az angyalok részt vettek. Tehát nincs kizárva az, hogy tisztátalan szellemi lények a hozzájuk forduló pogány papoknak képességet adnak egy bizonyos határig arra, hogy az anyagátváltozás csodájával kábítsák el az embereket. A spiritizmussal kapcsolatos események ezt igazolják. Pl. az ekvatio, mikor székek felemelkednek, butorok, asztalok megmozdulnak; megáll az óra, leesik a kép a falról egy halott megjelölésekor. A szellem megjelöléséről stearinban lenyomat készül. Alacsonyabb fokon anyagátváltozások tényleg végbemennek tisztátalan szellemi hatásokra, sőt gyógyulások is történnek. De volt egy határ, ahol Isten azt mondta: megállj! addig csálhattal, de tovább nem engedem. Igen ez a határ kellett volna, hogy a farsót meggyőzzes. Az első esetben a határ ott volt, hogy a varázslók kígyó! nem nyelheték el Mózes kígyóit. A másik esetben a határ ott volt, hogy visszacsinálni nem tudták Mózes csodáját. Tehát Isten elég támaszt nyújt azoknak, akik ott szeretik, hogy ezeket az alacsony fokú tisztátalan csodákat elveassék, bennük ne higgyenek. A sátáni csodák mindig utánsámai az isteni csodáknak. Szedeti csodái Sátánnak nincsenek. Az utánszót sokszor silány. Pl. a pünkösdi mosgatlomban az a görögült nyelveken szólás sokszor nem más, mint hypnotikus hatás, vagy erős suggestio alatt létrejött cselekmény.

25. v. Hét napi, csak nehezen kapott ivóvízhez jutottak a kutakból.

8. Fejezet.

1-2. v. A csepás megától mult el. Hét napig tartott. Az első csepással kapcsolatban csak annyit akarok megjegyezni, hogy amikor hallunk itt vagy ott csodákról, ne lelkesedesszünk, hogy most nagyszerű isteni dolog történt, amikor kikérek bennük megvallják, mert igazan isten-

ni dolgok akkor történnek, amikor lelkek bűneiket megvallják és hatat fordítanak eddigi életüknek. A csodabajhosszú beteges dolog, mert alapja a lélek hiúsága, mely szereti magát csodákkal felékesíteni.

A tiz csopas azzal kezdődik, ami Egyiptosznak legjobban fáj, mert a legdrágább volt, t. i. a Nilusai. A legfájdalmasabb ponton érinti őket Isten. De Isten nem viszi a végéig kétségbeesésig a dolgokat. Lélekzethoz engedi jutni a szokot, akik azonban állnak vele, hátha megtérnek és nincs szükség a többi büntetésre.

3-4. v. Megint a folyóvíz szerepel. A békák a folyóvizben vannak, a béka is a Nilushoz tartozik. Minden helyen, ahol ember lakik, topálkozik, amit ember hasznal, megjelölnék a békák. Az emberre sagara is felmennek.

5. v. A Nilus áradása egy bizonyos magassáig jutott; hogy a vizet felhasználhassák, csatornákat készítettek és ezek mesterséges tavakba mentek bele, nagy víntározókba a ezekből öntötték a földeket. Sőt még magasabbra is felvitték a vizet visszafelé gépekkel. Tehát Egyipton tele volt csatornákkal és mesterséges tavakkal. Az mind tele volt békákkal. Hogy szaporodtak el annyira? A békák annyi petét raknak, hogy meg ezereszeresödhetnek belőle, csak az a kérdés, hogy mennyi kel ki. Az angyalok munkájának következménye volt, hogy valasannyi pete kikelt. Innen az óriás béka-szennyeség. Az angyaloknak játék az ilyen megsokszorozódást létrehozni. Mózes azáltal, hogy kezét kinyújtotta, Isten angyalait hívta.

6-7. v. A tisztétalan angyalok ugyanazt csinálják, mert Isten megengedte nekik.

8-15. v. Az első csodánál a farao semmit sem kér, Isten elvenzi a csodát anélkül, hogy kérné. A második csopasnál a farao annyira megtörik, hogy kéri, vegye el a csopást. A Mózes olyan sódnert választ, amelyből a farao megtudja, hogy a hatalom Istené. Mózes tehát a farao-tól teszi függővé a csopas megszüntetésének időpontját. Világos tehát, hogy Mózes kezében korlátlan hatalom volt. A varasszók csak uto-

nezni tudták Mózeset és azt nem vette észre a faraó. A békák vomálnak vissza. Mi vitte őket vissza? Bizonyos őszön jelenik meg sokszor az állatokban úgy, hogy nem lehet megérinteni, hogy mi hajtja őket. Pl. sokszor a patkányok menekülnek a hajóról, vagy a kutya kölykeit elviszi valahonnan, ahol nemsokára csapás lesz. Isten angyalainak könnyű ezeket a dolgokat elintézni. Ugyanílyen őszön hozta fel is őket a folyóból. Miért mondta a faraó: holnap? Ha azt mondja: mindjárt, a csoda nem lett volna, más, mint egyes természeti megfigyelés, ha pusztáig azt mondja, holnap, akkor a csapásoknak addig fenn kell állni.

A csoda azért alakult ki így, hogy Isten megmutassa, hogy a faraó nem becsültes, nem önzinte. Van istentagadás, mely jöhasszón egy bizonyos fokig és van amely hazug. Ezért sok istentagadóval könnyebb élni, mint oly hívőkkel, akik hazugok. Ahogy látta a faraó, hogy a dolgot könnyebből megkeményíti a szívet. Az ember küzd a parázná kívánságok ellen; megbetegszik; Isten csapása van rajta; fél, szeretne szabadulni; Isten elveszi a csapást róla, akkor megkönnyebbül az ember és nyugodtan vétkesik tovább. Így történt a faraóval is; vétkezett, megkönnyebbült és nyugodtan vétkesett tovább. Irteázatos veszély van az olyan önmegtartásban, melynek alapja a lélek hazug természete. Nem isteni öszesszély a predestináció alapja, hanem a szíveknek és veseknek látása. Isten azért rendel el valakit kárhozatra /földi életében/, mert látja annak hazug természetét. A faraóból is ezt a hazugságot akarja előhozni Isten.

16-19.v. Moszkitoról van szó és nem tetüről. Ezen a vidéken az az emberiség legnagyobb átká. Apró, szuro legyek, melyek nem hagyják el a földet az embereket. Az, hogy a föld pere változott át, csak látszat; úgy tűnt fel, mintha a perből jöttek volna. A varázslók nem tehetik a csodát. "Isten ujja ez". Az egyiptomi papok tehát tudnak Isten ujjáról; tudták, hogy van

egy láthatatlan Isten és annak ujjá intőleg felemelkedik. Az egyetlen, láthatatlan Szellem Istennek a tudata korábban volt meg az emberekben, mint a bálványimádets. Nem a bálványimádásból emelkedett az emberiség az Egy-Isten imádjására, hanem fordítva; az Egyisten hitből szállt a bálványozásba. Nem magasabbra, hanem alacsonyabbra történik a fejlődés. A primitív állapot, nem primitív, hanem végső állapot. Ezt egy magyar költő nagyszerűen fejezte ki, amikor az emberi történelem utolsó lapját abban látja, hogy az egyenlítőnél eszkinők élnek. A technika fejlődése független az emberi fejlődéstől, mert nem ember jut el a célhoz, hanem generációk hosszú sora épít a megelégszésre. Newton, aki a gravitációt felfedezte, sokkal többet látott, mint az a tudós, aki berendezte az űrhajót Gagarin számára. A technika felépítése nem egy ember műve, hanem generációk munkája, amely egymásra halmozódik és ennél a felépítésnél a lélek nem nevesedik, tehát magasabbra nem jut.

20-22. v. Most választja Isten külön a zsidóságot. A Jel. könyvében is látjuk, hogy jön egy fok, amelytől fogva az egyház kivélve lesz. "Hogy megtudd, hogy én vagyok az Ur a földön." Nem igaz, hogy Sátáné a föld. Istené a hatalom. A Sátán nem Istentől kirendelt ura a világnak. Az ember adta oda Sátánnak a földet. 22-26. v. Új mozzanatot jelentenek itt. A farad igyekezik rábeszélni Sószt, hogy ne egészen engedelmessédjék Istennek. Isten van a sátni cselvetés, hogy egy kis részt tör az engedelmességedésen és ezen a részen behatol és ezt folyton tagítja. Ha Istennek akarunk engedelmessékedni, minden ponton engedelmessékedni kell, mert csak a tökéletes engedelmességedés alapján egyesülhetünk Istennel. Ez azt akarja a farad megbontani. Ez a Sátánnak egy óriási trükkje. Látjuk a történelemben, hogy benne van a két szembenálló világ természetbe. Ilyen sátni trükk az is pl. hogy keletkezésük során olyan Bibliát adtak ki, melyben az Őstemen-

tumból csak szemelvények vannak, pedig az Új-
testamentum érthetően az Ótestamentum nél-
küli.

27-32.v. A farao arra igyekszik rábuzdítani Mó-
zest, hogy ne egészen tartas be Isten utasítá-
sát, nagyobb menesse ne menjenek el Egyiptomból.
Mítári a világ a kegyenkedést, csak nagyon men-
szsre ne menjünk attól, ami a világban divatos.
De Isten tökéletes engedelmességet kíván. Há-
rom napi járóföld túl sok volt a faradnak. Ez
az út a Síni felmáigot közepére juttatta el
a népet, tehát, shová Isten rendelte őket. De a
faraó nem akarta őket kiengedni Egyiptomból,
mert tudta, hogy akkor elveszti a hatalmát raj-
tuk. Isten pedig a maga népének akarta őket,
hogy egész szívvelkel csinálják azt, amit Isten
kiván. A farao erre azt mondta, jól van, de azért
ne vigyétek túlságba a dolgot. Jó a szeretet,
ragaszkodás az igazsághoz, imádkozás, Biblia oi-
vasás, de nem kell túlságba vinni. Ha maradt
volna némi bogar az országban, nem lett volna
világos, hogy Isten keze van a dologban. De a
faraó mégsem akarta meglátni. Mibelyt a csapás
megszűnt, visszatért az ellenálláshoz. Mint e-
hogy al is, mibelyt Isten keze nem nehezedik
ránk, megkönnyebbülünk és odaadjuk magunkat a
világi szórakozásoknak.

II. Mózes 9. fejezet.

1-4.v. Mikor a csapások súlyosodnak, Isten az
ő népet kivonja a nehezebb csapások alól. Így
lesz az utolsó időben is. Az első csapásokból
Isten nem veszi ki a népet, az ötödik trombi-
tásztól kezdve azonban Isten kivessi az ővéit.
5-7.v. A csapás nem teszi jobbá az embert. A
tisztító tőz elmélete azt mondja, hogy a pur-
gatóriumban kilődő lelkék megtisztulnak; ez
nagy tévedés. Ez nagy tévedés, a szenvedés nem
tisztít meg senkit sem. Egy időre enged, mi-
helyt a nyomás megszűnik, visszatér a régihez;
tehát a szív érintetlen maradt.
8-12.v. "Vegyétek tele markaitokat korossal" ...
nem "hamuval" van az eredetiben. Ahogy a füst
ment ki, a kőre lerakodott a kemence fele

részére a azt azért lehetett szórni. A hamu
nem könnyű, a koros könnyű és a sápi vízsi.
A kemence jobb lefőhelye a kevesnek, mint man
hely. A kevesnek azonban kup alakú volt, ezt
feltűszítették és némely helyen belül, másfelől
kívül rátették a kanyerót és az megadit. Egy-
szer azt olvassuk, hogy a farsó keményítette
meg az ő szivét, máskor meg, mint itt is azt
látjuk, hogy Isten keményítette meg a farsó
szivét. Mi a kettő közt a különbség? A héber-
ben két szó fejezi ki; az egyik azt jelenti:
megkeményít, a másik: megszilárdít. A kettő kb.
ugyanaz, mert ami kemény, az szilárd is. Mi az,
amikor saját maga keményíti meg az ember a sziv-
vét? A lágy nyomásra elmozdul, a kemény nem.
A lágy szívű ember, ha hatás éri, enged a ha-
tatának, a kemény szívű nem enged a hatásnak.
Kemény szívű az az ember, aki nem indul meg
más nyomorúságán. De a Biblia szerint ez a ke-
mény szívű, aki Istennek nem engedelmeskedik.
Aki Istennek engedelmeskedik, az öszetört sziv-
vű. Isten az öszetört szivű emberben győzőr-
ködik. Tehát a kemény ellentéte nem a lágy,
hanem az öszetört. Ha a farsó szive kemény
volt, lepattant róla az isteni kívánság. A farsó
rág úgy keményíti meg a szivét, hogy ellenáll
és lepattan róla minden kívánság, melyet hozzá
intézett. A makacssága teszi keményé. De Isten
hogyan teszi keményé? Isten elrojtja félel-
metes voltát az elől, akit meg akar keményíte-
ni a akkor a nyomás elől felszabadul az ember,
a könnyelművé lesz. A könnyűlélet az egyik em-
ber lelkét öszetöri, a másikat megkeményíti,
azaz, hogy az ember istenfélő-e, vagy nem,
öszinte-e, vagy nem. Tehát ugyanaz az isteni cse-
lekvés az egyik ember szivét meglágyítja, a má-
sikét megkeményíti. Az öszinte ember, ha Isten az
szól hozzá, öszetöri a szivét és engedelmeskedik,
de aki nem szivesen engedelmeskedett, ha
a nyomás megszűnik, felgyonesedik, mint a dudva,
ha a taposó lába elhagyja. Isten könnyűri a a
könnyűlélet az egyik embert Istenhez csatolja,
a másikat távol viszi. Isten tehát azal kemé-

nyitotta meg a farao szívét, hogy engedte, hogy a farao magát megcselje. Vége van a csepásnak; nem kell oly komolyan vesni. És egyik megkeményítés alapját képezi a másiknak. Az ember lassankint belejön abba, hogy ellenálljon. A csepások fokozódnak, a szív könnyelműsége a szívet ráviszi arra, hogy a nagyobb csepások alatt is megkeményedjék. Így keményíti meg Isten a neki ellenálló szívet, hogy irgalmat gyakorol rajtuk.

13-14. v. A farao minden reggel ment az áldozatot bemutatni a folyó Istenének. "Hogy megtudj, hogy nincs hozzám hasonló az egész földön." ... Minden népek legyen a maga külön Istene már és most Jahve fellép azal az igényvel, hogy ő az egész föld Istene. Milyen hatalmas népek voltak a többi Istenek szolgálói, és mégis e hitvány népek, a hébereknél az Istené, hogy őt ismerjék el az egész föld Istenének. De a farao saját magából indult ki. Csak azt látta, ami testileg és nem azt, ami szellemileg látható. Mivel a héber nép elnyomott volt, atöbbi hatalmas, nem tudta elképzelni, hogy egy elnyomott nép Istenét hatalmasnak Istennek.

15-16. v. Már eddig is elpusztíthatta volna a farao, de véghez akarta vinni mind a tiz csepást, hogy az egész világ lássa, hogy ki a héber Isten. Tehát Isten példát mutatott a farao, mint azügyre rendelt egyénen. És az egyiptomi csepások híre valóban eljutott meszszire. És az a nép, amely okos volt, engedett ennek az Istennek, amely nép pedig nem engedett, annak össze kellett törni Isten akaratán. Van-e nyoma az egyiptomi történelemben annak, hogy egy farao ilyen ítéleten ment át? Volt egy farao, akit annyira meggyűlölt a nép, hogy minden emléktábláról kitörölték a nevét, mert annyira szenvedést hozott a népre; ez volt az a farao, aki a hébereket visszatartotta. Azért nem írtak le bővebben, mert szégyellték. Ebben különbözik a Biblia történelme más népek történelmétől, hogy minden királynak minden go-

noszaága benne van, még Dávidó és Salomonó i.
A pogány népek királyai pedig csak azt enged-
ték feljegyezni, ami nekik dicsőséget jelen-
tetts.

17-18. v. Isten országot úgy alapított, hogy an-
nak a történetnek, amely ott le fog látszani,
megfeleljen. A földrajz és a történelem egy-
mának megfelelnek. Egyiptomot külön fundálta
Isten olyan országgá, amely a maga civilizá-
ciójából él; mert azt használta fel arra,
hogy a föld legtermékenyebb országa legyen.
19-21. v. Voltak az egyiptomiak közt olyanok,
akik engedelmeskedtek Isten parancsának. Aki
fedél alá vitte baráit, megmenekült, aki kint
hagyta baráit és rabszolgáit, elpusztult,
baráit és rabszolgáit is. Még a veszély csúc-
pontján is irgalmas Isten. Aki köszönyt volt
Istennel szemben, annak elpusztult az állat-
ja és rabszolgája. Micsoda átok a köszönyösség!
22-26. v. "Kinyújtá ki kezét az égbe"... Min-
dig valami külső jel szerepel. Nem a korom
csinálta a halmot, hanem Isten angyalai; most
kinyújtja a kezét, mintha hozzá le a jéget
az égből. A jég és villámias együtt fordul
elő, a forróság és hideg sokszor meglepő vi-
szonyban vannak egymással. Pl. Egyiptomban az
arab félszigeten is forró nappalok után hi-
deg éjszakák szoktak következni. A villámias
is hozzájárulhatott a jég képződéséhez. "Égy-
be rontá" e minden elpusztult.

27-30. v. A farao szive török öszse: "Angonot
és népetet vétek terhel"... A farao meg-
de csak addig, míg a csapás meg nem szűnik.
Hány ilyen megtérés van, mely ugyanennyi ide-
ig tart?! Azért nem kell azt hinnit, hogy ahol
nagy népsűrűsüdulesek vannak, ott nagy ered-
mények is vannak. A kérdés az, meddig tart?
Az Ige azt mondja: "Légy hü mindhalálig"...
A kérdés az: megmarad-e a megtérésben az ember
vagy nem.

Mózesnek volt szemé látta, hogy az egész csud
látzatot. Ezért mondja: "még nem félték az Is-
tentől" /30. v./ Mennyi vallásonosság van, mely
nem egyéb, mint önmáltató látzat. Az igazi

Istenfélelem nagyon ritka, a különböző közösségekben levő emberek túlnyomó része csak látszólag megtérésen megy át. Ezért jó, ha Pál figyelmeztetését állandóan szemünk előtt tartjuk: "Próbáljátok meg, hogy hitben állotok-e?"

31-32.v. Aki később fejlődik ki, az megmaradt. A szarak megmaradtak. Ez is Isten könyörülte volt.

33-35.v. Most a faragó keményíti meg a szívet. A kettő együtt megy. Az alkalmakat Isten adja a könyörületével és ezzel teszi elbizakodottá azokat, akiknek nincs érzése a könyörület iránt. Akiknek szívében nem ébreszt halál Isten könyörülte, rögtön megkeményítik szívüket, ahelyett a könyörület elbizakodottá teszi őket. Mi a hála? Ezt a fogalmat nem ismerik a művelt népek nyelvei. Amikor Isten ránk kiáradó kedvessége felébreszti bennünk az Isten iránti kedvességet, akkor születik meg a hála. Akinek a szívében a kegyelem nem ébreszti fel ugyanazt, tehát a kegyelmet, az felemlékedik, mint a csalan, melyet letaposnak. Isten az olyan szívet szereti, mely őszere van törve. Mi biztosítja az őszertörés megmaradását? Ha a szív őszertörtséget átveszi a szellem. Tehát az őszertört szellem. Az őszertört szellem az állandósult őszertörtségek. A szellemnek az a jelentősége az ember életében, mint lendítőkeréknek a gömzödönnyél. Amikor az ember szívében valami oly erőre jutott, hogy lendületet kap, akkor ezt a szellem átveszi és megőrzi. Ha valamit teljes szívvel, teljes eltökéltséggel akarunk, az át megy a szellemünkbe; és a szellem a kimerítésen átsegíti a szívet.

II. Mózes 10. fejezet.

1-2.v. Isten elismeri, hogy ő keményítette meg a faragó szívet. Egyiptomban ép úgy, mint mindenütt - a hábereket kivéve - a történelemben az uralkodók kezében volt. És mivel igen nagy dolgot volt, hogy valakit írásba foglaljanak, csak olyan közlemények jelenhettek meg, melyek a fa

radk, királyok engedélyével bírtak. azért a
ilyen dolgokat nem jaggentek fel, melyek sző-
gyenletesek voltak az uralkodóra. azért nem
írtak fel, hogy egy ilyen hitvány nép, mint a
zeidő, annyi bajt okozott a farsónak.

5-6.v. Milyen bátran beszélt Mózes a farsóval.
Akkora tekintélye volt, hogy odaszóndhatotta
farsónak és a farsó nem oltette meg, hanem el-
kudozott vele. A nyolcadik csapás, ha nem is
volt kímélőbb keményebb az előzőnél, de rom-
bolóbb volt.

7-8.v. A szolgák lázadnak a farsó ellen. Így
gyűlölték meg a farsót a miniszterei. A fa-
só kérde: kik is azok, akik elmennek? Me-
gint az elkudozás; hogy Isten kivánságát ne
100 %-osan teljesíték.

9-15.v. Igaz volt, amit Mózes mondott, mert
csakugyan ünnepetés szentelték Istennek a
síni hegynél. Isten ott akart találkozni
népével. A farsó dühbe jön; nem akarja enged-
ni a gyermekeket és a barmokat. Amerikában
is úgy van, ha külföldi utlevelet adnak, nem
engedik az egész családot. Megkérde, hogy
kik a hozzátartozói? Olyan dühbe jön a fa-
só, hogy elkérgette Mózeset. Mózes többet nem
is ment vissza, pedig később már a farsó kül-
dött érte, de akkor már késő volt.

Mert nem az ég felé nyújtja a kezét, hanem a
földre, ahonnan jönnek a sáskák. Keletről jött
a sáska, keleti szél fújta Egyiptom földére.

16-20.v. "Bocsásd meg csak az egyszer az én
vétkemet." Hányszor mondtuk mi is ezt. Isten
újra könyörül. Erős nyugati szél támadt és
viasszafujta a sáskákat be a tengerbe. Egy sa-
ska sem maradt. De az Ur újra megkeményíté a
farsó szívét és nem bocsátá el az izrael fi-
ait.

21-29.v. A vak ember tud tájékozódni a sötét-
ben, de a látó nem. Az a 9.-ik a legsúlyosabb
csapás, bár a 10. volt a legérzsékesebb. De az
a legnehezebben elviselhető. Három napig ső-
tétben űlni borzasztó dolog. Mivel nem volt
tak szokva topegatódzó járásához, nem mozdul-
tak el helyükről, dolgozni nem tudtak és mi-

vel nem tudtak addig tart, hangulatuk meggyötört volt. A faracát is gyötörte ez és megtelt a szíve, nem istenfélőléssel, hanem haraggal és bosszúvágyalással és mikor véget ért a csapás, dühödten támadt Mózesre: "Ha még egyszer látlak léged, halál fia vagy." Pedig az eddigi csapások ellen nem tudott semmit tenni. De az emberek, ha Istentől való eltávolodásukban nem gondolkodnak, csak a dühveszti őket. Mikor ezt hallotta Mózes, nyugodtan mondhatta, mert tudta Istentől: "nem fogsz többet látni engem". Mikor a 10. csapás eljött, a faracát nem is hívatta Mózes, hanem parancsot adott, hogy milyen gyorsan csak lehet, távolítsák el a szidókat. Tudjuk azonban, hogy még ez a legfajdeimebb csapás sem volt elég arra, hogy a faracát észre térítse, mert mikor már a szidók elmentek, a faracának észbe jutott, hogy jó volna őket visszahozni és ez az elhatározás vezette őket a halálba. Tehát újra megkeményítette a szívét; ennek oka az volt, hogy a héberék olyan uton mentek el, amely a tengerbe vitte volna őket. abból a faracát követeltette, hogy eltérítse az utat. Pedig csak az történt, hogy Isten nagyobb csodat készített elő; az eredmény az lett, hogy a faracát elnyeltek a hullámok. Minde az a határ, amelyet át ne lépne az ember, ha Istennel dacolni akar. De Isten is megkeményítette a faracát szívét, mikor oly gondolatot adott adott belé, hogy a héberék eltérítettek. Isten veünk is sokszor csinálja azt, hogy olyan helyzetbe juttat, mintha nem akarna segíteni és mi ilyenkor sokszor emberrel segítséghez folyamodunk, ahelyett, hogy várjunk Isten segítségére. Isten ilyen lelkülettel kell sokszor, hogy ki próbálja az ember hűségét. Nekünk végig ki kell tartani a nehézségek között és hittel ragaszkodni kell ahhoz, hogy Isten segíteni fog.

A faracát mondja Mózesnek: ti elmehettek, de barmaitok itt maradnak. Itt újra látjuk, hogy a faracát alkudozik Mózesrel és Istennel.

arra akarja rábírní Mózeset, hogy ne engedjen engedelmessékedjék. Ez a "ne egészen" a jelése a mai kereszténységben is. De Mózes egy tanítást nem enged. Teljesen el akar szakadni Egyiptomtól. Megalkuvás mestereid a papok. A papok tudják azt, hogy kell megalkudni. Ennek külön theológiája van. Azért alkalmaznak papokat, hogy azok megtanítsanak arra, hogy kell úgy megtérni, hogy az ember megtartsa azt, ami megtérhető. Elhirdetik, hogy a keresztényen szeretet az, hogy mindent meg kell bocsátani, de érdekes, hogy mindig arra vonatkozik ez, aki nekem tartozik, de nem vonatkozik rám. Annyit kifizethatok, meghurcolhatok, de azt az illetőnek hálával kell fogadnia. Ha valaki egyszer megtért, annak minden cselekedete Istennek tetsző, - mondják.

II. Mózes 11. fejezet.

1-5. v. "Rabszolga, aki malmot hajt". Ez volt a rabszolgák közt is a legalacsonyabb beosztás. Tehát a faraótól kezdve az utolsó rabszolgaig mindenkinek meghal az elsőszülött fia és a barmoké is. Ez a 10. csapás. Isten előre megmondja Mózesnek, mi lesz a tízedik csapás. Az eddigi csapásokat a faró és a nép előtt tette és különböző jeleképes cselekedeteket is tett/kinyújtotta kezét az ég felé, elővett egy csomó kemence kormot és szétszórta a levegőbe, stb./.. De most nincs semmi ilyen. Isten jön, s egyszer csak minden elsőszülött meghal. Faraze a faró szíve sem volt kőből és a legidősebb fiu halála mély gyászt idézett az ő felé. Abban az időben Egyiptomban a halottakat hangosan sirattak el, úgy, hogy minden házból a halottsiratás hangja hallatszott. Az egyiptomi nép mégsem Mózesre volt dühös, hanem a faraóra. Mert ekkor már látták, hogy Mózes mellett áll Isten, a faró pedig ellenáll. Nemcsak a papok, hanem a főemberek, hanem a nép is követelte, hogy a faró engedjen. Mózes az is követelte, hogy a faró engedjen. Mózes az egyiptomiak nagy embernek nézték, nagy tekintélye volt. Az ilyen emberre feltekint a nép.

szajtságon fordulat történt tehát, az egyiptomiak meggyűlöltek saját farságukat és csúfították Mózes mellé. A héberek ilyen módon nem az egyiptomiak gyűlöletével, hanem jóakarattal hagyták el Egyiptomot. De ezt a jóakaratot használták fel arra, hogy nehezen hagyja el a nép Egyiptomot. Hosszu éveken át szolgálták az egyiptomistákat a zsidók és építettek két nagy várost, Pítonot és Kamset, hogy védelmet látszódjon a keletről jövő támadásokkal szemben. Mert innen nomád arab népek támadták meg újra meg újra az egyiptomistákat. Mikor tehát a zsidók aranyat, ezüstöt, drágakövet stb. kértek Egyiptomtól, olyat kértek, amiért megszolgáltak. Egyiptom a világ leggazdagabb országai közé tartozott, s a királynak egy igen kis része került csupán a zsidókhoz. Abban semmi igazságtalanság nem volt. Az egyiptomiak tehát semmi kárt nem szenvedtek anélkül, hogy a hébereket meggazdagították, ezüstöt, aranyat, ruhát stb. adva nekik. Az előkelők egyébként gyorsabban készült ruhát hordtak, amely átlatzóbb volt, mint az a nylon. Istennek arra is gondja volt, hogy a pusztában a hébereknek kellő eszközük legyen arra, hogy 40 évig ott éljenek. S mint később látni fogjuk, Isten arról is gondoskodott, hogy nem nyúltak el a ruhát a pusztában és a Szent Sátor anyaga is megőrződött 40 éven keresztül. Mire a 40 év eltelt és az új hazában letelepültek, a szövét tönkrement, mely a Szent Sátor fedte.

6-7, v. "Az eb se őríti ki nyelvét"... Istennek olyan védő kegyelme takarta be a héber népet, hogy semmi kár nem környékezett meg őket. Bennünket ily óvó kegyelem nem vesz körül. Sokszor szenvedünk a világ, sőt a keresztények részéről is. De akkor Isten háztartásához hozzátartozott az, hogy csodákkal vette körül népét. Ha ilyen csodákkal nem vesz körül bennünket, mert az az a célja, hogy a hitet nevelje bennünk megpróbáltatásokkal. Ha megpróbáltatások nem valnának, nem nevelődne, ezért ennél határozottabban követi valaki Jézust,

annál nehezebb a morán ebben a földi életben. Ha a nehézségek és bajok közt szívünkben hiálát érvünk Isten iránt, akkor csatlózik szívünk egészen Istenhez. A farót a csapások megkeményítették és eltávolították Istentől. Be-szünetet a szenvedés közelebb hoz Istenhez. A szenvedés nem tisztít, csak beledobja az emberbe azt, ami az ember szívében van; az egyik szívbe haragot, keserűséget, bosszúságot, a másikba a könnyek közt elűző hiálát. A hiál pedig nem más, mint Isten szeretetének szeretettel való viszonzása. Isten csak ott vár el szeretetet, ahol előbb Ő adta a szeretetet, de a sötét, elidegenített szívbeli nem vár szeretetet, csak attól, akit már Ő szeretett.

Az egyiptomiak szívbe a faró ellen tett meg bosszúsággal, aki Isten figyelemzetésének el-
lendült. Ez arra utal, hogy az utolsó időben a kereszténynek egy csomó világi ember rézséről oltalmat és szeretetet fognak kapni. Lessz alkalom arra, hogy Isten az antikrisztusi időben övét megőrizze. Sokan fognak keresztényeket rejtegetni.

8.v. Az elbeszélés nem egészen időrendi sorrendet követ. Korábban megtörtént eseményeket későbbi időpontban tárgyal. Mikor Mózes a farónak ezt mondja: "majd a te szolgálóid lejárnak hozzá és leborulnak előtted," az arra mutat, hogy a faró lassankint egyedül marad. Jelmé-
pes jövődélés az arra, hogy az Antikrisztus idejében hogy alakulnak a viszonyok. Az anti-
krisztus ellen egy nagy elégtelenség hatalmasodik el az emberekben úgy, mikor Jézus vissza-
jön, az a világ számára rémes lesz, de mikor uralkodása elkezdődik, megkönnyebbül a világ. Jézus visszajövetelét nem szabad úgy felfog-
ni, hogy az a világ romlását jelenti. A világ felocsúdik és észreveszi, hogy megkönnyebbülést hozott az, ami számára először rémesnek lát-
szott.

9.v. "Azért nem hallgat rólok a faró, hogy az én csodáim sokasodjanak meg egyiptos földén.."
v. 8. Jézus Jan. 9-ben olvasható szavaival; mi-
ért lett ez vnk? Ő vétkezett, vagy szűlei?

Egyik sem, hanem, hogy Isten dicsősége nyilvánvalóbb legyen. Isten enged embereket belejutni ocsapásokba, ellenállásba azért, hogy a maga dicsőségét megmutassa rajtuk. De felmerül a kérdés: miért teszi őket akkor felelőssé? A földi eseményeket úgy intézi Isten, hogy azok kihassanak azt, ami az ember szívé mélyén van. Mikor az ember szenved, kegyes lesz, hogy idő-haladékat kapjon Istentől, s akkor azt megkapja, visszatér a maga ellenállásához. Így tett a Farsó is. Az ember igen sokszor megtér, de a megtérés nem a szív mélyéből jön, hanem csak megalkuvás Istennel. Ezért képtelenség azt hirdetni, hogy a megtérés és újjászületés ugyanaz a folyamat; egyik az emberi, másik az isteni része a dolognak. Az ember megtérése oly folyamat, amelyről sokszor kiderül, hogy nem volt őszinte és becsületes. Az u.n. megtérték közül igen sokan visszaesnek és a világhoz csatlakoznak újra. Az, hogy valaki megtért, nem azt jelenti, hogy örökélete megmarad. Az embereket nem szabad arra biztatni, hogy fogadják el az Ur Jézus vérének bűneltörő hatalmát azért, hogy lelkük megkönnyebbüljön; mert elfogadják, hisznek, de a gonosz akarat a szívében marad és egy idő múlva előtér, mint Judás, Démas, Arcsives Gábor stb. esetében látjuk. Isten tehát úgy vezet az ember életkörülményeit, hogy kiderüljön, hogy megtérése őszinte volt-e vagy nem. Egyik félreáll, s másik megmarad. A megtérésnél az ember bejut Isten lakójába; hogy azt mily eredménnyel végzi el, az más kérdés. Itt téved a mai modern evangelizáció. A 2000 évvel ezelőtti ígéhirdetésben ez nem volt meg. A mai evangelizáció arra megy ki: okos dolog megtérni, mert ezáltal üdvözülök. Ez azonban hasonlóság és nem beleközeledés Istenhez. Sokan megtérnek, mert félnek a kárhozattól. De az igazi megtérés az, mikor az ember Istenhez csatlakozik hason nélkül, csak azért, mert az Isten ezt megérdemli. Ha Isten újjonnan nem szüli minket, soha meg nem értjük, hogy Isten ki a mi számunkra. Az újjászületés nem más, mint az ember látó-

halloképeségének helyreállása a szellemi világ felé. Ez az alapja a megtérének. Ez az előbbi, de követi is a megtérést. Mert Isten mindig újabb és újabb megújulás következik, mint ahogy a megtérést is meg kell ismételnünk. 10.v. Ez is mutatja, hogy nem időrendi folyamatról van szó, hanem viszonylatok az eddigi történetekre.

II. Mózes 12. fejelet.

1-2.v. A zsidóknál két évszámítás volt: szent év és gazdasági év. Előbbi tavasszal, utóbbi ősszel kezdődött. Az egyi, tómból való számbizás olyan jelentős esemény volt, hogy új naptárkezdést jelentett. Tavasszal kezdődő naptár lép az ősszel kezdődő időszámítás helyébe. Ez a tavaszi hónap az Abib hónapja. Ekkor történt a kiszabadulás és ez lett az első hónap, holott a régábbi időszámítás ősszel kezdődött. Tehát új időszámítást jelent ki Isten anélkül, hogy a régit feladná. Egyeszerre két időszámítás van: egy szent és egy polgári.

3-6.v. Nem bárányról van szó az eredetiben, hanem olyan szó van itt, amely juhok és kecskék egyaránt jelent, éppúgy, mint a német klein-vieh; a magyarban ennek megfelelő szó nincs. Tehát nemcsak bárány, hanem gida is jó. Ezt az ünnepet Mizzán hó 14. napjára tették, tehát az első hónap közepére. Adar volt az utolsó hónap, ill. vőadar, ha szóköz volt; mert ezek hónappal egészítették ki az évet, nem szóköznappal. Páskha ezt jelenti: szabadul. Vagyis Isten áldotta az újra Egiptusban keresztülment és megölt minden elsőszülöttet úgy az emberek, mint a barátság közül, de alig a zsidó házak mellett és nem ment be azokba. Az ünnep legényegesebb része az áldozati bárány volt. Vagy bárányt, vagy kecskegödlyét kellett venni; ennek 1 évesnek, hianak és hibátlanak kellett lennie. Egy évesnek, vagyis kifejlött-

nek, hiszen, mert az volt az erősebb és szem-
 ni testi fogyatékossá nem lehetett rajta. A
 tulajdonságok fejtételezése által a szabályo-
 sító aldosatok közül a legértékesebb volt.
 Isten arra akart ezzel mutatni, hogy annak,
 aki meghal az embernek helyett, a legértékeseb-
 nek kellett lennie. Ha tekintetbe vesszük,
 hogy egy Jun életkora kb. 10-15 év, az
 1 éves kb. megfelelt a 30 éves embernek és Jé-
 zus 30 éves volt, amikor tanítói kiküldetését
 elkezdte és 35 éves korában halt meg. Tehát
 Jézus fiatal, erője teljesben, hibátlan volt,
 a legértékesebb ember; de ennél sokkal több-
 bet jelentett az, hogy Isten fia volt.
 Az öbetszententusi aldosati rend hozzácsokoltatta
 az embereket ahhoz a gondolatához, hogy a leg-
 ért kesőbbet kell megatni helyett odadni. Ha
 Jézus aldosatára gondolunk, azt kell kérde-
 nünk, hogy halhatott meg az, akiben nem volt
 hiba, aki a legigazabb volt, hogy halhatott
 meg érteteni mennyivel értékesebb, mint a
 milyen én vagyok? Isten jó iskolába járatta
 a bábereket, amikor ilyen gondolatokhoz szok-
 tatta őket hozzá. A többi istenhimnusi
 rendnek is megvolt a maga saját értelme.
 Négy nappal előbb kell megvenni és a család-
 ban tartani; 3-4 napig nézte a család azt, a-
 ki meg fog halni. Harom-négy nap elég volt
 arra, hogy megismeressék. Tehát olyan valaki
 halt meg, aki a családdal már egy kicsit össze-
 szokott. És ez arra mutat, hogy Jézus 30 év-
 vig szokott Szász vidékén és Isten és emberek
 előtt egyformán kedves volt. És aki Isten és
 emberek előtt egyformán kedves volt, az hal-
 meg érteteni.
 Az aldosati állatot egészen meg kellett enni,
 ezért annyi családnak kellett összejönni, a-
 mennyi egy bárányt egészen el tudott fogyasztani.
 Ha pedig mégis maradt valaki, azt a húst
 és csontot el kellett égetni. Ennek az az ér-
 telme, hogy a megváltást teljesben igénybe kell
 venni és nem szabad csak részben igénybe ven-
 ni. Pl. vannak különböző vétkeink: olyanok, me-
 lyeket kevésbé szigorúan és olyanok, melye-

ket jobban meggyenlünk bevallani. Jézus az
egész bűntudományra hozott áldozatot; ha az
csak egy részét vesszük igénybe, rosszabb,
mint ha semmit sem veszünk igénybe. Vannak
kedvenc bűnök és vannak olyanok, melyeket mi
is utalunk. Ha csak az utóbbiak akarunk meg-
szabadulni, a kedvenetől nem, az annyit je-
lent, hogy az áldozati bárány egy része meg-
marad. Vannak hasznát hajtó és kárt okozó
bűnök. A kárt okozótól megszabadulunk szíve-
sen, de a hasznát hajtót megtartjuk. Il a
kegyelmséget, a pénzhez való ragaszkodást az
emberek szívesen megtartják, vagy az eloko-
ló ésszekötöttség kedvéért elnézzük annak a
bűnét; ez is földi hasznát hajt. Vannak, a-
kik pénzért házasodnak, anélkül, hogy az il-
letőt szeretnék; ez is ilyen bűn.

"Egész Izrael gyülekezete", hogy egy héber se
maradjon ki a megváltásból. A mai zsidók any-
nyira hozzászoktak a huavét megtartásához,
hogy nem gondolkoznak rajta. Amikor az ember
hozzászokik, azon rendszerint nem gondolko-
dik.

7.v. Miért mondja, hogy mindket ajtófélfára és
szemöldökfára? Az egyiptomi házakban nem az
szemes szobákban volt kapu és a szegények la-
kasában nem volt kapu, hanem gyékényesönnyeg-
függöny volt az ajtó helyett. Csak ajtófélfá
volt és szemöldök volt; ajtó csak igen kevés
helyen, pl. templomokban volt.

8.v. Gyék meg azt sütvé; miért nem főzve?
Mert főzéskor a hús bele megy a főző vízbe
és nem semmisül meg teljesen. De ha megsüt-
jük, szívesen nem marad meg. Tehát teljes
halálra volt ítélve az az állat, amely a csal-
lathoz tartozott. Tehát Isten bizonyos fájdal-
mat okozott azoknak, akik az áldozatot meg-
hóztak megukért. Akit szerettünk és aki sze-
retett minket, az hal meg értünk. Meg kellett
sütni, hogy minden alapsztuljon benne és meg-
kellett enni kaporú fűvekkel. A kaporú fű je-
lenti a szenvedést. Az is szenved, aki a meg-
váltást igénybe veszi. É mi tudjuk azt, mert
Istennel mondta, hogy Krisztus szenvedésének marad-

ványait betölti az ő testében a Krisztus v.
szérs. Krisztus áldozatával való egyenlősé-
günk szenvedést jelent, mert szenvedés közebe
lesz a miénk. Csak annak hasonló Krisztus szet-
vedése, aki Krisztusért szenved. Ez a kaszáró fű
volt az izsóp. Asért mondja a zeoláron: "tiszt-
tita meg engem izsóppal", azaz meghintéssel.
9-10 v. az is arra mutat, hogy teljesen meg kal-
lított annál.

11.v. "Ez ilyen módon egyétek megidereketek fel-
övezve, sarutok lábatokon, pálcátok kezetekben
és nagy sietséggel egyétek meg azt." Dereketek
felövezve - utra készen. A bő ruhát öv tartotta
össze és mintegy felcsodta a ruhát, hogy a lá-
bat a mozgásban ne akadályozza. Ez az ember
dereka össze van szorítva, nem "hull egy szét"
az ember. Őreg emberek tudják ezt különösen.
A petyhüdt testek az öv összetartja. Tehát ont
mondja: ezt ne egyétek kényelmesen. A saru bő-
rtalp volt, melyet szíjakkal a lábhoz kötöttek.
Aki a nagy utra megy, jó ha sarut vesz fel, de
aki pihen, annak jó levenni a sarut. Tehát ez
is a kényelem megtagadása, de képesség arra,
hogy mehessen, utazhasson. A bot jó, ha az ember
hogyet maszik, de otthon félretesz az ember.
Itt meg volt szabva, hogy kényelmetlenül, de min-
den percben készen arra, hogy elinduljanak és
sielve egyenek, ne adják oda magukat az étel
ill. evés élvezetének. A zsidót Isten ki akarta
hozni Egyiptomból; a farót összetörte, de csak
annyira, hogy egy rövid időre engedett a zsidó-
knak; tehát, ha szabadulni akartak, sielve kel-
lett engedelmesskedniük. Minden megtérésnek az
a feltétele, hogy az ember rögtön engedelmes-
kedjék, amikor Isten szólítja, mert később már
nehézebb lesz, vagy nem is lehet. Tehát a husos
fenekek országából, mert Egyiptos az volt, a
zsidóknak gyorsan kellett kiszenniük. A zsidók
nek meg kellett szokni: Ne maradjatok a világ-
ban, hanem azonnal menjetek ki a világból. Min-
den rendelkezés tehát mély szellemi tartalmat
képvizel.

12.v. "Mert általmegyek Egyiptos földén.." Ez
a pasukh ige- általmegyek. A legkeszerveőbb

büntetés az első szünet halála. Az elsőszünet volt akkor az örökös is.

"Egyiptom minden istene felett". Az egyiptomi városok különböző istenek szolgálatában álltak. Az egyiptomi istenek úgy keletkeztek, hogy először egy isten volt: a Nuter, mely megfelel a deus szónak, ami azt jelenti: ragyogó. Minden városban ezt az istent imádták, de más liturgia szerint; aszerint, hogy melyik oldalát emelték ki ennek az istennek aszerint más liturgia fejlődött ki az egyes városokban. Ha a különböző liturgia szerint azután más más nevet adtak az istennek. Tehát a papi munka leplezett több isten imádat az egyisten imádat helyébe. De halványan ott maradt az emberek tudatában, hogy az csak egy isten van. Később támadt egy farsó, aki vissza akarta állítani az egy isten imádatát, de a napkorongban jelölte meg ezt az istent; persze nem sikerült neki. Mózes ezzel a sok isten imádatával száll szembe és mikor azt mondta: "az isten kívánja ezt..." az nem volt érthető, mert ők tudták, hogy egy isten van. Az egyiptomi papok is "isten újjáról" beszélnek a farsónak.

Tehát az istenek nem fognak segíteni a farsónak ill. az egyiptomiaknak; nem mentik meg őket az én kezemből, mert ítéletet gyakorolok felettük; ezt akarja ezzel mondani.

13. v. Mi a vér? Nem egyéb, mint az életet hordozó folyadék. A vér hordja szét az egész testbe a tápláló anyagot; oxigént a tüdőből, tápanyagokat a belekből, valóságokat, melyek a test különböző szerveiben készülnek. A vér az életfolyamnak a jelképe. De képe lett a szellemi életfolyamnak is éppúgy, mint a testi szív a lelki szívnek, a testi rekesziszem a lélek törekvésének, a testi vese a lelki vesének stb. A testi vért megfelel az élet árja, melyet az isten az emberbe önt, a tényleg összefüggés van a kettő közt, mert amikor isten a szellemi életet önti az ember szellemébe, az a testi életfolyamot is megindítja és hat rra; így lett a vér jelképe a szellemi életfolyamnak. Mivel az Ótestamentum tele van jelképekkel, az Ótestamentum

sul együtt élve az a jelkép is. Tehát az már nincs szükség jelképekre; az a vér már nem jelkép. Még nem volt szabad a vért megenni; de az nem fontos, hogy az ember véren hurkát ne egyék. A lélekért odaszólt lelket jelentette a vér. Jelentette azt a lelket, amely az ember lelkéért odaszólt az Isten. A legdrágább lelket jelképezte, amely jönni fog. Isten Fiának lelkét. Milyen jól megmagyarázza ez a szertartás Jézus vérenek jelentőségét az életünkben!

14. v. az Únnapnak nem az az értelme, hogy az ember az Únnap megsemmisítése által szent legyen, hanem emlékeztetés a rendeltetésre. Mikor erre az emlékeztető jellegre szükség nem volt, akkor megszűnt a jelentősége.

15. v. A kovasztalan kenyérnek két értelme van: az egyik a sietség, a másik a fertőzéstől való óvakodás; vagyis a világgal való érintkezés az ember lelkét fertőzi. Mert igaz, hogy amikor az ember a világgal érintkezik, rögtön istentől nem szakad el, de a szellemi gombák hozzátapadnak a lélekhez és egy idő múlva cinalják a bajt. Ezért el volt rendelve minden hűvőt előlt, hogy átvinnyék a házat, nincs-e kovász. Ezért, ha az ember a szabadulást keresi, lelkéből minden fertőző anyagnak távoznia kell. Tehát a megtérés nem pusztán értelmi elfogadás. Mi a kovász? Lombatelep, mely igen gyorsan elszaporodik és bizonyos gaszokat termel ki, amelyek felpuffasztják, likacsossá teszik a kenyeret. A sütésnél a gomba elpusztul, de a likacsok benne maradnak a kenyérben. Ezért likacsos a kovászos és az likacsos a kovasztalan kenyér. Ezt a régiek még nem tudták és mégis rájöttek arra, hogy abban valami tisztátalan van; úgyhogy a kovász átváltosott a bűn jelképévé. Tehát itt arról van szó, hogy a házból el kell távolítani azt, ami fertőz. Aból támadt az, hogy ha valaki urvacsondra megy, rendet csinál a házában, vagyis a szívében, nem hogy ott semmit, ami fertőző, hanem eltávolít onnan minden bűnös dolgot, vagyis a regeszkodást, helyre nem hozott vétkeket stb. Ha a kovász a bűn jelképe, mivel a jelképek arra valók, hogy elské-

szítsanak a szellemi dolgokra, van szellemi kovás is, amely szintén fertőz. Pl. elmegyek egy hitetlen társaságba, az a beszéd, amit hallok, az emberek viselkedése, a gondolatok, ezeket szívem befogad, erjesztenek, nem maradnak hatástalanul, benn marad a szellemi gombóca annak, amit hallottam, láttam és amikor otthagynom azt a társaságot, a gomba tovább működik bennem és bizonyos változásokat hoz úgy, hogy ami egy kis helyen ragadt meg, nemsokára az egész kanyarot, vagyis az egész emberi lelkét fertőzi. Tehát egy kis kovász megfertőzi az egész embert. Mint ahogy a pokolosság, úgy a kovász is jelképe a bűnnek. Nemcsak egy ember lelkét, de a vele együtt élő többi ember lelkét is áthatja. Olyan ember, aki tisztátalan szívvel köztünk ül, az egész gyülekezetet megfertőzi. Ezért mondja Pál: aki vétkezett, a gyülekezetből ki kell zárni és ezzel átadjuk a Sátánnak. Valaki azt írta, a keresztyén embernek mindenhez jó képet kell vágni. Ez tévedés, mert a keresztyénségből az folyik, hogy a keresztyén ember minden fertőző ellen állást foglal és azt nem tűri meg sem magában, sem a gyülekezetben; egyébként nem szabadulhatunk meg a bűn hatásától. Az Újzövetségben azt olvassuk, hogy Isten királysága hasonlít a kováshoz; tehát a kovászt a Jézus is használta a Kijelentés. Mert az Evangélium is olyan, mint a kovász. Ha szívembe fogadom, benne elkezdi dolgozni és az egész lelkét át-dolgozza. De itt, Mózes könyvében csak bűnsé jelentése a van a kovásznak.

A nagy szabeditás Ünnepe a húsvét; amikor az Isten a farsó akarata ellenére is kihonta Izraelt a fáraóakarata ellenére a rabszolgaságból. Ezt egy nyolc napos Ünneppben ünnepelték az Isten.

Ahhoz azonban, hogy Isten szabeditása nekünk használjon, az kell, hogy kovásztalanok legyünk, másképp nem ünnepelhetünk a szabeditásnak. A szabeditás akkor lesz a miénk, ha a kovászt eltávolítjuk az utból és a bűn kovásza nélkül ünnepelünk. Oly hívő embernek, aki a

ben érkezett határat a szívéből nem Gal 3,
a szabadság hiabavaló. Mi kell dobni minden
erzést kizárólag követni. Azt sokan elfogadják
szívesen, hogy a halál utáni élet biztosítva
legyen, de ha ehhez hozzátartozik a követés nél-
kül ünneplés, azt az emberek már nem oly szí-
vesen veszik; ilyen ígéhirdetés keveseknek van
ingére.

16.v. Az eledelre való el lehet készíteni. Van-
nak, akik úgy ünneplik a szombatot, vagy vasárna-
pot, hogy még főzni sem szabad. Ez a bibliai hely
nem ezt mondja.

Össze kellett gyűlni a sátor előtt. Középen
volt a szent sátor, körülötte táboroztak a pa-
pok, aztán a lévíték úgy, hogy a három lévita
főnök három oldalról; elől, a keleti oldalon
Aron és a papok; körül Izsakel 12 törzse, 3-3
törzs minden égtáj felől. Tehát körülvették a
szent sátort. Mivel a tábor bejáratánál, ke-
leten csak néhány pap volt, nagy hely maradt
arra, hogy négyülésnek legyen a színhelye. Ak-
kor még nem volt szent sátor, de előre szól a
 kijelentés, arra az időre, amikor szent sátor
lesz; ez kb. 1 év múlva kezdett volt. Később a
templom udvaron gyűltek össze. Tehát az Ige
haligatására akkor is összegyűltek az emberek,
mégpedig több csendességgel és áhitattal, mint
ma sok helyen.

17.v. "Szemzetsegről szemzetsegre" helyett szem-
zetsegről szemzetsegre a helyes fordítás.

18.v. Marcinus v. Aprilis hónap felait meg a Ni-
zeán hónap. Ez volt a szent újév. Mint ahogy
mártékekben is közönséges és szent márték volt
/48 cm. volt a közönséges és 99 cm. a szent sátor/
úgy az időszámításban is volt polgári és szent
időszámítás.

19.v. "kiirtatik"... annak következménye volt,
hogy az Isten iránt engedelmessé az idők már napok-
kal az ünnep előtt felkutatatták az egész házat
és minden országot eltávolították. De az jel-
kép; azt jelenti, hogy ha Istennel való talál-
kozásra készülünk, a belsőnköt kell felkutat-
ni, hogy nincs-e benne követés. Mit jelent, ami-
kor Pal azt mondja: "magam sem vizsgálom magam."

mert aki vizsgál, az Isten az. "Nem azt kell vizsgálni, milyen bűnös vagyok, hanem, hogy hitben állok-e? Mit jelent hitben állni? Istenre hagyni magam. Elmentése: nem Istenre hagyni magam, hanem a magam erejére. Azt kell megvizsgálni: Istentől várom-e az örömet, boldogságot, fényt, vagy önmagamtól és emberektől. A bűn az emberre mindig ráragad, ezért mondja Jézus: csak a lábaitokat kell megmosnom. Vagyis, Isten megtisztítja az övét, de a világban mindenhol ráragad valami, amit Jézus vérével le kell mosni. De ha Jézust igazán követem, nincs szükségem másra, mint hogy a világgal érintkezés részesem megtisztítsa. Ha egészen Jézus követője vagyok, nem képmutató módon, nem kell összeírni az elmúlt hét bűneit, mert nem az egyes elkövetett bűnök tartanak távol, hanem az, hogy nem Istent követem, nem Istenre bízom magam. Mert ha valaki Istentől távol él, természetesen, hogy vétkezik. Az a jellemző, hogy amikor az ember Istent otthagyta, husszont bünt kihasználhat követett-e el; mert az ember Isten nélküli nem tud mást tenni, csak vétkezni. Az Istentől való elszakadás az, ami létrehozza a bűnünket. Tehát a kovász nem más, mint kísértés arra, hogy én ember által, ember segítségével éljek és nem Isten segítségével. A kovász a csábítás arra: Isten nélkül is boldogulok. Az első ember kísértése is ez volt. Ha Istentől elszakadok és a magam útján megyek, akkor is boldogulok. Ez a kovász. Egyes elkövetett bűnök később fertőzhetnek-e vagy nem? Isten kegyelme olyan, mint egy óceán; a bűnök millióit dobhatjuk belé, azt mind elnyeli. Indiában egy rablóvesér megtért és a misszionáriustól azt kérdezi: megbocsátja-e Isten, ha az ember embertől 317 természetesen, vállassolja az. Ha ha két gyilkosságot követ el? Azt is. Ha ha 3 vagy 4-et? Azt is. Ha ha 17 gyilkosságot követ el valaki, azt is megbocsátja az Isten? Akkor a misszionárius kiásként megtorpant, gondolkodott, majd így szólt: Isten irgalmának nincs határa. A bűnbocsánat szempontjából mel-

lékes, hogy az ember hány gyilkosságot követett el. Nem az egyes bűnök száma számít, hanem, hogy az ember benne marad-e, vagy kilép belőle. Nem az fontos, hogy az ember hány bűnt követett el, hanem az, hogy hátat fordított-e, hit-e a kegyelemben. Isten által el-e, vagy nem. Ha az ember a Golgotha keresztségbe kapaszkodik bele, nem eshetik jól, hogy vétkei vannak. Nemcsak elítélése van a bűnöknek, hanem megazsértése is annak, aki értem szenvedett. Hála az iránt, aki ~~értem szenvedett~~ meghalt értem. Ha az ember urvacsonn előtt áll és a szívében vizsgálatot tart, nem azt kell nézni, hányszor vétkezett és abból valamit ki ne felejtse; az ember a bűnösséggel áll szemben és nem az egyes elkövetett bűnökkel.

20-22.v. Az ízsóp növény volt, melyet kötegekbe kötve, másolni vagy locsolni lehetett vele. Halátának is használták, mert jó keserű íze volt. Ha az ember életébe belokerül valamilyen szenvedés, Isten szeretetét másképp érzi az ember. Sirva jobban lehet vigadni, mint csak kacagva. Ezt az érdekes lelki tünetényt fejezi ki az ízsóp. Ebből is látjuk, hogy szenvedésre szükség van. Akik azt mondják, hogy a betegségnek nincs helye az ember életében, mert Jézus ettől is megváltott, nem látják helyesen, mert a szenvedésre szükség van. Ezért az ember legfeljebb így imádkozhat: Uras vedd el tőlem a poharat; de mindazonáltal ne úgy legyen, ahogy én akarom, hanem ahogy Te. Vannak husok / a hus az ételnek királya a régiak szerint/melyek izsopnak, ha nincs mellettük valami, ami keserűvé teszi. Milyen jó, ha egy felingerelt, bosszus, csüggedt ember mellett Istenre tekinthetünk azszal a tudattal, hogy én ennek a belső szenvedését azszal, hogy elűrtém, kitartottam mellette, segítettam kovácsítani. Milyen jó, ha az ember keserűség mellett szíveskedhet!

Vének az egyiptomi fogság alatt is voltak. Ez az akkori társadalmi berendezkedéshez tartozott. Csalló politikai életük nem volt, de véneik voltak. Aki idős és tapasztalt, az tud uralkodni

a többen. Amikor a vénnek helyébe fiatal tanács-
ket állítanak oda, hogy kormányozzanak, az nem
történhet más okból, mint azért, hogy mindent fel-
borítsanak, mert csak szívét semmi köti abban,
ami eddig volt. De ami eddig volt, ha meg is volt
romolva, még mindig megőrzött valamit abból, ami-
vel az Isten az embert a történelem útján elin-
ditotta. Az emberek nem is sejtik, mi minden van
életükben, ami visszatartja őket a romlástól. A
könnyelmű felforgatása annak, ami volt, annak el-
vetése, amit Isten nekünk utra valóra adott. A
régieknél a természetes társadalmi berendezés
olyan volt, hogy a fiatalok alávetették magu-
kat az idősebbeknek. Tehát Mózesnél a véneken
át az Isteni rendelkezés hamar átment az egész
népnek. Ezzel szemben állott a másik társadalmi
berendezkedés, amit a farao hozott létre. Haj-
csárok, felügyelők, szidók. Az egyiptomi hajcsá-
rok a szidó felügyelőket büntették, ha a beosztot-
tak nem végezték el a kitűzött munkát. Ez
volt az ekkori demokrácia.

A páska bárány vérével nem volt szabad a földre e-
reszteni, edénybe kellett felfogni. A vérről
meghíntették az ajtófélfát és szemöldököt. Mit
jelentett ez? Amíg a vér a testben volt, benne
volt a lélek. Az áldozat lelke állt ott őrt a
háznál, amikor elment az öldöklő angyal és nem
eresztette be. Spiggy áll Jézus Arianus lelke,
kiontott vére mellettünk, hogy a büntető angyal
ne ragadja el lelkünket akkor, amikor büntöl-
terhelve ott állunk Isten előtt. A vér a lélek
lakóhelye, jelképe. Ahol a vér, ott az Ur Jézus
lelke. Az Ur Jézus lelkét adta miértünk.

23. v. Megkísérlés ünnepe a páska ünnepe, mert az-
szal, hogy nem megy be az angyal, hogy eljön, meg-
kísérl. Hányszor vétkeztünk úgy, hogy joggal vár-
hatnánk, hogy Isten angyala rántásad. Il. amikor
Mózes nem metélte körül a fiát, már ezért az egy-
bűnről rátámadt az öldöklő angyal. Akkor szabá-
dította meg felesége, Czippora azszal hogy egy kö-
késsel g. orsan körülmetélte a gyermeket és ez-
szal engedelmessékedett.

24. v. "Mindörökké" ... Ha is megtartják? Nem. Hát

akkor engedetlenek? Hinkias kiraly idejében meg-
találtak Mózes törvényét és rajjöttek arra, hogy
évszázadokon át nem úgy ünnepelték a huavet ün-
nepét, mint ahogy azt elrendelte. Ne azonban ez
már elavult, mert a törvénynél jobb adatott: Je-
sus. Többet a régi huavet ünnepésre a zsidóknak
sincs szükségük. Tehát a templom felépítésére
sincs szükség többé; nem is fogják felépíteni.
Ebből látjuk azt is, hogy az "örökké" szó a hé-
berben és görögben mást jelent, mint a mai ma-
gyar szóhasználatban. Magyarban = vég nélküli; de
ez a jelentése a bibliai görög és héber szónak
nincs meg. Azt jelenti, amit a régi magyar nyelv-
ben jelentett: folytatólagosan tartó. Ha egy
birtok a családé marad, azt mondják: örökös; pe-
dig ebben sincs az, hogy vég nélküli. De "nem
múlik el a törvényből egy i betű sem"../ a leg-
kisebb betű/. Ez azt jelenti, hogy marad a lé-
nyeg, a törvény rendeltetése, de jött egy nagyobb,
egy magasabb és ebbe beolvad az alacsonyabb. A
ne lopj, ne ölj helyett azt tanítja Jesus: szeress
és a szeretetben minden betöltődik. Tehát a pa-
rancsok mind örökök, de nem első formájukban, he-
nem végleges beteljesedésükben.
De ebből nem következik, hogy az eon korszakot
jelent; nem korszakot jelent /korszak oly kor,
mely ki van szakítva a folyton telő időből/. Az
eon v. ion szó értelme épen az, hogy szünet nélkü-
li, folytonos, tehát nem lehet kiszakított rész;
korokat jelent és nem korszakokat.
25-28. v. Mikor Mózes magyarázatát a vének tovább-
vitték a néphez, a nép leborult, vagyis elfogad-
ta és hitt istenben. De amikor a próba elérkezett
vége lett a hitnek. Csak addig tartott, améddig
a próba nélküli élet.
29-30. v. "Lón pedig éjfélikor, hogy megöle az Úr
minden elsőszülöttet"... azt jövendölte meg Mó-
zes. Ez a jövendölés beteljesülvén a faraoon is,
mikor elsőszülöttjét elvesztette, szive önsze-
tört. De mikor már nem fajt annyira a seb, megint
viszacsouett a farao és utána ment a zsidóknak,
hogy visszahozza őket, de erről az utjáról már
nem tért vissza.
32. v. Isten mégis keresztül tudta vinni az aka-

ratot. Erre mondják egyesek, hogy mindenki ügyve-
ségre fog jutni, mert ez Isten akaratja, amelynek
senki sem állhat ellen. De elfelejtik, hogy Isten
saját képmására alkotta az embert, személyiség-
gé teremtette, vagyis olyanná, aki tud akarni és
akaratahoz ragaszkodni.

33.v. Előállíták az egyiptomiak és tuszkolták ki
a zsidókat. Nem gyűlölték az egyiptomiak a zsidó-
kat, hanem a farakt gyűlölték meg; megőrizték,
hogy mi történik, nem más, mint Isten ujja. Azért
tuszkolták ki őket, mert tudták, hogy ez Isten
akarata.

34-36.v. Általában az ember nem szabad. Azt hisz-
ték, amit belőle sugallnak. Azt nézi az emberek
többsége, hogy mi a divat. Ha egészen értelmet-
len és otromba, akkor is viszik. De az azért
van, mert az ember bűnbe esett. Ha azóta a köny-
könyebb utat keresi és nem gondolja meg, melyik
az igazság útja. Csak az olyan ember életében van
szabadság, aki az igazságot keresi szereti és is-
meri. Ahol nincs Isten Szent Szelleme, ott nincs
szabadság. Jaj annak, aki eltér a megazokott-
tól! De minden ember életében Isten elhoz egy
pillanatot, amikor ott áll a lehetőség Isten és
a Sátán között választani. Nem sok ilyen alkot-
lom van. De van ilyen és az ember ilyenkor érzi,
hogy örökidőre döntő jelentőséggel választott
magának.

37.v. Az egész zsidó nép kb. két millió lehetett.

38.v. "Egész nép" - odakeveredett emberek.

39.v. Hogy süttöttek? Kemencéjük nem volt. A nap
áthevítette a követ és azon süttöttek.

40.v. 430 évig tartott az egyiptomi fogság? Nem!
Abrahámnak az Istennel kötött szerződése óta
telt el a 430 év. Az Egyiptomban eltöltött idő
két-százegynéhány év volt csak.

41-42.v. Azon éjszaka, amikor Egyiptomban elhí-
lőttak az elsőszülöttek, a zsidók didaliall venni-
tek ki.

43-45.v. "Egy idegen szárazaszu se egyik abból"..
és ha valaki a zsidókkal együtt lakott? Ha kö-
rülmetékedett, akkor ehetett. Az a nők?..ők is,
ha benne voltak a körülmetékezés szövetségében.
Aki szolgál viszonyban volt, az is ehetett, ha

ha körülmetélkedett.

46-47.v. "Egy hában egyék meg"... A családoknak össze kellett tartani. Letjük, régen milyen fontos volt a család.

48.v. A körülmetélés volt tehát a feltétel. Az ember elvágja magát attól a világtól, amelyben a kívánságok uralkodnak és egy olyan világban él, melyben Isten uralkodik. Nem a hús kívánsága után megy, hanem Istennek engedelmességre. Ez a körülmetélkedés jelentősége. Aki körül metélkedik, olyan lesz, mint az ország szülöttje. Senke volt már ebben valahai az egyházból. Folytatása ennek az Újszövetségben a kereszttség, ami nem más, mint a Krisztus halálával való egyesülés. Nem arra megyek, amerre a húsos vezet, hanem arra, amerre a Isten Szelleme visz.

49.v. A törvény, ami szellemi, az köti össze a népet. Tehát nem a testi születés, hanem a törvény; egy szellemi hatalom kötötte össze a zsidó népet. Letjük, hogy a szellemi már ekkor milyen hatalmat fejezett ki a héber életben és ez még erősödött a prófétikus korban. Lassanként két hatalom szabályozza a nép életét, a törvény és a próféták. Ahogy előre haladnak, fogy a papi hatalom és nő a prófétikus hatalom; kivéve a babiloni fogság utáni időt, amikor a prófétikus elhalványul és erősödik a papság, de ez az omorú időre viszi Izraelt, mert a papság eladja az országot és lesznek sadduceusok, vagyis az idegen uralommal megalkuvó, áruló papság.

50.v. Most még könnyű engedelmességre; de mikor jönnek a nehézségek, az engedelmességek vége.

51.v. "Seregek szent"... Különböző seregek voltak; az őszentartozók kiállítottak bizonyos ereget. Ez a második társadalmi berendezkedés, amit a fejezetből megismertünk.

pek, tehát nem Abraham ivedekai. Az egyiptomiak is
is Ahás ivedekai voltak. A palestinai népek még
gonoszabb eredetűek voltak, mert Ahás fia volt
Kanaán, aki felhívta a negybecsiek figyelmét ar-
ra, hogy Néé milyen állapotban fekszik a sátorban.
A kanaánita népek különösen kiváltak gonoszságuk-
kal. A gyermekek nevééről neveztek el utódaikat
khitlicnek, khivvicnek stb. Tehát testvérnépek-
ről van szó, és a hébereknek nem voltak testvérei
is, mert kanaániták voltak. Amintai, hogy a szű-
lőre vonatkozó tiszteletet megtagadták, azáltal
különösen megakaszták a sátáni lázadás szel-
lemét. Ez abban a gúnyban látszik, amellyel elin-
ténik a felejtetvevalókat. Szóval letek gonoszab-
bak, mint más népek és érték meg hamarabb Isten
ítélésére, mint a többi népek. Bizonyos, hogy
a népek nem voltak műveletlenek. A khiták biro-
dalma, erős művelt birodalom volt. Hatalmas vá-
rosok keletkeztek, magas műveltséggel, mint pl. So-
doma és Gomora, de igen gonosz erkölcsűek.
Isten elérkezettnek látta az időt arra, hogy a
teljesen romlott népeket kitalapítsa. Ezért mon-
ja: "néked adja azt a tejjel és mézzel folyó
földet"... Tehát odaadta a hébereknek, mert az ott
lakó népek megérték az ítéletre. Ha valaki a láza-
dásban, ellenszegülésben megkeményedik, akkor Isten
ítélete hamarabb éri el, mint az elszármazott em-
bert, aki aláveti magát az isteni rendnek. Az en-
gedelmesség igen fontos erény a teremtett világ-
ban. Ne higyük azt, hogy amikor "hősök" vagyunk
abban, hogy az Istentől félünk adott tekintélyt
lerázzuk, hogy akkor csakugyan hősök vagyunk. Isten
ugy rendezte be a világot, hogy a maga állít-
ott abba fennhatóságokat és aki ezeknek nem en-
gedelmeskedik, Isten haragját vonja magára. De
fennhatóságok lehetnek oly gonoszok, hogy Isten
elérkezettnek látja az időt, hogy elbuktassa őket.
3. akkor ez az idő elérkezik, akkor az uralkodó
ellen való lázadás Isten kiméletével egy uton
halad, mert Isten meg akarja kimutatni teremtésnyu-
it az elvakult zsarnokoktól. Tehát vannak szabot-
sésgyárok, melyek Istentől jönnek.

"Ezt napon at kovasatalan kenyeret eszi"...Ez-
napon 14-en este kezdodik az Unnep, 15-en van az
első szent gyülekezés. Jaak az első és nyolcad-
dik napon van szent gyülekezés. Nyolc napból áll
az Unnep. A szent gyülekezés héber nevei mikra,
kara-kihiv, hiv, ami ebből a kihívásból származik,
az a mikra. Ösrögül: emlékeztetés. Tehát az első
és nyolcadik napon van mikra, azaz elhívott
szent gyülekezés. Miért tilos a kovaszas kenyér?
A kovász apró gombafenyész, amely oly gyorsan
szaporodik, hogyha egy kicsit belőle belétesszünk
a tésztába, rövid idő alatt az egész tésztában
elcsapódik. Mikor megültek a kenyéret, a kenyérsze-
mek elpustulnak és helyükön likacs támad a
kenyérben. A kovász a bűn jelképe. A bűntől át-
hatott világi életet jelenti. Ez tehát a jelké-
pes ok. 2. Nem jelképes ok: a kovaszas kenyér
izletesebb, mint a kovásztalan. A kovásszal
kenyér evése tehát egy bizonyos fokú bűnre
készítette a sziddéket. A figyelme nem az izletos
elődeire, hanem az Istenre és az Unnapra irá-
nyult. Mindkettő érvényesül a mi életünkben is.
Ha húsvét Unnapot akarunk ülni, vagyis Jézus ha-
láira való visszaemlékezést, akkor bennünket
az két dologra indít: 1. Mitakerítünk a szivünk-
ből mindent, ami Jézus halálaiba vitte. 2. Lemond-
juk a világ élvezését azért, hogy figyelmeinket
Istenre tudjuk koncentrálni. Mindkét szempont
igen jelentős a keresztény életben. Tehát a sziddé-
Unnapok a későbbi keresztény élet megjövendölősei.
Az Ó testamentumi törvény jóvendölése az Új testam-
entumi életre és a törvényadó Mózes volt Isten
legnagyobb prófétaja. "Prófétát támaszt néktek szid-
Isten, mint én vagyok" mondta Mózes. Az Új testam-
entumot az Ó testamentum nélkül megérteni nem
lehet. "Sovus testamentum in votere letet, vetus
in novo patet." Az Új testamentum az Ó-ban rej-
tőzik, az Ó az Új-ban nyílik meg..
7.v... "a te egész határodban". Tehát nemcsak a
hátsó nem lehetett semmi kovaszas.
8.v. Hogy kellett oktatni a gyermekeket. Így kell
oktatni ma is a sziddéket a gyermekeket a meg van
oldva a vallásitanítás.
9.v. Megtartották a sziddék azt a parancsot?

Meg, de hogyan? Kesűkre és homlokukra szíjjal csatoltak fel, melyre a törvény egyes részei voltak írva. A kés- és homlokaszíjjakkal imádkoztak az orthodox szidok. De Isten nem ezt gondolta. Hanem azt, hogy mikor dolgozik és gondolkodik, a munkájában és gondolatában benne legyen Isten törvénye. A régi emberek mindig jelképekben fejezték ki gondolataikat, az új emberek pedig a jelképekből szertartásokat csináltak; vagy pedig teljesen kiküszöbölték a jelképeket.

10.v. Isten azt parancsolja, hogy később is ünnepeljék mindig így ezt az ünnepet, hogy ezen kerengésül emlékezzenek arra, ami volt.

11.v.... "bevánd" ..vagyis előbb beviszi a szent megmondja, mit kell tennie.

12-13.v. A szamár ép úgy, mint a ló tisztátalan állat, ezt nem lehetett Isten elé vinni. A kérődző állatok békés természetűek, a nem kérődzők vadabbak. A jelképben tisztátalan a ló, szamár; tiesta a tehén, juh, kecske. De a vadabb kecske vagy kecskébék tisztátalan. De ez nem a teremtésből folyik, hanem a teremtésnek jelképes becsúdra való felhasználásából. A leiket hordozó vért meg nem enni jelképes parancs. A lélek Istenhez tartozó, ezt becsülni kell az állatban is. Tehát a vért, amely a lélek jelképes hordozója nem eszik meg azért, mert a leiket kiműlik, tisztelik. Az élet valami szellemi áramlat, mely nem válik semmivé; less belőle valami, de hogy mi less belőle, nem tudjuk. A halálban Istennek visszaadja az ember a leiket és ez az aétal történik, hogy kiheli a szellemét. Ez a tisztelt és megbecsült volt az oka, hogy a vért nem ettek meg. De ez ránk nem vonatkozik, mert mi megismertük a valóságot.

13-15.v. Az elsőszülött hűnek az áldozása ezáltal a visszatekintésre, tehát jelkép, mint ahogy az urvacsora hátra és előre mutat. A múlt tudása val néz az ember a jövőbe.

16.v. "Legyen azért jel győnant"... tehát nem a valóság. Nem erre a homlokkötőre gondol Moses, amit so a szidok hoznának. Amint a fejcsíj vagy fejcső a homlokra rászorul, úgy kell, hogy a hű-

vet embernek gondolta az ember fejére rászorít-
ja. Ha az embernek faj a feje, sokszor jó gyógy-
szer ha erősen körkötö a fejét. Ilyesmire gon-
dol Moses.

17.v. Oly uton vezetí őket Isten, amelyen nem
volt visszafordulás. Mert a ptyhádt négy könnyen
visszafordult volna, ha a Filiszteusok utján vezetí
zetti, nem azalít volna harcba. Isten tehát oly ut-
ton vezetíte, amelyen nem lehetett tovább menni:
neki véssette a Vörös tengernek. Ebből a farad ár-
ra következtetett, hogy eltévedtek.
18-19.v. IV. Mózes 33. fej.-ben említi ezt a kivon-
doriást az író és emondja, hogy a zaidók az e-
gyiptoniak szeme láttára vonultak ki, sőt segí-
tették is őket az egyiptoniak, hogy az országot
többé ocsapások ne érjék. Az egyiptoniaknak seg-
tecsük sem volt arról, hogy a farad hirtelen
mást fog gondolni. De mikor a farad azt gondolta,
hogy eltévedtek a pusztában, ebből arra követke-
ztetett, hogy Isten mégsem vezetí a hábreket, hi-
nsen akkor más utat mutatott volna nekik. De ha
a Vörös tenger nyugati partján vonulnak lefelé,
ferré sivatagba jutnak és a pusztulásba mennek
bele. Tehát el kellett, hogy tévedjenek. Is ve-
zette a farad arra, hogy utána menjen a zaidók-
nak. Nem kiirtani akarta őket, hanem visszahozni
Egyiptomba, hogy dolgozzanak tovább neki. Egy se-
reg harcossal közelítette meg a zaidókat. Ir-
dekes tanniasgot ad es nekik. Isten azt a módese
szert alkalmas az emberekkel szemben, hogy díces-
sen, világosan figyelemzetti a vezetőre; az em-
ber megíáthatja, hogy mit nem akar Isten. Azután
az Isteni lecke elhalgat és úgy tünik fel, mint-
ha Isten nem ellenkennék az emberrel. Bálsot
Isten világosan figyelemzette, hogy ne menjen el
Bálsához; de Bálsák fényes küldöttséget küldött
és erre Bálsám újra megvizsgálta Isten akaratát.
Műne az volt, hogy még egyszer vizsgálta Isten a-
karatát. Mi is sokszor úgy látjuk bizonyos eme-
detségeinkben, hogy Isten nem ellenkennék. Pedig
Isten csak nem figyelemzetti újból. A farad tis
kemény ocsapással figyelemzette Isten és mégis
újra engedetlen marí latt. Vigyassunk arra, hogy

Ha valakit Isten világossá tett előttünk, akkor azt még egyszer ne vizsgáljuk, hanem megesszük, mert az Isten től már adott utasításokhoz, mert ha újra vizsgáljuk a dolgot, az már engedelmesség. Ilyenkor világosságért imádkozni bűn. Ha Isten világosságot adott, újra imádkozni világosságért bűn. 20.v. Szukoth-diak, kutyák. A pusztá szőlőn, ahol már kezdődött a sivatag, ott ütöttek táborot. 21.v. Isten vezette őket, tehát nem tévedhettek el. De Isten az utatlan uton vitte őket. Miért? Két okból. 1. Hogy a farrát elcsalogassa és elpusztítsa, mert a farrát Isten halálra ítélte. 2. Izsácut meg akarta próbálni. Mert gyáva, szolgágra szokott nép volt; alkalmatlan arra, hogy harcoljon, hogy Istent szolgálja. Hogy Isten kénsény népe nevelje, ezért nehéz, emberileg lehetetlen helyzetekbe vitte őket, a amikor nincs menekülés, megsemmisítje őket. Így szokott a nép hozzá, hogy Istenben bízik és ne az emberek, földi körülményeket nézve. Isten a keresztény tyénket is pontosan így vezet; nem mint népet, hanem mint egyeseket. Ami akkor a népre állt, az most az egyesekre áll. Minket is kivisz a pusztába, lehetetlen helyzetekbe, elhagyatottságba, kétségbeesésbe, hogy azután onnan kiragadjon minket. 22.v. Mindig előttük jár a tűzszlop. De nemcsak a szőlők áll a tűzszlop. Miért? Mert ott jött a farró és a tűzszlop a nép és a farró között és a farró közeledését megakadályozta.

14. Fejezet.

1-2.v. Elmentek Athába. Most Isten parancsot ad, hogy forduljanak vissza. Meki vannak az őket üldöző farró seregének. Míg a Vörös tenger tulajdó pertján állt. Tehát "Middell szomban" a helyes fordítás. Ugyanígy "Baal dsefon szomban" és nem "Baal dsefon előtt". Farró meg van győződve, hogy ez ide-oda vándorló héberek eltűnések. Isten tehát csalogatja a farrót, be a vesszedelmébe. 3-4.v. Mivel kénsényitette meg Isten a farró szívét, Isten, hogy úgy tűnt fel a helyzet, mintha Izsácut nem vezetné Isten. Ebből látszik, hogy ami a

faraónak névve megkeményítet volt, Istennek próbátétel volt. Mert próbára tette a szaidókat azszal, hogy ide-oda járatta őket. A faraót a pusztáidába, Izsaiel fiait a bizonytalanságba vitte bele. A faraót arra próbálta ki, há marad-e ahhoz, amit a csapásokban mutatott neki, a hőherket azszal próbálta ki, hogy hűek e tovább is az őket segít Istenhez, amikor ugy tűnik fel, hogy Isten nem vezetti őket biztosan. Isten sokszor hagy bizonytalanságban, hogy kipróbálja hitűnket és hűségűnket.

5.v. A faraónak mindent megmondtak, ami a szaidókkal történt. Askor is jól meg voltak szervezve az emberek. Ávszátadokkal előbb már a perzsoék kitáitáltak a póstát, ami abból állt, hogy postaállomások voltak elhelyezve és a hűzők futva vitte egyik postu állomásról a másikra és így tovább, váltott hűvívőkkel néhány nap alatt óriási távolságokat tudtak legyőzni. Szaberiilag a faraó helyesen cselekedett, de más az emberi okosság és más az isteni bölcsesség.

6-7.v. Minden szekerén 3 ember állt. Egyik hajtott, a másik a nyilat lötte ki, tehát harcolt, a harmadik a következő nyilat készítette elő.

8.v. "Begy hatalommal" helyett "felment karral" a helyes fordítás.

9.v. Isten neki vezeteti őket a faraónak. Nem hogy mentette volna őket; neki vezeteti. Isten sokszor belevisz minket a veszedelembe, hogy kipróbáljon.

10.v. A veszedelem középsébe vitte őket s erre kiáltanak fel az Urhoz.

11-14.v. Most jön ki a lénye e szoidu népségnek. Istennek szoidu eilen fordulnak. A szaidó nép nem a világ első népe volt, hanem egyike az utolsóknak. Az abból a hitvány népből próbált Isten magának népet csinálni. Nem a óóruust, pálasfát, olajfát, hanem a hitvány, szóras, barna pusztai növényű, s tűskebokrót választotta ki Isten, hogy abban magát kijelentse. "Legyetek vezettek".... Gemmit so csináljatok, várjatok Istenre. Isten azért viss a bajba, hogy mi ne szentsük magunkat, ne féljünk, hanem várjunk Isten segítségére. Ha látjátok e nagy, hatalmas sereget, de soha többet nem fogja-

ton látni.
 15. v. Mózes imádkoani kezdett. Istent azt mond-
 ja: ne imádkozzál! Most az a feladata Mózesnek,
 hogy Isten nevében intézkedjék, nem pedig, hogy i-
 mádkozzék. Itt is látjuk tehát, hogy az imádko-
 zás lehet bűn is. "Szólj Izrael fiainak, hogy in-
 duljanak el"; neki a tengernek.
 16-31. v. Mózes felemelte palczáját és elkezdett
 fújni a szél oly erővel, hogy két oldalra fújta
 a vizet. Amíg a szél elvégoste munkáját, megte-
 madhatta volna a farao a zsidókat, de ott volt
 a felhő és tűzoszlop; a farao a felhő miatt söté-
 téttséget látott. Mikor a zsidók megindultak, a
 farao újra látott, de akkor már a zsidók bent
 voltak a tengerben. Addig a homály ott volt a
 farao előtt. Most újra megkeményítette a farao
 szívét, vagyis bátorságot adott neki és megindul-
 tak a tengerbe. De a héberak könnyű lábbal men-
 tek, a farao pedig nehéz szekerekkel, amelyek a
 nedves talajba beragadtak; mikor az egyiptomiak
 ezt észrevették, megijedtek és fordultak volna v
 vissza, de már késő volt. Mózes a tulsó parton
 megállt, kinújtotta karját a tengerre és vissz-
 szamentek a vizek; a szél iránya megváltozott,
 nyugati szél kezdett fújni. De míg a zsidók tud-
 tak a szélnek menni, a farao nehéz serege nem
 tudta szélnek menni. /Megjegyzendő, hogy a víz
 nem függőlegesen állt, hanem ferdén, mint ahogy az
 egyiptomi építványokon is a falak ferdék voltak. /
 Az Úr rátekintett az egyiptomiak taborára és
 megsehvarta őket. Egyszerre nyugtalanokká lettek.
 Sokszor minden ok nélküli nyugtalanosság vesz erőt
 rajtuk. A nyugtalanosságot fokozta, hogy nem tud-
 tak a nehéz harci szekerekkel a tenger fenekén
 mozogni. "Fussunk Izrael eibe"....; most megadó-
 lal a lelkiismeret... "aleibe futnak vala"...t.i.
 a szélnek. Nem tudtak kijönni, tohetetlenek voi-
 tak. A farao serege utolsó emberig elvesszett. A
 víz számon vevő halálakat az egyiptomiak is lát-
 tak, akik később oda érkeztek és híre szent, mily
 borzalmas csapás érte a farao-t a tiz csapás ut-
 tán. Miközselhető, mily megvetéssel gondolt a
 név a farao-ra, aki annyi ember halálát okozta
 engedetlenségével. Nevét azért kitördíték

minden alkotásból. Az egyiptomi krónikák nem szóltak a történetről. Az akkori történetírás olyan volt, hogy csak azt jegyezték fel, ami a nép dicsőségére szolgált. Látnuk a történetből, hogy Isten nem mindig mutatja meg magát; sokszor félre áll, mintha nem volna. Az ellenséget teszi népet és elbizakodottá az ellenséget. Az ea is így van. Isten népe csügged, enged a nyomásnak, az ellenség pedig vakmerővé lesz. E történet is mutatja, hogy az Ótestamentum szemével az Újtestamentumnál. Az Ótestamentum adta a tanítást is, hogy a szabeditást Istentől kell várni. A történet célját mutatja a 31. vers; Izrael félté az Urat. De nem sokáig; mert újra fellázadt a nép sorra, úgy, hogy csak ketten mentek be az ígért földre: Áháb és Józsué. Az a két férfi, aki a kényszerrel visszatérve azt mondta: Isten meg fog segíteni titeket, menjétek bátran; és nem arra hívatkozott, hogy milyen erős népek laknak ott. A mi dolgunk nem az, hogy harcoljunk az ellenség ellen, hanem, hogy vesztés maradjunk és várjuk Isten szabeditását. Amikor Istenről kell bizonyodgot tenni, harcoljunk; amikor magunkról kell bizonyosságot tenni, hagyjuk Istenre.

II. Mózes 15. fejezet.

A nagy szabeditásért Mózes hálat ad Istennek és azt az éneket szerezte. A zsidók irószerszámat is vittek magukkal és le is tudták írni. I. v. Mózes elmondta és Izrael fiai utána mondták az éneket. Tehát egy ünnepély volt. Ezért énekel, mert "fenséges" az Úr. Ezt a szót királyokra és Istenre használták. De csak Istenre alkalmazható. Ha uralkodóra használják, az embert Istennel te-
szik egyenlővé és az bűn. Csak egy fenség van, Isten. Van egy másik szó is erre a fogalomra: magasztos. Ezt is csak arra lehet használni, ami Isteni. Egy költemény, melynek Isten a tartalma, magasztos.
A földi életben ott a különbség: fei-ic. Ami a magasban van: légius, tiesta, ami alacsony, vagy a

nyilván van, ami rajta, az gonosz, megvetendő és utálatos. Ez a két ellenkező irány a fizikai világban és a szellemi világban is feltelárlható. Isten neve azért fenséges, mert felettünk van; nem a csillagok közt - mert ég mindenütt van -, de mégis így beszélünk, de nem fizikai, hanem szellemi magasságot értünk alatta. A látható világ Isten szellemi teremtesének a vána. Mindennek, ami a fizikai világban ma van, van valami öse, megfelelője a szellemi világban. Mi az, ami a fizikai világban felfelé megy? Ami könnyű. És mi az, ami lefelé megy? Ami nehéz. Hogyha az emberre azt mondják, könnyű fajsúlyu, ez nem valami hüszögő rá nézve. De a szellemi világban ennél feljebb megy valaki, annál erősebb, hatalmasabb. Az anyagi világ abban különbözik a szellemi világtól, hogy a szellemi világ nem nehéz, könnyű és mégis erősebb, mint az anyagi világ. Bátran és Abiram merre mentek? Lefelé. A bűn olyan súly, ami az embert nem enged lefelé, hanem huzza a mélybe. Ha valaki a bűnnek adja oda magát, követéségnak, akaratosságának, önhittségeknak, mekacsságnak stb. az nem tud felfelé menni. De Jézus, mikor feltámadott testet kapott, felfelé ment, testének nem volt súlya és mégis legyőzött mindent. A győzelem tehát fizikailag súlytalan. Ez mutatja, hogy annak a másik világnak azé az a törvényei. Ott a súlytalanság jelenti az arót, itt a súly. Ezt kell tekintetbe vennünk, amikor Mózes azt mondja Istenről, hogy fenséges. A mi célunk az; minél könnyebbé lenni ebben a világban, szabadabbá a testiség nehézségétől, súlytól. Ehhez az kell, hogy az ember kiemeli kezét a világ szokásából, céljaiból és ne úgy járjon, ne úgy tájékozódjék, mint ahogy az emberek tájékozódnak. A testiséget megszokott világ nem érti meg azokat, akiket a lényük nem köt a világhoz. Úgy néz rájuk, mint használatatlanokra, akik a társaságban nem használhatók. Az Isten útján járó ember "csodabogár" a világ számára.

Az az "fenséges" oiy világba viss el, mely magasan van, kiemel ebből a világból, a világ számára érthetatlenné, "csodabogárrá" lesz, nem akar

nak veünk ködséget az emberek. Az az, amely, ha kevesen maradunk is, de felénk abba a világba, mely tiszta, boldog és amelyben az ember igazán jól érzi magát. Ez az a könnyűség az erő, amikor az ember könnyű tud maradni és ami nehéz abba nem lép bele; akkor lesz az ember igazán boldog. Kerüld azt, ami megnehezíti a lelkedet és keresd azt, ami fűszere.

"Lovat lovasával tengerbe vetett". A harci aszkor igen nehéz volt; minden erő nyilvánult meg tehát itt.

2.v. Mi az ének? A szívbeli kitörő könnyű hang, amikor az ember megkönnyebbül. Ha az ember énekel, a lelke megkönnyebbül. Ez mégis azt mondja: "erősségem". Látásilag ellentét van itt. De a lélek akkor erős, határozott, ha könnyű. Ha isten az ember erőssége. "Szabadítózza Ión". Kiemel ebből a világból és magához felénk; az által lesz szabadítóvá. "Az az én Istene, Őt dicsérem, Atyámnak Istene, Őt magasztalom". Gondolatritmus. Ez a bibliai versforma. A biblia versalakja szellemi versalak, vagyis ugyanazt a gondolatot két-háromféleképpen fejezi ki. De mindegyik kifejezés az értelemben továbbra megy, tehát magasabbra viszi gondolatot. "Az Istene": tapasztaltam, hogy Ő az Isten és az anyja. "Atyámnak Istene": már atyám is ezt tapasztalta és én tulajdonképpen átvettem tőle és amit Ő tapasztalt, saját tapasztalatommal megérintettem, tehát meggyalárdultam a bizonyosságban.

3.v. "Vitéz harcos az Ur". Előáll valaki, aki lovat lovasával tengerbe vetett, elpusztított egy hadsereget egy szavával. Emberi harcos képében látja megjelenni Istent. A harc nem sántáni dolog, mert Isten is harcol. Sátán és angyalai ellen harcot kezd Mihály. Dávidot, Józsefet Isten küldte a harcba. Ez azt úgy tekintik az emberek, mint valami szörnyűséget. Tisztelet az Ő-testamentumot, hogy tele van gyilkolással és vérral. De Istennél a harc azt jelenti, hogy övölt ki a bűntől, az igazságot kezébe, az igazságot a gyilkos kezébe.

4.v. Isten jobbra azt jelenti, az igazságot

gocni, hova fog valahán. Mikor isten jobbra /az kép/ szelektál, aly erővel teszi, hogy annak lattára isten sokkal dicsebb lesz előttük. Megszabadít minket attól, ami minket el akar pusztítani.

7.v. "Farsángot nagyvívóval"... Ha valaki felébred szelektál a szellemi világba, az ennél nagyobb, hatalmasabb lesz. A harag tőle; ahogy a tűz lecsap a száraz fűre és felgyújtja, úgy ég fel minden, amikor isten haragja pusztít a földön; mindent feleget.

8.v. Az orrán keresztül jön ki az emberből a lélekkel, ott is megy be. Istent a maga lehelletét az elkészített emberbe az orrán át fújta be. Az csak kép. Meg akarja értetni, hogy az emberbe bejött valami, ami olyan, mint a levegő és mégis az adja az embernek a lényegét, az életét, mindent. Tele van a szentírás képpel éppúgy, mint az emberi nyelv is. Hiszen az, hogy a nap felkel, lenyugszik, ez mind kép az emberi nyelvben is. Sokébb, mikor a kultúra szelektált és a tudomány nőtt, a képeket valóságoknak vették. Mikor jöttek a tudósok, papok, a képekből durva materialis megállapításokat csináltak.

"A tenger szivében"... a mélyén. "Meggömekültek"-nek mondták.

9.v. Milyen rövid eszükkel, milyen festősen fejezi ki gondolatát.

10.v. Istent csak lelkei egyet és minden összetörök skárislyan súlyos és nehéz is legyen. És a materialisban van az erő, haza a szellemében.

11.v. Egyiptusban láttak az izraeliek ottani istenek tisztogatását és bizonyos mértékig társat is vettek abban. Mikor Mózes megjelent a kőrösön az volt: ki hatalmasabb, a farsó istene, vagy Mózes istene, Jahve? Mit mond a Biblia az istenekről? /1. Kor./ Azok az istenek, akik még vannak reverze vannak, de mégis azok démonok húzódnak meg és ők intézkednek, de elbujnak. Jupiter semmi, de növelte ott a démon. Aki tehát pogány talvárgyultra nem rémt veas ezaz, hogy az semmi, annak nem árt de azt annak, aki azt hiszi, hogy valami, mert hatalmas a kardíhat. Maradj az isten védelme miatt és akkor a pogány istenek semmi. De ha az isten

De ha az Isten védelme elől kifutna, hatalma alá kerítenek. és megvalósul az, hogy Jézus hatalma elől a Sátán hatalma alá kerülünk. Ha valami a paráznaság rabja, nem tud szabadulni tőle, de amely pillanatban a Szabadítóval egységre jött, a paráznaságnak többé hatalma rajta nincs. Isten védelme alatt eltűnik a gonosz minden hatalma. Aki elhiszi Sátánnak, hogy minden hatalom neki adatott, az a Sátán hatalma alatt van.

12.v. "Kinyújtotta kezét"..Az is kép: foglalkozni kezd vele.

13.v. "Kegyelméddel"- kedvességgel; ez is könnyed dolog és mégis, amikor Isten rámosolyog valókire, átrepül a baj, nyomorúság, beteg szívbe az öröm, békesség, megváltozik egész élete és ez Istennél nem más, mint egy egyszerű rápillantás. Ime a szellem ereje.

14.v. "Meginognak a népek", amikor ezt hallják. Ha az ember szellemjelenséggel találkozik, lehet, hogy lelkiállapota fel lesz dülva. Szellemjelenségeknek óriási következményei vannak.

15.v. A régi héberben nem volt jelen, múlt, jövő idő, hanem befejezett, kezdődő és folyó cselekvés. Így az, hogy valami a múltban történik-e, vagy a jelenben, vagy a jövőben, nincs benne a héberben. Hogy itt múlt idő van, nem azt jelenti, hogy megtörtént. Meg fog történni, de a próféta, amikor elképzeli előre lát, úgy látja, mint megtörtént cselekvést.

16.v. Mózes tekintete előre fordul, a jövőbe; maga előtt látja az új küzdelmet, mely vár a népre, és azt a szabadítást, mely a szemük előtt ment végbe, a jövőre alkalmasa. A nép ne féljen; mert ahogy a fegyveres erőkkel cselekedett, úgy fog cselekedni a jövőben is az ellenséggel. De a zsidók ezt nem szívelelték meg, mert mikor jött az ellenség, megijedtek. É mi mikor a Bibliát olvassuk, vajjon a saját életünkre vonatkoznak-e? mint ahogy Mózes? itt a baj, hogy amit a Biblia örökre hallunk, nem illesztjük be a saját életviszonyainkba.

17.v. Itt nem Örökségről van szó; hanem Örök birtokról, mely állandóan a miénk lesz. Már itt fel-

szól a gondolat, hogy Isten megadta helyet his-
tosít az ő népe között és ő ott fog lakni. De ez
is csak kép, mert Isten soha sem lakott a Jeru-
sálemi templomban, csak Neve lakott ott. Isten
nem lakik kőből készített épületben; de köpöste-
sen ott lakott a Jerusálemi templomban a ha-
vái hívő szívvél ment oda, megtalálta Istenét.
18-19.v. Az egész ének legfőbb tartalma az, amit
a 19.v. megismétel és újból kiemel. Mazon azért
ír egy szép költeményt, hogy a nép szívába vé-
se azt, ami történt és nem azért, hogy a nép meg-
tapossza. Az az igazi ünneplés, amikor az ember
átéli az ünnepi tartalmát.

20.v. Nem dob volt, amit Mirjam kezébe vett, ha-
nem tamburin; dogfajta, de nincs zongoraszekrénye
és csörgők vannak kőből körökből. Mikor kör-
táncot lejátszottak, akkor használtak. Az elői sem lá-
ta meg az ének ütemét és tárgyát. Itt Mirjam, Mó-
ses nője csinálta ezt, aki akkor kb. 87 éves volt.
Még jól kellett bírnia magát, mert csak kb. 40 év
múva halt meg. A tanc, mint az istentisztelet rész-
ese, keleten még ma is el van terjedve. Mindegyik
tánc, egy bizonyos történetet ír le. Táncol,
ritmikus mozgással sok mindent ki lehet fejezni.
De nem az volt a céljuk, mint a mai táncoknak,
hogy a két némi ifjúságot egymás iránt érdeklődő-
vé tegyék, hanem valami magasabb cél. Mikor Mir-
hái megutálta a táncoló Davidot, David Isten tisz-
teletére táncolt, és amit tett, az helyes volt.
Mirjam is fellelkesült és a néket vezette a kör-
táncban, a tömeg pedig nézte.

21.v. "Meggzólt"/feloldó-hamis fordítás/. Ujra,
meg újra énekeltek azt a refrént "...fenséges,
lovat lovásával tengerbe vetett". Szinte megunk
el képezzük, mintha mi is ott lennénk és látjuk
hogy jön a Faraó oriasi saroggal és hogy ő is a fől-
lelem a héberekre: jaj, mi lesz velünk. E akkor
látjuk, hogy egyszer csak víz borítja el őket és
Izrael fel szabadul egy rettentő nyomás alól és a
végén látjuk, hogy megmenekültek a Faraótól és a
feloldórs mar nincs okuk. Ha ilyen kücsönységnek é-
nekelte Mirjam, hogy "...lovat lovásával tengerbe
vetett"...akkor megértjük, hogy az áthatotta min-
degyiküket és együtt énekeltek az Istennek Mirjam

vezetésével.

22.v. Kísérő Mózés eladta a maga szemet, ezután a nék kirjas vezetésével elhajtottak a tenger tenger két nyulványa alkotja tulajdonképen a víz felvételét, ennek a nyugati oldalán, a tentálatlak három napig. Türelmet ugyan vittak magukkal, de három nap alatt elfogyott belőlük a víz, tehát csak egy pár napra való vizük volt.

23.v. Hára/ebből lett a Hára, Kirjas/keserő.

24-25.v. Hára nap után a zsidók lelke is elkésződött. A legtermészetesebb, hogy azt kérdik zsidónak, aki nem oka, hogy nincs vizük. El kéne lenni látni Mózés ellen. Mikor jött a nehézség, rögtön kétségbe esik a nép a neki sennek annak, aki semminek nem oka, aki ép úgy szenved, mint ok. Mózés mit csinál? Keserő lesz az ő szája imo is, de tudja az utat, hogy kell menni. El kezd imádkozni. El jön a felelet. Itt van egy bizonyos fa, ha azt beledobod a forrasvizbe, édes lesz. A fa itt olyan szerepet játszhatott, mint a sár, amellyel Jézus bekente a vak szemét. Külső jelkép volt, hogy lássák azt, hogy istentől jön a szabadítás. Csak arra az időre szolt, amíg a héberék ott voltak, aztán visszahitt a víz régi természeté; az is van ott keserő forrás. Itt a különbség ember és ember közt; az egyik sugalodik, a másik karcol Istent segítséget és segít. Istent most még nem veszi oly sokan a sugalódást, mint később Mózésnál és Meribbanál, amikor egy csomó ember halálal büntetett. Itt még csak neveli őket. Épp így fiatal korosztálynál meg van oly szigorúan a hitetlenséget Istent, de akik régen Istent lakolajában járnak, azoknál szigorubbán bírálja el a hitetlenséget.

A zsidók itt még elején vannak a hitetlenségnek. Istent 3 nap alatt is segíthetett volna, de nevelni akar bennünket és ezért vezet néhas után. Azt akarja, hogy megszállarduljon Istentben való hitünk. Minden kísértés, melyet legyőzünk, újabb szóval kövön össze Istennel.

Istent törvényt és jogszabályt mutatott nekünk. Addig az egyiptomi törvények is voltak vel-

ve, aki nem volt más, mint a farsó akarat. Ha
egy nagy tömeg együtt van, bizonyos szervezetre
szükség van. Isten ezért bizonyos törvényeket a-
dott. Ezt dolog elvonta meg: 1. a háberék szervez-
ése, kötelessége, segítségre utaltsága, 2. Isten
segítése. A nyomorúságból és az Isteni segítség-
ből állott elő a törvény és a jogszabály. A bi-
rákat nemcsak a törvény vezeti, hanem a jogszabály
is. Ahogy az idősebb, tekintélyesebb bírák itél-
nek, az megszabja a többiek ítélkezését is. Ez
a jogszabály, vagy ítélet. Mőzes kénytelen volt
a háberékre ráerőltetni a maga akaratát; büntet-
ni azt, aki ellenezte. Mások nem lehetett o-
láro menni. E hónap alatt hozzászórtattak a só-
pet, hogy engedelmessé váljanak a vezetőknél és
így értesüljenek a Hórusz hegyére, ahol a 10 paran-
csolatot adta Mőzes. Ez már magasabb forma volt.
De a hozzászórtatás most történt. Mőzesben volt
a próbatétel szempontja. Mőzes máig így elakjában
ast jelenti: megoldódik, elkezdődik. A próba ab-
ban állott, hogy Isten kihívta az elkezdődést
baldik. Nem szabad azt mondani, ha nehézségbe ju-
tunk, hogy Isten elhagyott bennünket; csak próbál.
Amilyen, hogy megvédni engedi őket a szatan meg-
szabeditja őket, először szatanóri megkészségüket
a szatan magához átvonja őket. Mint ahogy a szü-
lő is először megveri az engedetlen gyermeket a
szatan magához vonja és meggyógyítás, hogy "így
volt jó nekem".

26.v. Ha valakinek a szavára hallgatunk, azt úgy
is kifejezhetjük, hogy engedelmessé válunk. Aki ko-
nolyan veszi a férjét, hallgatja, azt mond, aki
nem engedelmessé, oda se figyel a szóra. "Aki ked-
ves az ő szeméi előtt". Az emberek rendszert
arra figyelnek, ami nekik kedves és ez sokszor
népesség. Vannak dolgok, akik jölesnek az embernek,
de az embert meggyógyítják. Az ember az édeset ke-
resni a vége keserű. Mivel van Valaki fölöttünk,
aki minket szeret és aki nem ostoba, tudatlan és
berekhet akar maga mellett látni, jó, ha az ember
ast keresi, ami fölöttünk levő Mősenyünknek ked-
ves. Az ember islése az kell hogy alakuljon ar-
ra, ami Isten előtt kedves. Az Isten parancso-
lata, rendelése sokszor ellenkezik azast, azt

ni akarunk tenni; de ha engedelmessé válnak, ha csejtsék meg az embernek jól esik élni. Minden második utasnak van, felelő, az orvosok helye. Egyipton a világ volt. Kultúra, tudomány, bölcsesség volt ekkor. De minden olyan kultúra, amely az emberek érvényét más elcsúsztatja, a betegségek egész évszázadokig az emberre. Minden érvényesség megveti azt, ami kemény, azt kerüli, ami puha és a puhányok könnyebben betegeszenek meg, mint akik megkötve uralkodni tudnak. Isten fogja a zsidó népet, kiviszi a sivatagba, nehézségek közé és kényszeríti magának olyan népet, mely oly kemény és harcias, hogy be lehet vinni az új hazába. Ezért mondja Isten: ne kivándoroljatok Egyipton bőségébe, mert én leszek a ti gyógyítótok. Isten nem gyógyít meg minden betegséget és aki beteg, nem okvetlenül hisztien. Isten azt mondja: ne támaszkodjatok; ne Egyipton puhaságára van szükségetek; én kemény lakóhelyre viszlek titeket, de ha megtartjátok az én rendelkezéseimet, Egyipton egy betegségre nem vesz erőt rajtatok.

27. v. Végre eljutnak egy csodaszép helyre, ahol a föld alatti nedvesség kiterjed a felülszínre; 12 forrás és 70 pászta van itt. Az a sivatagban nagy erdőségnek számít. Isten Istennek. A név mutatja, hogy az itt lakó arabok ezt a csodás vidéket úgy tekintették, mint az Isten lakóhelyét. Itt végre a nép megpihenhetett. Van egy feljegyzés, mely a pusztai vándorlást úgy tekinti, mint a jelképek sorozatát; a pusztai vándorlás képe annak, ahogy Isten az ő benne hívőket so vezetői. Valóban a keresztény élet árnyéka a pusztai vándorlás. Tehát a keresztény ember ennek a világnak nem a természet, hanem helyein él, hanem mindig a sivatagban. Mert a csodák, jövendölések állásokat azok foglalják el, akik szenteknek és követelődnek. A keresztény embernek a vi-

lágban a hitványabb jut. Ebben a világban Isten megismeri az övét, majd megszabadítja őket és a kímértőek és szabadtások váltakozásával neveli őket, mint ahogy az okos tenítő feddi és dicséri a gyermekeket. Így vezet Isten egy bizonyos órá felé. Időnként Ilimbe visszavesszük magunkat a világban. Tehát az a remény, hogy szerkeszti felfogás, hogy menekülni kell a jólétekből és mindig azt kell tenni, ami győzri és kinosza az embert, ez a felfogás hamis. Mert Isten újra meg újra elvezet Ilimbe, vagyis ahogy Iál mondja: tudok szűkösödni és tudok bővösödni is. Majd egyszer az ut végén eljutunk oda, ahol nem lesz sem hévság, sem napzsúrás, sem holdzsúrás és Isten Isterói minden könnyet.

II. Mózes 16. fejezet.

1.v. 30 nappal Egyiptomból való kijöveteleük után érkeztek el Ilimbe és innen mentek be a Sinaipusztájsába. Addig a Vörös tenger öblének a partján mentek, most befordulnak a Sinaipusztájság magaslatai közé és mennek felfelé.

2-3.v. Most, amikor kint vannak a pusztában, ahol szabadok, úgy emlékeznek vissza Egyiptomra, hogy ott jólét volt; mert az éjszait és most a jelen nyomorúságát érzik. És a hálatlan önző ember visszekedése.

4-9.v. A nép zúgolódik; nem tud kitartóan várni. A zúgolódás Mózes és Aron ellen fordul. Aron utasítja Mózes, hogy beszéljen a néphez, amikor az egész nép együtt van. Aron azt mondja: amikor zúgolódtok, nem ellenünk zúgolódtok, hiszen Istennel van dolgotok. A ti Istenetek ellen zúgolódtok. Igazat kell edmunk Mózesnek és Aronnak. Silene hiába zúgolódnak, Mózes nem akart elmenni, hogy a népnek szabadtója legyen, csak Isten kényseriténára ment el. As Isten követő volt csak, aki azt tette, amit Isten kívánt. Nem a maga felelősségére, akarataból hivta ki Iarnalt Egyiptomból. Seg volt elögedve

a pásztorssággal, nem akarta a juhokat felvelteni emberekkel. Mózes kiserülésget megértjük, ha az előző eseményekre gondolunk; Mózes, aki a királyi család tagja volt, látta, hogy egy egyiptomi ver egy hébert; ledűltte az egyiptomit, aki meghalt. Másnap látja, hogy egyik héber veri a másikat; mikor azt mondja: te a te atyádfiát vered? Azt a választ kapta: ki tett téged bírónak? Mózes akarta hozni a népet, de a népek már akkor nem kellett az egység. Mindamellett, ha esa kiserülés ott is volt a szívében, hűségesen kitartott mindvégig. Ez a nyilatkozata mindenestre azt mutatja, hogy semmi utalkodó szándék nem volt benne. Nem akart népvészérenni. Mózes tehát a népet Istennel állítja szembe. De nem a kiserülés vezetette; mikor tehát Istennel állítja szembe a népet, abban a tudatban teszi, hogy a népen csak Isten tud segíteni, s csak közvetítő Isten és a nép közt. A népek Istennel kellé rendbe jönnie. Mózes szorényosága és türelme, amit még az evangélium is csodál, az amit Mózesben tisztelni és példaként állítani magunk elé. O anélkül, hogy a maga számára dicsőséget keresett volna, a legihivebben kitartott a nép vezetésében. Csak az arnyoldalát fogadta el a vezetésnek, de a fénylő oldalát nem kívánta. Az az igazi alázatoság. Még csak az elején vagyunk a 40 esztendőnek, de mikor azt kimondja, az egész 40 évi működés a-laphangját megadja. Ott van mindenütt Mózes, ahol tenni kell. Mikor 40 év múlva közli vele Isten, hogy nem lehet be az ígért földjére, akkor is mindent megtesz, hogy Isten iránya szerint mehessenek tovább. Józsuét kioktatja, átadja a vezetést és a népek tart egy olyan bezzédet, mely példakép minden bezzéd fölött, amit valaha uralkodók a néphez intéztek. Ennek a neve: Deuteronomium, vagy Mózes V. könyve, utolsó figyelmeztetés, végrendelet a nép számára. 10-14. v. A pusata, melyben felvirulnak, rideg, ki-etlen, terméketlen, a halál árnyéka; hol homok, hol kőszikla. Elhagytak a tengerpartot, ahol könnyebb élviseelni a meleget is és annak föl a ki-

etlen sivatagba. Az érdekes, hogy a diasztrófia nem a tenger felől, hanem a sivatag felől jelentkezik. Isten csodálatos fényben jelenik meg, amikor a pusztai felől jelentkezik: a kietlen sivatagban én vagyok itt! Isten a sivatagban! A sugalódó néppel szemben Mózes Istenhez fordul és kapja az utasítást: a nép kap enni és inni; nem egy ételt kap, hanem kenyeret és húst, a mennyit akar; reggel és este. Miért nem segít Isten előre? Miért várja meg, míg a nép megéhezik, megsemmisül és miért segít csak akkor, amikor a nép sugalódik? Ami a S-ök életünket illeti, Isten előre gondoskodik. "Segytek, hogy helyet készítsenek nektek" mondja Jézus. /Az eredeti görög szó azt fejezi ki: olyan helyet, ahol meg lehet maradni. / De ez a sivatag, amelyben most járunk a földön, nevelő iskola; az ember itt tanulja meg, hogy a hiányokban, nyomorúságokban hogyan kell várni Isten segítségére és itt dől el, hogy haláláig hűek maradunk-e. A héber néptől hiányzott a hit, bizalom, várás. Hitetlenül, bizalmatlanul, lassúdozva fordultak az ellen, aki kihozta őket a szolgaság házából és nem tudták felbecsülni annak az értékét, hogy ők most szabadok. Azt a két helyet, ahová most érkezünk majd, Massának és Meribának nevezik; Massa-kísértés, Meribba-civkodás, veszekedés. A nép nem bizik Istenben, hanem sivakodik és a próbán elesik. Mindamellott most még nem büntet Isten; majd később, amikor számos próbából kiderül, hogy a nép tanulni nem akar, jön a büntetés. Isten kétféleképp gondoskodott: este húst, reggel kenyeret adott. A húst fűrjekben kapta a nép. A fűrj húsra jóisz. A fűrjek tömegben repültek itt mint ahogy a sáskáknál láttuk. A fűrj perzsa lakosa volt. A sáskákat is megették; szegénységben. Délben egész nap kihaltak az utcák, az igazi élet este kezdődik. A fűrjek is este repültek, nem a nagy melegben. Szak az állatok ott, ahol emberrel nem találkoznak, szelidek úgy hogy könnyen és szesz lehetett őket szedni. Természetesen után

megmagyarázni azonban sem a fürjeket, sem a mánt
a reggel adott kenyeret nem lehet. Vannak itt
bizonyos növények, melyeknek gyanta kiizzadása
van; a kiizzadt gyantát fel lehet használni a
kb. olyan isse van, mint az itt leirt gyantának
mamának. De ha van is ilyen növény, az nem tud
majdnem egy millió embert ellátni napról-napra.
Az egyébként is szabályszoríten jött minden reggel
szombat kivételével. Pénteken pedig kétszer any-
nyi jött. Ez is mutatja, hogy nem természetesen
uton támadt. És ha valaki többet szedett, annak
is annyi lett, mint aki kevesebbet szedett. Ha
valaki meghagyott, megfárgasodott mánapra, de ha
péntekről szombatra hagyták meg, nem fárgasodott
meg. Mindez mutatja, hogy Isten csodájáról van
szó. Az a hajlam, hogy mindent természetesen uton
magyarázzunk, csak pár száz éves. A régi világ-
ban a pogányok is mindent isteni eredetre vezet-
tek vissza. Csak pár száz éve van meg az a gys-
korlat, hogy Istent ki akarják zárni a világból
és mindent nélküle akarnak magyarázni. Mert
az emberek ma szégyenlik a csodákat. Azt senki
sem fogadja el, hogy pl. a divány magától állott
elő, de hogy a világ magától állott elő, az ter-
mészetes.

15.v. Mán= mi az? micsoda? A mán szó tehát egy
kiváncsi szó, ami semmit sem mond. Amiből minden
lett, azt Platon ebben a szóban találta meg: az
egy. Minden az egyből lett. Az, aminek még semmi
tulajdonsága nincs, az lett mindennek az ősför-
rása és a tulajdonságokat később, szétszórton
kapták meg a dolgok. Platon ezzel az Isten nél-
küli tudomány útmutatója lett. Mert hiszen kép-
telenség, hogy olyanból lett volna a többi, ami-
nek nincs semmi tulajdonsága. Pauler Akos min-
dennnek elsejét e szóban találta meg: valami; va-
lamból lett minden. De ami valami, az semmi, mert
azért mondjuk valaminek, mert nem tudjuk micsoda.
Éppen ilyen valami a mán is. Micsoda? A csoda
tulajdonképpen Istent jelenti. E szó is mutatja,
hogy a régiek mennyire otthon voltak Istennél.
Mindent Istenre vezettek vissza.
16.v.1 omer, v. gomar-3 liter, 6 deci. Amnyi finos
lisztet kapott mindenki.

nagyobb, mint a nem törvényes oldalon. Az igazi istent keresők száma azonban nem nagyobb a törvényesekéknél.

51. v. látjuk, hogy a régi héberek ismertek a meszopogacsat. Ott is voltak különböző műemlékek. Akkor sem volt rosszabb ide a hűség, mint ma. Sem civilizáció hozta magával a jó ételt. A cifra, különleges ételleket a civilizáció hozta. 33-36. v. Egy óser a Szentek szentjébe volt elítélve és ott sem férgesedett meg. Az is azt mutatja, hogy csoda történt itt. Azért kellett el-
tenni azt az egy ósért, hogy a későbbi maradék is visszaméricskészek arra, hogy isten hogy gondoskodott az ó héberéi. 40 esztendőig ették a manna. Ahol most tartózkodtak, nem volt lakóföld, vagyis nem laktak hazákban. A Kánaán földénél megszánt a mán. Az is arra mutat, hogy nem természetli dolog volt, hanem csoda.
A mán, vagyis azaz tulajdonképpen jellekük; isten igéjének a jelleké. A szellemi égből jövő táplálék isten igéje. A mán az égből jövő kenyér jelleké, és pedig az Úr Jézus Krisztus. A jelenések könyve beszéli a rejtett manna; a héberékről, amit Áron elrejtett a Szentek szentjébe. Az égből is van rejtett manna. Az égből lakó isten Fiat, az égbe elrejtett manna kenyérként isten lehullatta a földre. Ennek is megvan a maga szabálya. Korán reggel kell gyűjteni. Mikor az ember felkel, olvassa az igét; ha valaki éppen annyit szed, amennyire szükség van, ugyanannyit eszik meg, mint aki két-három órán át olvassa a Bibliát, hogy ő különösen "kegyes" legyen. Az igazi manna, isten igéjéről nem olvassuk, hogy szombatot nem szabad gyűjteni; tehát, aki az igazi manna, vagyis Krisztusból táplálkozik, az nem a szombat hívő. Aki az égi manna szedi, az az örök szombat megtartója. Krisztusban hívő ember nem lehet vasárnap-, vagy szombat tartó, csak az örök szombat élvezője. Minden szombathoz való ragaszkodás törvényeskedés és az ember lelkének seárt. Szombat azt jelenti: szünnap. Nem kell azt gondolni, hogy ne tartunk szombatot, vagyis szünnapot. Nekünk is szükségünk van arra, hogy hetenkint egy napon

megijesztjük és Istenhez fordítjuk. A vasárnap- és templom szolgálatok is törvényeskedés és nincs alján rajta. Alján csak ez 100 olvasásból és tanulmányozásból fakad.

II. Mózes 17. fejezet.

1-7. v. Hefidia pusztájában ütötték táborát. Ezt a helyet később Wasszának és Mériának nevezték el. Wassza-teher; Mériba-vernongás, perlekedés. Azért kapta ezt a nevet, mert Isten úgy rendelkezett az Ével életét, hogy abban hordozni való teher legyen. De az ember nem szereti a tehet és ezért mindegyik támad valakire, akin bosszúságot kiöltheti. De ezt a teher III. perlekedés fejeződik ki a nevekben. Mi volt a perlekedés oka? Nem volt víz. A szomjúság még nagyobb kín, mint az éhség. A zsidók tényleg szenvedtek; tehet volt okuk arra, hogy lázadozzanak. Igen az, de van más út is, amelyen az ember járhat, amikor ilyen megpróbáltatásba jut bele. T. i. az ember Istenhez fordul és kiált: Isten, légy segítségül! Az az ember vár Isten segítségére. Ezt a hébernek nem ismerték, hanem elfogyott a türelmük és kitört belőlük az emberi elégedetlenség. De Mózes is, amikor a héberok ellene támadtak, perlekedve fordult Istenhez, hogy "ezek majdnem megkövessék engemet". Mózes nem versengett, csak perlekedett; de ez is hitetlenség volt. Azt Mózes is vétkezett. De nem látjuk, hogy Isten akár a nép elvakodásáért, akár Mózes türelmetlenségéért megharagudott volna. Azt mondja Mózesnek: "redj el a nép előtt és végy magad mellé Izrael vénei közül, pálcádat is vedd kezébe és indulj el..." "és üd meg a sziklát..." Isten tehát szemrehányás nélkül megadja a kívánt segítséget. Isten az első sugallást elnöki és megbocátja az embernek. De jön több próba még és a későbbi ellenállások, sugallatok Istennél már más fogadtatásra találunk; meg fogja büntetni a héberokat. De Mózesnek is ezt mondja: te nem néz be az ígéret földjére; ki-

vál maradás. Rendkívüli megterhelés alatt is
élnéi Isten a sugallást, mint azt Jóbna
látjuk. De Jób szíve egyenes volt. A nép szí-
ve nem. A nép viaszakasztgatott Egyiptomra,
hóatlan volt Istennel szemben. Feledte azt,
hogy Mózes a szabadságra hozta ki őket. Pedig
tudta jól a nép, hogy Egyiptomban milyen nehéz
volt a helyzetük. Volt ennivaló, de volt kor-
bácc is és köptelen kívánságok, szörnyű munka-
terhek. Ezt a nép elfeledtette és nem vette szá-
mításba és így sugallták Mózes ellen akkor,
amikor jobb helyzetbe hozta őket úgy, mintha
rosszabb körülmények közné hozta volna őket, mint
amilyenben voltak. A nép szíve tehát nem volt
szinte.

Ha Isten hitetlenségünket élézi, ne gondoljuk,
hogy ez mindig így lesz. Mert Isten mindig több-
bet és többet kíván tőlünk, mint ahogy az is-
kolában is minden osztályban többet kívánnak
a tanulótól. De az a többet kívánás vonatkozik
a hívőkre is. De az ember ne kételkedjék, ne
essék kétségbe, mert az nem Istent dicséri. Az
embernek meg kell tanulnia, hogy a nehéz hely-
zetek azért jönnek, mert Isten próbara tesz
minket és nem azért, hogy kétségbe essünk.
Ezt a csodát is próbálták egyes tudósok "termé-
szetes uton megmagyarázni. De az iracból villa-
gas, hogy a víz akkor tört elő, amikor Mózes a
csodafűvel pálcával a sziklát megütötte. Lehet-
séges az, hogy sziklából víz jöjjön elő? Le-
hetséges, de ritka dolog. Olyan kőzetből, a-
mely nem oiidódik vízben, nem szokott előjönni
a víz.

Ilyen csodákat Istentől mi is várunk? A mai
csodaváróknál legtöbbször azt látjuk, hogy nem
kutatják, vajjon akarja-e Isten, vagy nem, hanem
azt mondják, hogy ha az ember elhisszi, hogy a
csoda meg fog történni, akkor a csoda bekövet-
kezik. Ez a mai csodaváros hamis és Isten igé-
jével ellentétes. Mert ha valaki Istennel jár
és bizott az Atyában, az a földön élő emberek
köt először Jézus volt; és amikor Jézus azért
lelékzart: mi jék el tőle a keverő pohár,
hozzátette: mindazonáltal ne úgy legyen, ahogy

és akarom, hanem ahogy Tu. A mai hívők meg sok-
szor kényeserítő eszközöket használnak, valjan-
gi. a bójt, amellyel a nyelveken szólást akar-
ják mintegy "kikényszeríteni" intental. Akkor,
hogy az ember inteni csodák közt járjon, fon-
tos feltétel, hogy Isten csodák közt járjon, fon-
tos feltétel, hogy Isten gondolatstabilval együtt
legyünk és utjait kitapogassuk. A csodák em-
beri szív késs elhitetel, hogy az ő akarat
Isten akaratja is. Aztán jön a csodák, hogy
nem teljesül a kérdésünk; vagy a csodák, vagyin
mintha teljesülne a kérdésünk, pedig nem teljes-
ül; megkapja a nyelveken szólást, pedig nem
kapta meg, csak valami lelki mozgólódás támad
benn, ami olyasmittidőtt elő ~~hazánk~~, mintha
nyelveken szóló volna, vagy pedig a sátántól
jött a nyelveken szólás. A pünkösdi mozgálon
történetében rengeteg csodáról tudunk.
A kérdésre azt kell felelnünk, hogy nekünk az
első feladatunk nem az, hogy csodák történjenek,
hanem az, hogy Isten útjára lépjünk rá. Mert ha
Isten útján nem vagyunk rajta és egy történet
csoda, igen vezedelmes utra tévedtünk. Min-
tetjük magunkkal, hogy csoda történt, pedig a
sátán eszközei vagyunk. Nem a csodák magass-
talják intent, hanem a hűség, bizonysgtétel
szívek. Miket megtörténik az a csoda, hogy sátes-
tánt kibrodalják a mennyből, azt mondja az I-
rás: legyőzték őt az ő bizonysgtétéllük szava-
itai. Tehát a legnagyobb csodat nem a csodával
tették, hanem az Antikrisztus idejében elhang-
zott bizonysgtétéllükkel. Csodára nincs szük-
ség? De igen, csodára szükség van. De hogy mi-
kor, azt Isten tudja és nem mi határozhatjuk
meg. Amikor mi elbirjuk Istennek, hogy milyen
csodat tegyen: én is akarom venni az erőt, adj
nyelveken szólást, vagy: gyógyítsd meg ezt vagy
azt, akkor az engedetlenség útján indulunk el,
mert a magunk útján indulunk el. első dolgan-
k, hogy Isten útját meglássuk és arra lép-
jünk, mint Mózes 12,1-2 mondja, vizsgálva, mi
az Isten kedves, jó, tökéletes akaratja. De cso-
dára szükség van és amikor a szükség mutatko-
zik, ezért imádkozni kell.

Isten a héber népet kihívta Egyiptomból a nép akaratán kívül, ill. némilig akaratát ellenére, azonban is megoldották; de az nem tiszta kivételből jött. Ha nem Mózes akaratára hárta ki őket, hanem teljesen a Hagar akaratából az felelősségére és vitte ki a pusztába, ahol nem volt enni és innivaló. Ezért Isten nevének a renoméje, tekintete függött attól, hogy a nép elpusztul-e, vagy nem. De Mózes is erre hivatkozott: Isten nevére. Isten nevének a dicősségszerű volt. Tehát az imádkozónak volt alapja. De mikor jön egy emberi gondolat, hogy kellene egy ház és ezért imádkozunk, kérdés, hogy Isten helyesli-e azt. Ha nincs indokolva az imádkozás, az embernek nagyon kell vigyáznia, hogy imádkozik-e valamiért.

8.v. Hogy jönnek ide az emlékiték? Kénszántól déltre laktak a midianitákkal és egyéb törzsekkel, melyek különböző eredetű törzsek voltak, de együtt laktak. A midianiták Abraham leányánál Keturah révén, az emlékiték pedig Éam ivadéka. Miért támadtak meg őket? Veresettek a legelőért. A héberek nagy nyájakkal elispték azt a vidéket, ahol az emlékiték legeltették addig.

9-10.v. Mózes, aki segével vitte a pálcát, nem varázslást csinált? A pálcát Isten változtatta át csodateremtő pálcává, tehát a pálcát jelentőse nem volt más, mint imádkozás Isten segítségéért. Isten segítéggel hívása volt a pálcát felemelés. Haza pálcától várta a csodát, hanem Istentől. Akkor lett volna varázsló, ha a pálcán keresztül talált volna meg Istent. De 5 Istenen keresztül csak jutott a pálcához. Az emlékitéknek nem volt joga kikérgetni a hébereket, mert akkor magánbírtok nem volt; minden közt volt; a legelőre akárki kihajthatta állatait. A telhetetlenség vezette őket.

11-12.v. Miért keresztette le a kark? Mert elfáradt. Tehát emberi gyarlóságból. Isten a segítséget attól teszi függővé, hogy a pálcát felemelve, vagy nem? Isten ebben az időben navolta a héber népet. Ehhez tartozott, hogy a nép tudja, hogy Isten akkor segít, ha a nép

ast várja. A kar felvilágosítást jelentett,
Uram várta! A népnak meg kellett tanulni azt,
hogy a segítség Istentől jön, azt Istentől kell
várni. Istent tehát egy tanító eszközt használt
arra, hogy a néppel megértesse: a segítség To-
léd Jón, tehát nektek nem kell erőltetni magatokat,
a világban. Hát akkor mégis az imádkozástól
függ a csodatétel? Istent felvilágosított
vallait érték, amikor kihozta őket. Ha tehát én
tudom, hogy Istent elküldött valahova az Igét
hirdetni az akadály téma, akkor kérem Istent,
hogy járja el az akadályt. Tehát imádkozás
meg van okolva. Tehát a keresztyén életben el-
szó dolgom annak eldöntése, Istent utján járok-e,
vagy nem. Ezért szüntelen így kiáltok fel: U-
ram! mutasd meg nékem a Te utadat. Én ha megbi-
zonyosodtam, hogy Istent valahova küld,- de itt
könnyen megcsúszhatok magam-, akkor kérek Istent
segítségét. De akkor sem erőfeszítéssel. A
nyugalom a hit útja és nem az erőfeszítés. Am-
íg erőfeszítés volt Mózes rézmérei a kar fel-
szólása, nem hallgattatott meg; s akkor ez-
jutott Aronnak és Hurnak, nekik is részt kell
venni az imádkozásban és segítettek Mózesnek.
Tehát itt sem az erőfeszítés használt, hanem
az imádkozásban való egyesülés. Az ember mindig
ki van téve annak, hogy eltéved; ezért allan-
dóan imádkozni kell azért, hogy el ne tévedjen.
Nincs oly élet, hogy "megkaptam a Szent Szelle-
met és most már az vezet mindenben". Ilyen volt
akkor, amikor a hébereket vezette akkor, am-
kor a hébereket vezette a tűz-, és füstoszlop.
De Istent szelleme SzentSzel, az, hajt. De ez fél-
reérthető, mert jöhet kísértés az szellemtől
és a saját lelkeből. Ezért: "Próbáljátok meg a
szellemeket, vajjon Istentől vannak-e". Vagyis,
ha én indítást érzek, hogy est, vagy azt tegyes,
elkezdek imádkozni: Uram, az indítás Teled van-
vagy saját szellemtől? Ha meggyőződtem, hogy
Istentől jőn, akkor használom. Arról pedig úgy
győződhetek meg, hogy Isten Istentel fordulok
Uram, ami nem Teled van, azt hallgattasd el ber-
nem. Hát a kérelmet Istent meghallgatja, mert meg-
van írva, hogy "akinek nincs bűntudása, kér-

jen Istentől és Isten adja megszerényesen nélkül.
/Ják.lev./ Isten azt akarja, hogy állandóan kritikusan nézzük az indításokat és mindig el legyünk készülve arra, hogy valaki megcsúszhat bennünket.

Mikor hárman egyesültek az imádkozásban, mennyire más lett az imádság! Mi is, ha imádkozunk Istenhez, keressünk imádkozó társakat.

A követ azért hosták, hogy Mózes pihenjen és ne kik se kelljen olyan nagyon megfeszüdni, mert az ő kezük is elfáradt volna. Tehát Isten nem kívánja azt, hogy mi nagy fáradtságokat csináljunk.

13.v. Józsué volt a hadvezér, nem Mózes. Mózes nem minden tisztséget egyesített magában. A zsidóknál tehát nem volt császárság. Mózes most bizott meg a szenthely kezelésével: Aront, más a sereg vezetésével: Józsuét, maga mellé rendelt egy csapó vént, akik ítélkeztek. Először nem így vezette a népet, de jött valaki, az apósa, Jethró, aki tanácsot adott neki.

14-16.v. Jahve csatajeli volt, aki körül csoportosultak és harcoltak. "Jahve az én zászlóm". Az analfabéták kiirtása el volt Istennél határozva, Jézus sirva fakadt, mikor látta a szöveget, hogy Jeruzsálem el fog pusztulni és ké kévén nem marad. Jézus hirdette, hogy a zsidó nép nem kap bocsánatot.

II. Mózes 18. fejelet.

1-3.v. Hogy hallotta meg Jethró azt, amit Isten Mózesnek tett? Mózes egyiptomból hozza a zsidó népet, annak a síni felvilágosítás, a Vörös tenger partján, innen befordultak a hegyvidékbe a s magas hegyek közt a belső sivatagban Mússanál és Meribbanál látjuk őket. Arról a helyről monnak le délfelé; ott van a Hóreb, a legmagasabb hegy. Két nagy hegy van itt, a Szerbal és a Sínal. A Szerbal hegy lábánál óriási kőszikla van, ahol egy nép tabort ültet. Két hagyomány van az ókorból, két egyház versengés azért, hogy me-

lyik területen történt a törvényadás, az állan-
dó partfogóit, tehát a betelepítést a Sínsait el-
lították, a másik a Szerbait. Az előbbi vélelmé-
n e lett a Jéthro. Biztos ebbőlunk arra, hol tör-
tént a törvényadás, nincs. Ha azonban megnéz-
zük a vidéket, a földrajzi helyzet a Szerbait
mellől azé. A Szerbait nagyobb, mint a Sínsai,
a Sínsai érdekesebb.
Mikor látan Mózes elindította, a Sínsai hegyről
legelítette Jéthré nyáját. Jéthré tehát itt lak-
hatott. Jéthré most Jon elébe, mert Mózes most
érte el Jéthré tartományai helyét. Jéthré mi-
dianita volt, törzsfő és pap, azelőtt nomád
pásztor. Egyik pásztor a másikkal ad hírt arról,
mi történik. Egy ott lakó nép, az analekiták
segítette Izsakot a legelőért, megverték Sket,
de nem semmisítették meg, csak szándokulva
semmitől meg. Az analekitákkal együtt látkak
az midianiták. Ezek azelőttebbek voltak. Ezek e-
gyik törzsfője volt Jéthré. Mózes ipó. Mózes, mi-
kor Egyiptomba ment, hozta magával feleségét és két
gyermekét, hanem hazaküldte őket Jéthréhoz. Úgy
ment be a vezádelésbe a maga. Mikor kivazette
a népet, a hír gyorsan szarnyra kelet és elszé-
ledt a népek közt. Sok népben feleségét és két
és nem mertek szembeszállni a szidókkal. De a
szidók is gyávák voltak és nem mertek elindulni.
Mikor látan visszajuttatta őket a sivatagba,
hogy 40 évig ott legyenek. Büntetésből 40 évig
a pusztában kellett járniuk, míg mindazok kihalt-
tak, akik gyávák voltak. Csak Izak és Józsué
nem. Józsué vezette a népet, mikor az analekiták
segítették őket. A hírt meghallja Jéthré is és
elébe megy, gondolva, hogy ezzel jó szolgálatot
tesz neki, ha viszi a feleségét és két gyermekét
Gersont és Eliaxert. Gerson- jövevény, ezért
mondta: jövevény voltam Egyiptom földén. Mikor
kiszabadították, mások gyermekeit így nevelte el:
Eliaxer- Istáren segítség. Természetesen Jéthré
a szolgák cseregével ment, valamint barnokkal.
Egy ilyen embert maga előtt küld Jéthré, hogy

Jelentse Mózesnek: közeledek felcsomagod és két
fiad. Mózes, amikor hallotta azt, előbbek ment,
mert szerette a családját és tisztelőt ér-
zett Jethró iránt. Mózesnek a sátorba és ott
Mózes előad mindent, ami vele történt. Abba-
a szivességből, ahogy Jethró Mózeshez közele-
dett, látjuk azt, hogy ez a pogány fejedelen in-
tenfélő volt és örömmel hallotta Isten tetteit.
Az az érdekes találkozás a fejeset tárgya. Mó-
ses öreg volt már, 80 éves; Jethró még idősebb
volt, nem tudjuk mennyi, de lehetett kb. 110 é-
ves is. Jethró arra is kíváncsi volt, hogy bá-
niz Mózes a nagy néppel. Jethró népe edzett
pusztulakó volt, akikkel könnyebb elbánni, mert
a közös sors összekovácsolja őket és engedelmese-
nek teszi, mint a zaidó néppel, melyet az e-
gyiptomiak szándékosan szilenciatettek le, hogy
könnyebben tudjanak rajta uralkodni. Amely né-
pen uralkodni akar egy uralkodó család, azt
mindenkor lapulcsatják. A magyarokat apocripho-
re nevelték a török hódoltság és az osztrák
uralom alatt.

Azt a népet vezetni legnehézebb volt. Ezért
volt kíváncsi Jethró arra, hogy bányik a néppel.
Mózes, mely nép csak rabszolgasorost ismert
hosszu időn át és nem élt rendezett életet.
9.v. Igen szeretünk, ha egymással találkoznak,
beszélni és szeretjük, ha hallunk híreket és
beszélhetünk híreket másoknak. Az ember sok
mindent beszél és sok mindent hallgat. De ha
az ember azt akarja, hogy a hallgatás és beszé-
de boldogítsa őt, akkor nagyon meg kell válogat-
nia, hogy mit hallgat és miről beszélget. Leg-
jobb olyan tárgyról beszélni, ami igazi örömet
okoz és másról sem. Abban nem én magamat állí-
tom oda példaként, mert a példa Jézus Krisztus.
Igazak van a korinthusiaknak abban, hogy minden
szóért, amit az ember mond, egyező számot kell
adni. De amit nem mond ki, csak meghallgat, az
ép úgy megterhel. Mennyi bünt követ el fecc-
gással és beszéddel az ember! Milyen boldog volt
Jethró és Mózes együtt! Pedig vetélytársak is
lehetek volna, hiszen mindkettő népvádér volt.

De egyik sem állította megát középpontba.
10.v. Itt is látjuk, hogy Istenfélő ember volt
Jethró. Az u.n.nemzetek között rendkívül sok
Istenfélő ember volt.

11.v. Jethró gondolatai eddig nem voltak elég-
gő tisztázottak; nem tudott a sok Isten imáddá-
sal teljesen lezámolni. Most tudja meg, hogy e
egy igaz Isten van. De ebből ne gondoljuk, hogy
pogány életet élt; csak nem volt elég világos-
sága. Mint ahogy most is találkoztunk azokkal, hogy
valaki egy felekezetben egy csomó képtelen fel-
fogat elszájtít, de az Istennel való viszonya
becsületos és őszinte. És ez a becsületesség
többre teszi az Isten előtt, mint ha valakinek
esetleg több a világossága, de könnyelmű és
nem becsületos. Mózes és Ábrahám előtti időben
is voltak Isteni sugalmazások és kijelentések,
melyek segítettek fenntartani az ősvilágosságot.
De ezek a kijelentések nem kerültek be a Bibli-
ába. Isten minden időben adott magáról hírt és
akik Őt kérték, azoknak kijelentést is adott.
De ezek nem oly megbízhatóak, mint a kanonikus
kijelentések. Pál hány-szor kapott kijelentést
közvetlenül Istentől? Sokkal többet, mint aneny-
nyi belekerült a Bibliába. Jézus mennyi mindent
mondott, ami nem került bele a Bibliába. Hány
keresztény ember van, aki egy bálványt hordoz a
szívében, de Isten szolgálatában van és egyszer
a bálvány elhatalmasodik és az veszi át az ural-
mat. Nagyon veszélyes, ha szimpatizálunk a ha-
nissággal és elmegyünk olyan helyekre, ahol i-
l-en csábításokat szívunk magunkba, pl. szobá-
sáinkba elmegyünk, hogy ott élvezzünk és köz-
ben az a világnézet, ami azokat megtölti, át-
megy belénk és megtölti bennünket.

12.v. Akkor Isten még nem adta Mózesnek a kije-
lentést a Sátorról, de az ég és vérszájdonatot
már ismerték. Tehát látjuk, hogy milyen régi az
Istentisztelet az embereknél. Sokkal régebb az
áldozat és a tized is, mint a Mózesnek adott
törvény. Ami eddig megvolt, kiváltásos Isten
egy, hogy alkalmas legyen egy nép nevelésére.
Ezért adta Mózesnek a törvényt.

Jethró megérkezett a sáds táborba és Áron és a vének jöttek megismerkedni és az áldozatnak ezt a részét, ami az áldozó számára volt fenn tartva, szeretetvendégségként fogyasztották együtt boldog örömmel, emlékezve a szabadságról és az egész templom nem volt más, mint egy nagy szeretetvendégség. Isten azt kívánja, hogy mi az ő jelenlétében élvezzük az ajándékokat, amiket ő adott nekünk. De az embernek tisztázni kell a szeretetvendégségre, nem az elítéltséggel, hogy "nem beszéllek oly dolgot, ami nem Isten elé való, megmondalom, miről beszéltek kezdve el beszélni". Ha azt akarjuk, hogy a gondolataink tiszták legyenek, soha ne hallgatószunk. Mert ha az ember hallgatózik, anyagot gyűjt arra, hogy fecseljen. Ne figyeljük, hogy a másik mivel foglalkozik. Menet kevesebbet tudunk embertársunk életéből, annál többet tudunk Istenről. A pietyka anyja a hallgatózás.

13-24.v. Régen az uralkodó volt a nép királya, csak újabbban választják el a törvényhozót és a végrehajtót. Hogy ezt az elvet keresztül tudják vinni, bíróságokat választottak. De sajnos a külső bírósgot lehet befolyásolni és így az nem pártatlan, megbízható mindig. Régen olyan embert választottak uralkodónak, akiről tudták, hogy alkalmas arra és részrehajlás nélkül itel és uralkodik és az uralkodó igyekezett is a kívánalmakat kielégíteni. Igazságon ítéléshez megvesztegethetetlen istenfélőlem szükséges. Az elült időkben, ha valakinek szándék is igaza volt, de szembe került a fennálló renddel, elítélték. Így ítélték el az "Utca-gyereket" és "Utcalány" szerzőjét, mert a fennálló rendet nem találta helyesnek. A független bíróság nem jobb, mint akkor egy mindenkin feletti álló és független, teljesen igazságos ember dönt, mert a bírót is át lehet helyezni és az elbélése is a felsőbbtől függött. Az emberek vérszomjazásért mentek, hogy Isten akaratát kövessék. Akkor az ügyvédek még nem tanították ki a feleket haságságra; az ember a bírót előtt

igazságot kerestek és nem kedvező ítéletet. Jethró nem ezt kifogásolta, hanem azt, hogy a sok kis ügy miatt Mózes heidaira fáradt, de azok is, akik rá vártak. Eszrevette hol van a baj: Mózes mindent maga akar elintézni. Azt mondta: ne végy magadra annyi terhet, vannak megbízható emberek, akik átvehetik a terhek egy részét. Mózes csak most lett államfő, ezért nem jött erre rá. Mózes hallgatott a jó tanácsra és így létrejött egy szervezet. Az nem biztos, hogy ugyanannyi ember volt egy csoportba beosztva, mint amennyit a neve mutat. Azek nem katonái, hanem polgári szervezetek voltak. Most kezdünk visszatérni a régi állapothoz, de az uralkodók most nem vasból, hanem csoporból vannak. Jethró Mózeset idegösszeomlástól óvta meg. Az egyik gondolat, hogy a nagyobb ügyeket maga intéli, a másik, hogy a bírakat 5 tanítja az ügyek intézésére. Isten dolgaiba nemcsak a zsidó népnek volt belátása, az evangélium előtt is szeretők voltak dolgainkat Istennel rendezni. A lelkiismeret sok mindent elmond. Amikor megtudtam, hogy Isten szerető Atya, az egész világot másféleképpen láttam. Isten kijelenti magát többé-kevésbé minden embernek. Lehet, hogy azután elhallgattatja magában, de csak visszatér időnként.

24-27.v. Mózes az szerint választja ki az embereket, hogy ki a megbízható, rávaló. Nem mindig a peres felek vittek az ügyeket, maguk a bírák is, ha bizonytalan volt az ítéletük. Látjuk ebből, hogy nem a jobb felé haladunk és igazuk van azoknak, az öreg embereknek, akik azt mondják, hogy az a mi időnkben minden másféleképpen, jobban volt.

II. Mózes 19. fejezet.

1-4.v. Hefidá-pusztájából egyenesen a Sínai pusztájába értek. Tehát csak a közeli hogy lehatal, a Sínai, amelynek állomásában táborot ütöttek.

Isten azt a parancsot adta Mózesnek, hogy a feletről kérje el a héberakat, hogy három napi

Jarófalra engedje be őket a pusztába, hogy ott
az ő istennöknek hódoljanak. Tehát az istentől
szólt parancs az volt, hogy menjenek a pusztá-
ba, 3 napi jarófalra és ott, az isten hegyén
álljanak az isten kezének elé. Most érkezett el
a héber nép arra a helyre, ahova őket Jahve
rendelte. Tehát, amit most olvasunk, nem egyéb,
mint találkozás és az ő népe Izrael között.
Mikor megérkeztek, a nép tabort állított,
felállították a sátorokat és a pusztai vándorlón-
ra előre elkészített sátrakban, mint lakásokban
helyet foglaltak. Bizonyos rendben állították
fel a sátorokat. Ilyen letelepedés a nomád népek-
nél igen gyorsan ment; egy-másfél óra alatt elin-
tették.

A mai sátraktól ebben különbözött az a régi sa-
tor, hogy a sátoroszlopokat nem úgy helyezték
el, mint az, hanem középre állított karré mellé
még más karrékat is úgy helyezték el, hogy a ka-
rók egybe találkoztak a hátsó szél feljött részén,
még erősebben befenyesték a karrékat. A sátorlap
kecskeszőrből szőtt igen erős anyag volt a mi-
vel az ottani kecskék feketék voltak, a sátorok
is feketék voltak. Arra utalást találunk külön-
ben az Énekek énekében is. Az előkelők sátrai
két részre oszlottak; női és férfi lakosztályra.
A mostani beduinok oly életet élnek, mint az ak-
kori nomád pásztorok, ezért a mai beduinok élet-
módjából következtetést vonhatunk le arra az é-
letmódra, amit az Egyiptomból kijövő hébernek é-
ltek. A hébernek Egyiptomban nem laktak az egyip-
toniakkal együtt; nem laktak maradandó házakban.
De nem is igen volt maradandó ház Egyiptomban;
még a királyi paloták sem voltak ilyenek. Csak
a sírok és templomok épültek maradandó anyagból,
a többi vályogból készült. A templomok falán
fennmaradt képekből még a papyrusokon lévő raj-
zokból ismerjük az akkori lakásokat. A hébernek
tehát csak folytattak azt az életet, amit éltek
Egyiptomban az onnan magukkal hozott sátrakban.
A sátor életet is be lehet úgy rendezni, hogy az
ember bizonyos kényelemben jut hozzá. Bizonyos ig-
ényekről lemondunk. Mivel ők bizonyos igények-
ről egyáltalán nem tudtak, megelégedtek kevéssel

és es nekik épen olyan kényelmet jelentett,
mint nekünk pl. a sok butor. Magukkal vitték
a seimet, a sütkemencét. Ameg örült friss ká-
lástól készült mindig a kenyér, ezért sokkal
jobb volt, mint ma. Az abszort ismerítették a f-
földre és úgy ettek törökülésben. Tehát követ-
sel megelőzve, a kényelemhez hamarabb hoz-
sajítottak, mint mi. A ha követ fölöt is ettek,
jobb idő volt, mint amit mi csinálunk.
Tehát egy-kettőre elkészítették a tábert és is-
rihanván reggelre kánszer álltak arra, hogy is-
tennel találkozzanak. Másnap reggel tehát Mózes
felment a hegyre, vagyis a néptől elvált. Is-
tennel való találkozásra nem mindenki alkalmas
azért van az, hogy az emberek az isédségokat
áhitatokat, bibliaereket figyelmenlenni intézik
és igyekeznek gyorsan tel lenni rajta, mert
nem akarnak tudásgosan közel menni Istenhez. I.
Leodják az előszobában a névjegyüket, de belül-
re nem mennek, hogy találkozzanak a gazdasával.
Az Istennel való találkozásnál félsémet, megdöbbenést
jelent, a mi ettől félünk. Ahhoz, hogy az ember
bemenjen a belső szobába, az szükséges, hogy
az ember bárdonálva imádkozzék sokáig, míg az
ajtó kinyílik és beeresztik. Néha gyorsabban,
de néha csak hosszú várakozás után jut az ember
Isten elé. Az előszobában csak a betűkkel, a s-
szavakkal találkozik az ember. Tehát Mózes ment
fel a hegyre, a többiek lent maradtak. Amikor
Mózes felment a hegyre, egyszerűen kiáltás
hallatszott és Jahve szólította a hegyről: "Igy
szállj Jakób házához és tógy jelentést Izrael
fislak..." Ebből látjuk, hogy Mózes közvetítő
volt. Az a papi szolgálat lényege. A papi lé-
lek bonyolult Istenhez és amit hall, kiviszi a nép-
hez, mely kint áll és vár és a pap elmondja
azt, amit Istentől hallott. Tehát papokra szük-
ség van, de olyanokra, akik bejáratosak az Is-
tenhez és nem olyanokra, akik a fizetést vannak
csak föl. Ha tehát valaki megakozta az Istennel
való találkozást, ha nem is végsőtt teológiát,
akkor is pap. A mivel, az egyház minden tagján-
nak így kellene találkozni Istennel, ezért van
a protestans egyháznak szemléjára írva a jelszó:

egyetemen papsg. A teológián sajnos éppen azt
nem tanítják, hogyan lehet valaki isten papja.
Tehát a pap egy személy, aki bejáratos az isten-
nél, azért, mert szent. Nem jobb ember, mint a
többi, de istennek adta magát oda. Istén sza-
mára szentelte magát oda. Mi van különítve isten
száma. Közös ilyen pap volt. Közvetítő
isten és a nép között. Istén rajta keresztül
úszant a népek. A szektáknak az a gágja, mely
azt akarja elhitetni, hogy minden tagja pap, ha-
mís. Mert ott is csak az a pap, aki imádsága rév-
én istenhez tényleg bejáratos, tehát nem minden-
ki, aki a szekta tagjai közé tartozik. Ezért
fojódik ki a szektáknál is a másféle papsg.
Emlékeztet módszerekkel, lakókkal prédikátorok-
kat képeznek ki; mintha neveléssel valaki pappa
lehetne. Tehát a szekták rövid idő alatt a meg-
romlott egyházak útjára lépnek. Egy idő múlva e-
lőll az a szükség, hogy legyenek oly emberek,
akik elintézik Istennel való dolgainkat és ezért
meg is fizetjük, ha nem is papi fizetéssel, de t-
iszóddal, vagy más módon. Ez a külön papsg mér-
gözi meg a reformáló szekták életét. Mert akkor
mi nem fogjuk törni magunkat, hogy az istenhez
bejussunk, hiszen ott a pap, aki az istennél jár-
atos. Mi nyugodtan élhetjük a magunk életét.
Ez a gondolat hamis, mint látni fogjuk.
"Ti láttatok, amit Egyiptommal tettem...." Istén
olyanra hivatkozik, amit minden héber látott;
a 10 csapásra. "Ti láttatok" nem volt más, mint
az élmény. Felismerül a kérdés, hogy az u.n. éi-
ménykeresztényiség helyes-e, vagy nem? Csak az
élmények teszik élővé az igét. Miig istennek igé-
jével, az élő istennel nem találkozik, addig ne-
kem az Ige nem mond semmit. Ha az élményt megre-
gádom és ebbe belevetem a hitemet és nem tági-
tok, ha soha többet nem is kapok élményt, akkor
az Ige elkezd dolgozni és emlékül, hogy újabb
élményeket kapnak, megyek előre, mert az Ige
dolgozik bennem. Ha a hit nem követi az élményt,
az élmény az értéket elveszti. Élménykeresztény-
ség az, ha az ember hit nélkül folyton élményt
akar kapni. Vannak vasúti kocsi, melyek akkor
megmozognak, ha meglöki őket és vannak olyanok
melyekben van hajtórúd és nem kell, hogy meglök-

je valami. Az élménykereszttyének olyanok, mint az előbbi vasúti kocsiak. Az olyan kereszttyének, akik élmény nélkül is mennek előre, mind-mind szandonyok; hennik van a mozgató erő: Isten Szent Szellem. Élményekre tehát szükség van, de az élménykereszttyénség hania. Tehát ezzel kezdődik Isten üzenete: "Ti láttátok azt, amit én Egyiptommal tettem". Most jön egy csomo élmény: hogy szandonyokon hordostalak titeket és ide hoztalak titeket magamhoz"... Tehát itt három élményről van szó. Isten rámutat az utra, amit eddig megtettek és rámutat arra, hogy "ti alandóan megéltetek engem", úgy, mint aki megzabditottalak az egyiptomiaktól, gondoskodtam rólatok a sivatagban, és elhivtalak titeket magamhoz. Ott vannak most már Istennel. Tehát akkor a farsótól kikérte a népet.

Milyen hangulatban lehetett az a nép, amely ott állott Isten előszobájában és várta Istent? E népben semmi különös ajtatosság nem volt. Akkor éhettek, jajgattak, amikor szomjaztak, jajgattak, de Istennel nem számoltak. Az azok közt, akik különböző összejöveteleken, egyházakban Istent haligstják, hányan vannak olyanok, akik épen olyan lélekkel ülnék ott a Bibliaórára, mint milyen lélekkel ülnék mások a moziban. Aki nem keres, nem is talál, aki nem kér, nem kap és aki nem zörget, annak nem is nyitattik meg. Ott állhat valaki Isten hegye alatt, de Istennel mégsem találkozik. Milyen óriási szerepe van az ember életében az élménynek, hogy az ember az Istent megéltje. Sok élmény van. Ha valaki szépen beszéli tud, élmény. Ha valaki szép zenét adnak elő, melynek tárgya Isten, ezt meghallgatni élmény. Valakinek az írásmagyarázatát meghallgatni élmény, de az egyik sem Isten megéltése. E akkor az emberek elmondják, hogy milyen volt a Bibliaóra, e mögött nincs semmi isteni élmény, csak emberi benyomás képezi alapját. Ezért van szükség arra, hogy az embernek Isten élménye legyen, hogy az ember Istennel találkozzék.

A helyes kereszttyénség az, hogy az ember élményben jut, azt megéltje hittel és tovább megy

álmány nélkül azon az úton, amit mutatott neki az álman. De az ember úgy olvassa a Bibliát, hogy mindig várja megvilágosítást és nem tanulja meg és nem gondolkodik rajta, akkor eltéved. Az embernek tanulni kell Isten igazját, gondolkodni kell rajta.

Az ember egyenlő gyöngédséggel, amikor figyeli a szárnyain viszi. Gyenge ember nem tud gyöngédségsé lenni, csak az erős. De a gyenge is tud erős lenni; ha szárnyak viszik.

5.v. Ha most, ha figyelmesen hallgattok szavaimra... Ha a hallgatásba behelyeztek mindent... és megörzítitek szövetségemet, akkor az én tulajdonom lesztek minden nép közül, mert én vagyok az ég és föld... Ezek igen fontos szavak. Két feltevést mond Isten. 1. Ha teljes figyelemmel hallgattok. 2. és megörzítitek amit mondom. Megörzítitek valamit annyit jelent, mint nem felejteni el, foglalkozni vele. Tehát az embernek minden figyelmével kell a Bibliát olvasni és megörzítetnie azt, amit olvasunk, azaz, hogy az ember rágandó, foglalkozik vele, összeveti a korábbi élményekkel.

Tehát azt mondja: ha ti nem figyeltok és megörzítitek azt, amit mondom, akkor az én tulajdonom lesztek. De ha Isten népévé lesztek, akkor olvasatik önállóságukat és nem tehatik többé azt, amit akarnak. "Mind a nép közül az én tulajdonom lesztek". Az-nép, goj-nemzet. Itt az szó van. A Biblia nyelvben az "Az" szó a zsidókra is. A megkülönböztetés a most szokásos értelmezésben a Bibliában hiányzik. A kijelentéssel azt akarja mondani, hogy a többi nép lehet, ahova akar, de ti nem lehetek; nektek ott kell lennetek, ahová én küldelek titeket. Isten minden népet hagyott menni, amarra akart és nem gátolta meg, hogy a maga külön történelmét élje, de a hébereket a saját akaratuk szerint élte Isten.

"Megörzítitek az én szövetségemet"... Mi a szövetség? De oly szerződést értenek mellette, melyet két fél köt közös akarral. De a héber és go-

rög szó nem azt jelenti. A görög diathéke nem
az, mint rendelkezés, amit az egyik fél kiad
és a másik elfogad. Egy hatalmasabb azt mondja
te elj mellem és ha azt és azt megteszed, én
azt teszem meg. Tehát nemcsak szövetséget je-
lent, hanem végrendeletet is. Végrendelet és
szövetség tehát ugyanez. A héberben ugyanígy
van. Isten a héber népet nem egy olyan viszony-
ba hívja, amelyben a nép vakon engedelmessé-
gesedik, hanem olyan viszonyba, amelyben a hatalmasabb
leköveteli magát a gyengébb szemben bizonyos
dolgokban, amiket megígér. Oly szövetség, a-
melynek tartalma az egyik feletl ered, a másik
fél elfogadja, de gyengébb felet jogokhoz jut-
tatja el. A szövetséget nem is kötjük, Isten
kötötte és mégis felemelkedést jelent, mert joga-
kat ad Istennel szemben. Az erős fél felméri
magához a gyengébb felet. Az ember nem bonthat-
ja fel, mert a szója nem bonthatja fel az urá-
val való viszonyt; mert ha felbontja, a köte-
lesség megmarad, a jogok nélkül.
Tehát nem az, amit Izrael tett, hanem, amit is-
ten tett. Olyan szövetség az, amely csak egy
felet kötelez: Istent; mert a másik fél telje-
sen Istentől él, Isten ad neki mindent. Ezért
a szövetség inkább rendelkezés, mint két fél
megállapodása. A nép nem határoz, csak Isten.
A szövetség csak annyiban kétoldali, hogy az o-
gyik a megvetést adja, a másik elfogadja.
Az egyik mindent ad, a másik mindent elfogad.
De az elfogadáshoz az szükséges, hogy a másik
fél teljesen rábissa magát Istenre. Kétféle en-
gedelmességről tud a Biblia: 1. abban áll, hogy
az ember megteszi, amit a másik neki parancsol.
Az a törvény engedelmessége. 2. abban áll, hogy
nem megy külön utakon, hanem rábissa magát Iste-
nre teljesen; ez a hit engedelmessége. Ez a
kétféle engedelmesség adja meg a kulcsát ennek
a történetnek. Isten szövetségre lép velük és
megmondja akaratát és én megígérem, hogy azt
megteszem; az a törvény szövetsége; a másik ab-
ban áll, hogy Isten azt mondja: "In szeszernye-

ast mutatja, hogy tökéletesen a törvény alapján állnak, mert nem vannak ésszerű, hogy a szabályozás törvény nem egyéb, mint az evangélium előző hirdetése és bizonyos tekintetben fontosabb, mint a tilparancsok. Minden újsz, a szent aty, a templom minden berendezés, mind a közelemben mutat rá, és, hogy papáitól elvált a profétaság, hogy ezután Krisztusban újra egyesüljön, ez is csak azért történt, hogy istent rámutasson arra, hogy mi titeket megszabadít, az nem a törvény, amit a papák képvisel, hanem az Igét, amit a proféták képviselnek. Nem azt mondja Isten: ha megteszitek az én parancsaimat, hanem "ha mindenáron haligatok az én szóra"... az még nem omlasztása a törvénynek, de következménye lesz az, hogy Isten benne nekünk munkálkodni fog. Azért kell a kére kőni, a homlokra írni, hogy mindig az ember előtt legyen, de nem azért, hogy azt megtegye. Isten akkor adta a törvényt, amikor az ember ezt mondta: én akarom megtenni. Törvény héberdi: kukka, görögül: nosos; szóttör, szóttörrel igéből származik. Ha Isten parancsokat szóttörrel adunk és minden darabot megcsalunk, akkor az lesz Isten tanításából törvény.

... "Ha megteszitek az én szavaimat... "tehát az az, ami titeket az én vallásra tesz, hogy én hirdesselek titeket... "és lesztek az én tulajdonos minden nép közül..." vagyis minden nép az Istené, de Izrael népe külön tulajdonság Istennek; nem lehet a maga útján. Tehát a zsidó népnek nehezebb volt a helyzete, mint a többi népnek. "Mind egyik nép kifejezhetette és kifejezhetette a maga tehetségét, kiadhatta magából azt, amit Isten belé helyezett, de a hébereknek nem volt szabad a maga útján járni, Isten nem hagyta el a többi népet se, de hagyta őket a maga útján járni. De a zsidó nép nem lehetett a maga útján. Miért mondtak a zsidók, hogy mindent, amit Isten mond, megcsalunk? Nem azért, mert tévesleg akartak csatlakozni, hanem mert valójában akartak lenni. Nemcsak

szemnek elfogadók, hanem adók is. Ügyelődésüket akarták megőrizni. Nem akarták magukat omdobni Isten elébe. Ez valahányszor egy felekezett választ kipócoz és azt mondja: én ezt tényleg és ezzel különb vagyok, mint a többi, pl. a felekezett kereszténység, akkor az a felekezet erre a törvénykedő útra lép. Jelentéktelen dolgokat központta tesszek.

"Ne figyelmesen hallgattok az én hangomra..." "Ne szavaire" van az eredetiben. "A juhok hallják a pasztor hangját"...mondja más helyen az Ige. A hang a személyhez hozzá van kötve, a szó eivan választva a személytől. "Szavaira" azt jelenti: a tanításra hallgatnak, ami már a beszéletől elkülönült. "Hangomra"... azt jelenti, hogy állandóan figyelni a személyre.

"Mert enyém az egész föld"... Tehát Isten nem azt mondja, hogy a világ Őrs a Sátán, hanem azt mondja: "Enyém az egész föld." A Sátánnak csak addig van maradása a földön, míg az emberek itt királyok teszik. Mihelyt ellenállnak neki, kihúzzák lábát a földtől. Ezt Jel. 12. fej. ben látjuk legvilágosabban; amikor bizonyosságot tesz Isten népe, abban a pillanatban kitesszítetik a Sátán. Amelyik pillanatban az ember megtámadja az engedelmességét, abban a pillanatban már nincs hatalma.

Az akarja mondani: nem csak ti vagytok az én népem, minden az enyém, de ti most ki vagytok választva arra, hogy az én utamon járjatok. Különleges módon az Istené a zsidó nép. Most erre a helyre az egyház került, ahol akkor a zsidó nép volt. Ezért nevezik az egyházat zsidóknak.

6.v. "Az ti nekem királysággá letetek"... A királyság szóval is tisztább kell jönni. Azt jelenti: ti énnekem királyokból álló testületté letetek. Még pedig "papok királyságává"... tehát olyan királyokká, akik papok is. Ebben az időben a királyok papok is voltak. Tehát pap és király ugyanaz volt. Az egyiptomiaknál az uralkodó volt felül és utána a pap, a hinduknál fordítva volt. Ennek következménye volt, hogy

a hinduknál az uralkodói erő elvontatt, azt lehetett velük csinálni, azt akartak. Ők vetették magukat az angol vesetés alá, mert megakaszták, hogy a katonák engedelmesséjének a papoknak. Az angolok elleni lázadás is később passzív ellenállással történt. Mégis tehát most jelentett a királyság mint ma. Ma azt jelenti, hogy az ország az elttvalókkal együtt közeli a királyságot. Akkor királyi testületet jelentett. Itten azt akarja, hogy a zaidó nép uralkodjék az egész világon.

"Papok királysága lenntek"...tehát oly királyokká, akik papok. Csak oly emberek királyságot kívánja Itten, akik papok; akik nem a maguk uralkodást akarták megvalósítani, hanem Itten képviselői, papjai; Itten uralkodást követik. Ésrt van a 24 van az égben, 29 király, akik elismert Itten uralkodást maguk fölött, mert minden szeretetvendégség alkalmával levessék a koronát fejükről és odadobják a földre és azt mondják: ti ed az uralkodó Itten tehát oly néppé akarta tenni a zaidót, amely pap és király együtt. Ma hiszelgatt nekik és azt mondták: mi különbek vagyunk mint a többi nép. Erre Itten azt mondta: ti nem vagytok királyok többé, nem királyok testülete vagytok. De én mégis itt akarok lakni. De ezt a zaidó nép nem értette meg és ma nem érti meg.

Ezt a gondolatot hosszú élénk Péter apostol, amikor levelében ezt a vernet idési. Itten királyi paposságra teszi az egyházat. Mősz az azt mondja: papok királysága; itt az van: királyi papossága. Mi a különbség? Az eredmény ugyanna, de a nevelés más. A papok királysága úgy áll elő, hogy az emberek Ittennek szentelik magukat, tehát papokká lesznek és ezáltal elérik a királyi méltóságot. A királyi paposság pedig úgy áll elő, hogy Itten az embert a maga kegyelméből felszeli királyi rangra és az emberből kihozza a szeretetet és önként lesz pappá. Ez az egyház utja. Az előbbi az emberi cselekvés utját követi, utóbbi az Itteni cselekvés utját. A végeredmény ugyanna lesz, ha a másik út elérhető

"Ez azért nemzette..." Itt fordul elő a "goj"
szó Izraelre vonatkoztatva. Tehát nem igaz,
hogy Izrael a nép és a pogányok a gojok. Miért
nem azt mondja "azért népte"? Mert, ha a zsidók-
ra azt mondja, nemzet, úgy tekintik őket, mint
az összes nemzetek közül az egyiket, de mivel i-
lyen csak egy képződmény el, ezért mondja:
"azért nemzette"... mert a többi nem azért. "Az-
ért a zsidókat mondó el Izrael fiainak..." Ez
törvény nem volt benne a zsidókban. Csak az
volt benne, amit Isten tett a zsidókkal. A
törvényt Isten akkor adta, amikor azt mondta:
mindent megtesztek, amit mondassam. Isten a ke-
gyelem alapján banik velünk, ha mi utolsóként
Istennel odaadjuk magunkat és rabissuk magunkat
Istenre. De, ha mi elállunk ezzel, hogy ezt én
est meg akarjuk tenni, akkor Isten rögtön jön
a törvénnyel. Tehát az embernek a kegyelem ut-
járán kell lépnie és a törvény útját meg kell
tagadnia. Ha az ember a kegyelem útját elhagy-
ja, a törvény Istennel találkozik, aki büntet.
Mondantól fogva az Isten folyton büntette a zsi-
dókat és mind elpusztultak, Józsuét és Sa-
labet kivéve.

7.v. "Ez elment Mózes és hívatta a nép vezetőit és
elbűnk adá mindszokot és igéket, amelyeket Jah-
ve neki parancsolt."

8.v. "Ez az egész nép egy akarattal azt felelte:
mindent, amit Jahve mondott nekünk, megteszük."

9.v. "Ez Jahve azt mondta Mózesnek: Ah elcsúgyek
hosszú felhőben, hogy a nép meghallja az én be-
szédemmel veled. Tehát Isten egy lágy, szelíd szó
szájában Mózesrel a nép felé hallgatara beszé-
getni kezdett?

Nem! Meggett az egész hegy, mennydörgések és vil-
lámlások közepette szólt Isten. Miért? Mert a
nép azt mondta: mindent megteszünk, amit Jahve
parancsolt. Arra Jahve megmutatta, hogy a ki-
csoda. A nép a maga útjára lépett, ezért jött a
kemény szó. Ebből láthatjuk, hogy a kegyelem ut-
ja nem ugyanaz, mint a törvény útja. A hit on-
szedelmessége más, mint a törvény engedelmessége.
Aki, mint kisbány gyermeknek mennak Istenhez

és rábízta azokat, mint Edes Atyjával be-
lakoztak vele. Ezért, amikor az ember isten
als járul, vagy a testvérei elé, nem kell
hosszú levelet írni, hogy annak van igazsága és
nem a családnak, hanem egy rövid levél: Igaz-
ság van azoknak, akik engem szívesen, mert be-
nem szemlélő vagyok. Után mindig a törvény utá-
járásaitja az embert, mert úgy tűnik fel, a
mintha az volna erkölcsösebb út.
10-15. v. Istén a héber népet Egyiptomból kihar-
ta anélkül, hogy azt Israeli maga kérte volna.
Israeli szenvedett, de gyáva megalkuvó módon
belátódott abba, hogy országa a fogság. De amikor
Istén megemlékezik arról, hogy Abraham,
Isaac és Jákob népe, megemlékezőn a hívő
kezdetre, azt a népet a legnagyobb nyomasztás-
időjén megkereste és akarata ellenére kibor-
ta Egyiptomból; mintegy rájuk kényszerítette
a szabadságot. A héber népszámon vették vol-
na a szabadságot, de úgy, hogy ezért nekik
áldozatot hozni ne kelljen; nekik az szenvedé-
sükbe ne kerüljen. Harcolni nem! Akárcsak be-
lenyugodnak, csak háború ne legyen. Winder-
be gyáván belenyugodni, ez volt az akkori hé-
ber nép lelkillete. Ezt a szolgálkudlatot fej-
lezte ki az egyiptomi fogság. A magyar
népben is bizonyos szolgálkudlatot fejlesz-
tett ki az évszázadon török és hebreus elnyo-
lás. Ezt a tehetetlen, elgyengült népet vé-
lezte ki Istén arra, hogy uralkodó népe
legyen az egész földnek.
Ezért Istén azt mondta Istén: küldd hozzá azokat,
akik szívesen hazamegynek; majd így szóló: a
megmaradtakat a folyóhoz, hogy igyannak; a
ki társasolva lenik és a vizet a szájához e-
szi, azt is küldd hozzá; de akik úgy isznak,
mint a kutyák, a legköszönésesebbek, azokat
tartod mellett. Ezek 300-an voltak. Ezeknek,
kürtjük és faklyájuk volt a fegyverük. Ilyen
volt a népek nagy családában Israeli népe,
mint az a 300 ember. Megfújták a kürtöt egy-
szerre, a faklyát pedig benn tartották a fe-
sükben. Erre a sídániták feleltettek;

szó hitték, akkora sorozattal állnak szemben, amelyben 300 kőrtos van, melynek nem volt más, csak kőrtos. Erre olyan zavar támadt a sorakban, hogy egymást gyilkolták. Amilyen aljas volt ez a 300 ember, épen olyan aljas volt a népek közt izraeli népe. Azok a nép, melyben semmi vágy nem volt arra, hogy szabadságért harcoló nép legyen. Ezt Isten kikényszerítette Egyiptomból úgy, hogy csak egy ember harcolt. Mózes. De volt volt Jahve. Mindenről gondolkodott Isten, a míg elérkezik ahhoz a hegyhez, ahol Isten szóval beszél, az Isten hegyéhez. Itt találkozik Istennel a Sinai hegy lábánál. Ahogy Isten eddig segítette, úgy segíti tovább is, de úgy, hogy végre megismerkedjék azaz, hogy Isten kegyelmény, büntető, szent Isten és nekik is szentnek kell lenni, igazi néppé, mely magán is tud uralkodni és egyszer majd az egész emberiségen. Isten nevelésének első állomása a Sinai hegye. Mózesnek Isten megmondja, hogyan találkozzanak a néppel. Isten leszáll a szent hegyre. Ha Isten leszáll oda, a népek erre el kell kövülnie. Meg kell mosakodnia, ki kell menni a ruháját, meg kell szentelnie magát, ami abban áll, hogy a házasságtól tartózkodnia kell, korlátot kell venni a hegy és a nép közé, melyen se embernek, se állatnak átmenni nem szabad, ha mégis átmeny, le kell nyilazni, vagy meg kell kövülni, hogy biztosan meghaljon. Isten olyan szent, annyira kívül áll a népen, hogy köze és a nép közt semmi érintkezés nem lehet. Mi szentsegteletnek vagyunk, Isten szent. Ott kell lenni a határnak Isten és köztünk.

A népek meg kell mosni magát és a ruháját. Ez azt jelenti, hogy a nép szennyes. Tehát gondolatunkból, tervünkkel, szándékainkból, viselkedésünkkel ki kell dobnunk azt, ami csúnya, ami hazug, ami a másik félrevezetése, elnyomása. A ruha kimossa a lélek kimosását jelképezi. A rom.kath.egyház tanítása szerint a házasság a hetedik szentség. Hogyan lehet akkor ez, hogy szent papok a hetedik szentségben nem részesednek mégis en ilyen gondolatok, vagyak elfog-

halják az embert és elszakítják Istentől. Sokan mondják: Isten teremtett ilyené, nem tehetnek róla, hogy ilyen vagyos. Hol itt a rejtelet? Hisszen a házasságot eredménye nem más, mint az Istenképmé, az ember; hogy az ember új életet tud megindítani. Miért szeszényes ez? Itt oly kérdéseit állunk szemben, amit igen nehéz megoldani. Miért parancsolta meg Isten, hogy a héber nép ne éljen házasságot, amit Istenel találkozik? É s mögött egy mély és nevelő gondolat van. Az az ajándék, hogy az ember életet adhat egy másik emberi lénynek, Isten ajándéka. De amióta az ember a bűn miatt Istenel elszakadt, az emberi élet bizonytalanodott. Ha tehát azt az életet tovább adom és a szaporítom, e szeszényet adom tovább. Minden új gyermekekkel növekszik a földön a szeszény. Ha mégis azt mondja Isten: "Mindenképen tisztaságos a házasság". Tipikus ellentéttel állunk itt szemben. Folyton növeljük a bűnt, de e fellett áll egy könyörülő Isten, aki ennek dacára szeret és kiment. De érezzünk kell, hogy mindaz, amit Isten előtt élünk, szeszényes, úgy hogy itt az ember kényeszerhelyzetben van: tessz az ember azt, amivel a bűnt növeli, mert minden új életből új vétkező jön a világra, de e fölött ott áll a könyörülő Isten, aki elfedez, megbocsát, megához emel. Tehát az ember a szeszényből, a sárból kiált fel Istenhez: könyörülj rajtunk, tisztíts meg bennünket! De az nem történhet másként, mint allendően elitélni az embernek bűnös természetét és kérni: Uram vedd le rólam a bűn átkát! Ebből következik, hogy az ember él is házasságot, az olyan szent legyen, hogy csak a legszükségesebbet, az elkerülhetetlent tegye. Érezzétek, hogy egész lényetek szentességben, Isten előtt szeszény, utálat: így menjétek Istenhez. Ha az ember szabádon akarja tartani lelkét az Isten előtt való találkozásra, akkor épen ezen a téren a legtartózkodóbbnak kell lennie. Egy természetes emberi kielégülésre sem tett oly tiltást Isten, mint erre; oly betegségekkel van összekötve.

Isten itt az embert egy nem egészen megértett világ előtt helyezi. Állandóan a Krisztus itéléske előtt kell, hogy álljunk. De ez az, amit az ember nem akar, mert nekünk kellemetlen az, hogy mindig Krisztus ítélőszéke elé álljunk. Minden olyan gondolatot, menteséget, magyarázatot el kell dobni szempontok, amellyel a mi szűz, erőszakos lényünket elfedni akarjuk és azt aocdani Istennek: ilyen hitvány, számító, hasonlatlan, gonosz lény vagyok én. És ebben a bűnvalásban megtisztulok. Óvakodjunk attól, hogy magyarázgatunk magunkat és ilyen barátoktól is óvakodjunk. Mikor régalmanak bennünket, azt az élményt kell tanúsítanunk, hogy a régalmanakra nem felelünk, hanem a segunk tisztázását Istenre bízzuk. A keresztény ember éppen olyan gyarló, mint a többi, de Isten mellette áll; enged, hogy bajba jusson, de kimentí. Isten is, amikor uszni tanít, engedi, hogy jót igyunk a világ szennyes vizéből.

Az Egyiptomból való kibocsátás következménye volt, hogy a népnek Istennel találkozni kellett. Mózes beszéde tehát a farakhoz igaz beszéd volt, mert Isten azért hívta ki a népet, hogy vele találkozhassék. Ez három napl. járófélre volt még akkor is, ha a hábereknek tovább tartott; de ha egyenes uton mentek volna, nem kellett volna több, mint három nap. De ez is arra mutat, hogy a szarból hegyről van szó.

14.v. Az, hogy megszentelte a népet azt jelenti, hogy megszűntek a ruháikat. Most a külön szertartások világába megyünk be, de ezeknek belső jelentősége van; a lelki ruha megtisztításáról van szó. Mi a lélek ruhája? A habitus, vagyis a viselkedés; ahogy van példák, az emberekkel érintkezés, a világban járok, az a külön ruha. Mert ez elfedi azt, mi bennünk van. Mert nem olyanok vagyunk, mint ahogy beszélünk és mutatjuk magunkat. És nekünk azt a lelki tisztázatot meg kell mosnunk; nem mutatnunk mást, mint akik belül vagyunk. Nem azt jelenti, hogy az ember tökéletesség, tiéste lesz, hanem, hogy bealint

gasabbrandú volt. Tehát mielőtt lévita paposág lett volna, volt egy magasabb rendű paposág. Az az előzetes paposág felre tetetett és helyébe lépett a lévita paposág.

A napkeleti bölcsék is papkirályok voltak, nem varázslók. Még mielőtt Mózes elrendelte volna a tisztelet, érvényben volt; még mielőtt a szombat elrendelte volna, a hetedik napot már ismerték a népek. A más akkor érvényes szabályok megismertlése és rendelkezése volt Mózes törvénye. Az, ami a lévita törvényt megelőzte, sok tekintetben tisztább és magasabb volt, mert a Melkisédek paposága magasabb rendű volt, mint a lévita paposág. Az ember a paradicsomból oly magyarányt hozott magával, amely sokkal magasabb volt, mint a mózesi törvény. De az hamar eltűnt és az eltűnt régi helyébe adta Isten a törvényt. De az, aminek a helyébe adta, magasabb volt, mint a törvény. "Mózes a ti szívetek keménysége miatt adta ezt", mondja Jézus egy helyen. Mózes előtt több világosság volt az emberiségben. Jobb is Mózes előtt élt.

23.v. A megszentelődés mit jelent? Az ember egyszerűen csak látja, hogy köste és Isten köst kört lát. Annál jobban érzi az ember, hogy nem lehet könnyen fedeznie az Istennel szemben, semnél jobban megszentelődik. Szok a könnyen folyó imádságok, aziket imádságon hallunk, egyszerre elmondjuk.

24.v. Az, hogy papok voltak, nem választotta el őket a néptől, mert az emberektől létesített paposág volt. Isten pedig olyan paposágot akart, amit Isten létesít. De is van Melkisédek szerinti paposág, de annak nincs földi törvénye; szokból áll, aziket Isten tanz közbensjáróvá maga köst és az emberek köst; és ez lehet csiszadás, vagy utfojtó, stb. is.

25.v. "Az a lényeg Mózes a sokaság köst és az a lényeg".

II. Mózes 20. fejezet.

1-6.v. A 10 parancsot kifejezően nem bibliai; a bibliai kifejezés ezt 10 igé. Szilencziaképpen tartották fel; a ref. egyház az egyik, a spa. kath és ev. egyház a másik felekezést tartja helyesnek. Utóbbiak az első és második ígét egynek fordítva tessi: az első kettőt szétválasztják; a ref. egyház az utolsót egyben hagyja. Egyiknek sincs igéje, mert itt tiz ígéről van szó, nem tiz parancsokról.

Az első ígé így hangzik: "En az Úr /Jahve/vagyok a te Istened, aki kihostalak téged Egyiptomnak földéből, a szolgák /nem szolgaság/ házából; vagyis egy oly házból, ahol rabszolgák láttak. Isten tehát bejelenti, mit csinált Izrael népével. Ez a kiinduló pontja annak, amit most a néptől követel. Magának hostalak ki titeket. Tehát azt kell tennetek, amit én mondok, az én szolgám vagytok. Ha ezt átfordítjuk az evangéliumi időre: En vagyok Jahve, aki megváltottalak és kihostalak a Sátán rabságából, a Sátán szolgává tevő birodalmából. Ha ő kihozott bennünket, Isteni vagyunk, nem a magunkéi. Tehát azért hozott ki, hogy Sátán helyett Jézusnak szolgáljunk. Tehát a helyzet nem változott, csak nem Egyiptomról van szó, hanem egy sokkal borzalmasabb rabságról, a Sátán fogságáról.

Az eredendő bűn miatt a legtöbben olyan bünt értenek, amit átörökítünk a szüleinktől és az anyaméhéből hozunk magunkkal úgy, hogy még mielőss alkalunk lett volna vétkezni, már terhel bennünket és kárhozatra juttat. Pedig a Biblia szerint felelősek csak az első felelős tétől vagyunk. Semiféle felelősséget az anyánktól nem örökítünk. Semmi szellemi felelősséget nem hozunk magunkkal az anyaméhéből. Attól kezdve vagyunk felelősök, amikor először felelősséggel vétkestünk. Hát akkor nincs eredendő bűn? De van. Ahozunk valamit apánktól és anyánktól és ez az a függő viszony, amelybe az apák és anyák belejuttattak, amikor felelősséggel vétkestek és ezt a függő viszonyt örökítették át ránk. Apánkat és anyánkat elhurcolták és el-

attak rabasolják. Rabasolja gyermeke orszá-
g a rabasoltság. Gyermekeink el vannak
adva a Sátánnak, mert Ádám és Éva vétkeztek.
Tehát, amit átörököltünk, egy olyan helyzet,
amely meggátol abban, hogy Jót csináljunk,
mert, mint rabasolják, képtelenek vagyunk azt
csinálni, amit a mi gonosz satáni gondunk e-
leir. Amikor először tudatosan elismertük an-
nak, hogy Isten bennünket a Sátán hatalma alá
kiszáncol, ott kezdődik a felelősség. Amikor
a lelkiismeret először megszólal és mutatja a
bűnt és ebbe beleszólunk, akkor vétkezünk.
De, ha kétségbeesünk és felkiáltunk, hogy Isten
segíts, vagy kifejezzük valahogy, hogy ezt mi
nem akarjuk, akkor abban a pillanatban a fele-
lősség már nem a miénk. Ezért a pogányok is fe-
lelősek, mert van lelkiismeretük. Olyan nemze-
tekben, amelyek Istent tisztelik, könnyebb az
Evangelium megismerése, mint olyanokban, amelyek
a sátáni hamisság alá eladva élnek. Babonás vis-
dékek nehezebb megérténi Istent, mint olyan
léggörbökben, ahol hívők vannak, ahol a léggör-
bszent. Ahol a tisztátalan szellemek erősebbek,
ott a kisgyermek sokkal több kiszolgáltatásnak van
kitéve, mint ott, ahol a tisztátalan szel-
lemek ki vannak űzve és az angyalok vannak több-
ségben, mert a szülők Istent keresik. Ahol i-
rádközlő emberek vannak, ott a tiszta szellemi
hatás erősebb. Az u.n. eredendő bűn nem szörny-
más, mint a tisztátalan szellemek jelenléte,
amit átörököltünk a szülőtől, akik beeresztet-
ték a tisztátalan szellemeket, de semmiféle
bűnt nem örököltünk. A gyermek nem eredendő bűnt
hoz magával, hanem bilincseket, fogságot hoz
magával. A levegőbeli hatalmasság éppúgy tapad
a lelkünkhöz, mint a levegő a testünkre; a visz-
szük magunkkal. Leiki alkotot lehet örökölni,
de az nem bűnös és ha ez a leiki alkotás tiszta
befolyás alá kerül, legfeljebb olyan lesz, mint
egy forradás, ami a hajdani zsebek emléket őrsi.
"Az vagyok Jahve, aki kihoztálak Egyiptomból,
a szolgák házából"..vagyis az eredendő bűn rab-

ságra téged többé nem bánt, te az én uraimra o-
lást élsz, ami most parancsolok néked, azt meg
tudod tenni, mert én vagyok az Urad és nem a
Sétán. A 10 parancsolat is előkép; azt senki
szóra se kell venni, hanem meg kell keresni
az evangéliumi másét. Az egész 10 parancsolat-
nak megfelelő szellemi 10 parancsolatot kell
megtalálnunk.

Az első parancsolat így hangzik: "Ne legyenek
néked idegen isteneid előttem. Ne csinálj ma-
gadnak faragott képet és semmi hasonlót azok-
hoz..." stb. Ez nem külön parancsolat, hanem az
elsőnek folytatása és magyarázata annak, hogy
"ne legyenek idegen isteneid én előttem/velem
szemben". Isten nem azért féltékeny, mert ki-
zárálagosságra törekszik és maga mellett sen-
kit nem tűr meg. Isten tudja jól, hogy minden
isten képet az rajta kívül hazugság és csalás
és a hazugság és csalás ellen hadakozik. Ha
az Isten féltékeny, ránk nézve féltékeny; nem a
akar bennünket megosztani másokkal. Mert ezek
mögött az idegen istenek mögött, melyek nin-
csenek, csak képzelgések/mint Jupiter, Rán, stb./
a tisztátalan szellemi világ bujlik meg és az
emberek, mikor ezekhez imádkoznak, a csalo-
szellem hallgatja meg az imát és az felül na-
dik. És Isten nem akarja, hogy a tisztátalan
szellemek alattvalói legyünk, mert akkor Őt, az
igazi szabadsítót elveszítjük. Tényleg szeret-
ből féltékeny az Isten. Minden parancsolatot
a testi törvény vonalról átfordítunk szellemi
vonalra. Mi itt a szellemség? Mind az, amit
az ember alkot és Isten nevével ruház fel, az
mind hamis Isten. Tehát ha azt mondja valaki,
hogy Isten azért adta a keresztiséget, hogy ma-
gában valami igazságosságot töltőd be az em-
ber, akkor isteni hazugságban van. Ha valaki
azt mondja, hogy Isten semmi olyat nem tehet,
ami engem bánt, sért, megkínos, mert az Isten
szerepet, az a felelős hazugság, mert Isten
szerepete gyakran vist bennünket szenvedésbe.
Ha ez az igazi Isten, a mások a hamis Isten.
Azt mondják az emberek: minden, amit Isten te-

restett, tisztá; a nemiséget Isten teremtette, a nem kívánságot bennünk Isten hozta létre, élni a nem életet, tisztaság, de ez hazugság. Isten adta a házasságot és a Sátán tanította meg arra, hogyan lehet felhasználni tisztátalanságra. Isten a házasságot, a nem kívánságot arra adta, hogy az ember gyerekeket nemzen és nem arra, hogy élvezetet szeressen. Aki élvezetre használja a házasságot, szembe száll Isten akaratával. Az ilyen isten idegen isten, akit az ember csinált magának. Amel, ha a házastársak szemérmegtlenül vetkőznek le egymás előtt, már egy idegen istent engednek be maguk közé, mert ott is szemérmesség kell lenni. Egy másik idegen istent a szociális igazság abban áll, hogy az emberek egyenlők legyenek. Mélyen meg kell szégyenülnünk tehát, hirdetik az órázóktól, hogy e nagy szociális igazságot az egy egyházon kívüli hatalom írta az órázóikra. Az igazság az, hogy Isten az embereket nem teremtette egyenlőnek, hanem mint az angyalok világában vannak főangyalok és alárendelt angyalok, úgy az embervilágot is Isten úgy teremtette, hogy legyenek vezetők és vezetettek. Aki a szociális igazságot hirdetik, eltörölnék minden olyan méltóságot, amely egyik embert magasabbra helyezett, mint a másikat, azért, hogy a régi urak helyébe ők lépjenek. Látjuk tehát mennyi idegen isten van. Ezeket az istenképeket emberek csinálják, emberek tanítják. Ezeknek mind az a célja, hogy az embereket Isten uralma elől a saját uralmuk alá hajtsák. Minden olyan gondolat mögött, hogy "ne egyél véres hurkát" stb. ott van valaki, aki ezt a saját céljára akarja felhasználni és Jézus helyét igyekszik elfoglalni a gyülekezet felett és rettentően ügyel arra, hogy más gyülekezetbe át ne járjanak tőle. Ezek hálokot és szerkeket imádnak. Itt van tehát a régi bálvány imádás az újabb időben is. Tehát van a világ idegen istenekkel. A szépséget Isten teremtette: ha én egy szűzesség képében gyönyörködöm, a szépségben gyönyörködöm, mondják. De az csúnya. Mert az a szépség, ami szelle-

világ szép. Érdekes, hogy a héber nyelvben a szöveg jelentő szó, jót is jelent. Az egész szalmásod kultusz Amora tisztelet. A sport is bálvány; a footballmeccsre járás hamis, hazug istentisztelet. Nekünk futniuk kell bizonyos testi szépségektől, mint ahogy József futott Potifárnától. Az egész emberi élet tele van idegen istenségekkel, melyek bennünket az igaz Istentől el akarják szakítani. "De legyünk néked idegen isteneid velem szemben." Amikor a Síni hegyen kijelentette magát Isten, akkor mutatta meg, hogy mindig ugyanaz. Köszölké, melyre rá lehet támaszkodni; mindig alattunk marad, ha csak mi is nem lépünk róla. "En vagyok a te Istened". Főltétted vagyok, vezetőd vagyok. Így lett Mózes aron istene. Az isten azé azt jelenti, aki főltötünk van, vezető bennünket, sugalmaz minket. A világ mindig a szolgáltság helye. Akármilyen kormányzat jön, egy pár ember élvez, többi pedig szolgál. Mindig így történik a világban, hogy egy egyesek felülkerekednek, uralkodnak, a nagy tömeg pedig alávetetté azoknak. A világ eladta magát a Sátánnak, a Sátánnak pedig az a feladata: szolgálást alá adni, hogy királlyá tette magát. Ennek ellentéte Jézus, aki nem azért jött, hogy őt szolgálják, hanem, hogy ő szolgáljon másoknak. Az a világ, amit ő fog megvilágítani, éppen ellentéte lesz a világbirodalomnak. "Kihostalok titeket valahova, ahol szabadság van." De milyen szabadság az, ahol parancsok vannak, ahol engedelmességre kell? A második zsoltárban olvassuk: "Tépjük le az ő igáját"... Így gondolkodik az ember, így gondolkodott a tékozló fiú is. Azért hagyta ott a szülői házat, hogy szabad legyen és a vége a legnagyobb rabaság lett. Ennek a szabadságnak az volt a lényege, hogy mindent elveszített, ami szabadság volt és teljes rabcsolgátságra jutott. Isten nélküli, Jézus nélküli az emberiség soha szabad nem lehet. Az embert Isten teremtette saját képére és hasonlatosságára hasonlóságra. Mivel

az ember teljesen Istentől való, ha embervoltat ki akarja élni, más törvények közt nem élheti ki, csak úgy, ahogy az Istenben valódi. Amikor Isten a maga lényét rákparancsolja, a legtöbbit és legjobbit teszi velünk. Ha szabadon akarunk élni, csak azon törvények szerint élhetünk, ahogy Isten teremtett. A teremtő Isten szabványát törvényei a szabadon-got munkáik. Tenni azt, amit Isten előír, az a szabadon. Isten, mint alkotóknak adta a tilparancsolatot, mint az emberi természet legjobb ismerője, mint a mi szabadítóknak. Így hatja át a tilparancsolatot minden szavát az a szeretet, amely kihoz Egyiptomból, hogy a pusztán át vigyen és hazavezéreljen abba az otthonba, amelyet Őf készített nekünk. Az első parancs, a második így, így kezdődik: "Ne legyenek néked idegen isteneid én előttem"... Szinte vég nélkül lehet ezeket az idegen isteneket felsorolni, akik alá vetjük magunkat, mert jobban szeretünk idegen szabályok alatt élni, mint a mi Atyánk törvényei szerint; mert elhitettek, hogy az Atya parancsai szükségességet jelentenek nekünk.

"Ne csinálj magadnak faragott képet"... Az idegen isteneket nem mi csináljuk, csak választjuk, a faragott képet mi csináljuk; ez a bálvány.

Ha a szobrokat öntik; a régi világban is öntöttek, de az öntött alakot, mivel olyan jól nem tudtak önteni, faragták, kőszőrülték, hogy bizonyos finos vonalakat vigyenek rájuk. Vagy pedig vékony arany, vagy bronzlemez kalspáitak rá és ilyen lemezekkel vonták be a fatuskót, ami a szobor alapja volt. A héber nyelvben ezért igen sok bálvány neve: tuskó. Mivel a legfinomabb szoboralkotás a faragás volt, ezért említi a parancsolat: ne csinálj magadnak faragott képet. "Annak hasonlósága szerint, ami a mennyben, a földön és a föld alatt van". A régi szobor számára a világ egészen más volt, mint a mai ember számára. A mai ember számára tudja a természeti törvé-

nyakat, mindent meg tud magyarázni. A régi ember a világban csups titkot látott. Minden mögött ott láttak valami szellemet. Szellems volt a földnek, napnak, tüznek, víznek stb. Mindennek volt valami szellemi alkotója, létrehozója. Ezért a régi ember számára sokkal több volt a menny rejteley, mint a mai ember számára. Amikor a régi ember rátekett a napra, a napban valami lényt látott. Ha ráolvassák a megfelelő igét, beszédet, a szellem kénytelen engedni. A szellemvilág ott áll a testi világ mögött, meg vannak a törvényei és ha az ember a törvényeket ráolvassa a szellemekre, azok engedelmeskednek. Ez volt a régi felfogás. A régi ember a szellemekben látta a segítséget, a mai ember azt állítja, hogy ő tudjasságvaltoztatni a világ rendjét. Melyik a magasabb felfogás? Tessék gondolkozni rajta.

Amikor Isten azt mondta, ne csinálj magadnak faragott képet, arra gondolt, hogy ne csinálj oly isteneket, akik neked engedelmeskednek, mert ilyen istenek nincsenek. Mert az, amit te csinálsz, az esetleg engedelmeskedik, de semmikép nincs fölötted, te gyartottad, hazugság az egész. Ez a parancsolat teljes érvényben van ma is. Mert ha nem is csinálunk Jupiter vagy Zeus szobrot stb. mint régen, de ott van egy cseső bálvány, ami bennünket azsal amit, hogy mi boldogabbak leszünk. Isten vissza akar tartani egy irtózatos családástól, t. i. attól, hogy mi képesek vagyunk a világot a boldogság, a béke bitorlásává tenni. Minden gép faragott képpé válik akkor, ha az ember attól a boldogságtól várja.

"Aki az égen"... a napot, holdat, csillagokat a régiak kiabrazolták. "A földön"... a földön a tűz istent, " a föld alatt"... a föld alatti dolgokat, vulkánokat abrazoltak ki. Isten szereti az emberiséget, ezért mondja: "ne csinálj magadnak faragott képet."

-Aki megbáztatnak az atyák vétkeit...harsad és ne gyűlölsz azokban, akik engem gyűlölnék".

Tehát nem mindenki, csak azokban, akik ezt gyűlölik. Gyűlölni nem azt jelenti mindig, hogy valaki gonosz indulattal valakinek a vesztére tör, van olyan gyűlölet, amelyből nem hiányzik a szeretet. Akkor értjük meg a kétféle gyűlöletet, ha megértjük a kétféle szeretet. Fileo- valami nekem kedves; agapao- olyan szeretet, amellyel azt szeretjük, aki nem kedves nekünk. Szeretni azt, ami örömet okoz az egyik, és szeretni azt, ami áldozattal jár, az a másik fajta szeretet. A gyűlölet is kétféle: egyik az agapao, másik a fileo szeretet. Mikor Jézus azt mondja: "ha valaki meg nem gyűlöli atyját vagy anyját....nem lehet az én tanítványom"...akkor a fileo szeretetről beszél; vagyis, ha valaki nem tagadja meg azt, ami kedves neki, azt, amivel a fileo szeretete jár, az nem lehet Jézus követője. A másik gyűlölet: ártani valakinek, megvetni valakit, ez az agapao szeretet. Itt az 9. versben az agapao szeretetről van szó. El akarják látni Istent a világból; ártó, gonosz gyűlöletről van itt szó. Ha ez a gyűlölet nincs, Isten nem büntet. Isten büntet? Igen; de minden büntetés, ami a mostani életben ér bennünket, szeretetből jön. El akar rázni, hogy visszaforduljunk arról az útról, amely a tékozló fiú útjára visz. Megbüntetem; azt jelenti, megpróbálok, hogy megjavítsam. Harmad-negyediziglen azt jelenti, hogy van örökös ebben a világban. Az ember örökli azt a helyzetet, amelybe belejutott. A tisztátalan szellemek uralmát átadjuk gyermekeinknek. De ezt csak harmad-negyediziglen engedti Isten. "De irgalmaságot csak lekken eziriglen azokkal, akik engem szeretnek és az én parancsolataimat megtartják". Itt fileo szeretetről van szó. Istent szeretni annyit jelent, mint oly szívet hordani, amelynek kedve van Isten, örül Istennek, élvezi az Istent. Ez utakon jár, amelyek Isten felé vezetnek és az egyezeknek az utaknak. Istent szeretni annyit jelent, mint megvetni mindent, ami Istentől elszakít engem. Ha az ember megéli egy győzelem előtt és nézi annak tökéletes szép füzét

nem ébrednek benne tisztátalan gondolatok. De ha erotikát vésszünk bele és oliját, ami olvastanedett, ajjaj, bűnös az azk, elnevezik naturalizmusnak, akkor ábrutítják az egészet és végül belevitték az isteni szópba azt, ami ajjaj. A 10 parancsolatot lehet úgy magyarázni, mint isten követelését a bűnös emberől, amit mi teljesíteni nem tudunk és lehet úgy tekinteni, mint azt a csodálatos törvényt, mely megmutatja az egyedül helyes utat az ember előtt és oda vezet az isten szerető karjába, aki megbocsát és elvezet a Salgotha keresztjéhez, a megvaltó drága vére alá.

7. v. azt jelenti az Ur nevének hiába való felvétel? Azt a szót "hiába", a héber szavai a szóval fejezi ki: "szvó"; ennek jelentése pedig: önmagában, pusztában; valami, ami belüli Úras, azaz, bűlvénysszerűt, alaptalan, arctalan; telon; belső valótlanosság, vagyis az Szakintosság hiánya, használ, csúlis, képmutatás. A parancsolat tehát azt jelenti: ne vedd fel isten nevével oly dologra, mely magától önmaga fog csinálni, aki tehát emberi szervezettel építéskor használja fel az Ur nevével, vétkezik e parancs ellen. Ha valaki olyanra használja isten nevével, aki belüli Úras, tartalmatlan, aki belső Szakintosság nélkül éjt ki, vagy csúlisra használja fel, milyen pl. a hasis csak, aki képmutató módon állítja az Ur nevével, az mind vétkezik az e parancsolat ellen. Tehát nemcsak a káromkodás ellen szól e parancsolat.

Ha tehát valaki isten nevével úgy állítja, vagy úgy hivatkozik rá, hogy isten nevével oliját akar a földön építeni, aminek illendősége nincs, az vétkezik e parancs ellen. Tehát, akik a földi emberi szervezeteiket, egyházakat akarják építeni, mivel ezek a földi egyházak emberi célokért állnak fel, hogy fűzetést adjanak az, csúlis embernek és csak hasis biztosítékokat adjanak egy csúlis embernek, az mind egyszer önmaga fog csinálni, aki az Ur nevével állítja akkor, amikor ember gazdagságát építi, az mind vét e parancs ellen. Szakintossága van e Jézusnak földi szervezetre, hogy az ő egyházát építse? Istennak nincs

szüksége arra, hogy külső egyházi szervezetek legyenek. Ha egy egyházban vannak olyanok, akik a boldogság, igazságot, együvéssé, csodák, nyelveken szólás, nyelvek magyarázása, a legfőképpen a szeretet charizmáival rendelkeznek, ha elég van ilyen egy gyülekezetben, akkor az minden külsőnél nagyobb szervezés nélkül eredményesen végzi a maga feladatát. Tehát nekünk arra kell buzdítani az embereket, hogy annak érdekében működjenek. Ha emberek isten elé állnak úrösen és kéri: Uram tölts meg minket, adj lelki ajándékokat, akkor ezzel a magunk odaszentelésével nagy mértékben segítjük annak a belső egyházaszervezetnek a kialakítását. Emberek kelljenek, akik magukat isten rendelkezésére bocsátják, hogy felruhassa őket charizmáival. Ha ezzel szembe helyezük az emberi egyházaszervezetet és ezzel elhomályosítjuk ezt a belső isteni szervezetet, mintha a földi egyház pótolhatná ezt a szervezetet és nekünk ezt kell segítenünk, akkor, ha ez a mi munkánk megakadályozza a belső egyházaszervezet megalkotását, akkor vétkezünk a parancsolat ellen. É ott a fenyegetés: Nem hagyja Jahve büntetés nélkül azokat, akik az ő nevet hiába valósságra ajkukra veszik. Mikor az egyház elindult az apostoli időkben, már akkor panaszok voltak, hogy a pogányok közül való óregyeket elhanyagolják az étel kiosztásban és akkor az apostolok ezt mondták: megtörténhet, hogy baj van, de azért, mert rajtunk akkora teher van, hogy nem tudjuk elhordozni. Válaszra ki erre a szeretetünkára diakonuszokat és mi csak az igehirdetést végessük. Abbi is látjuk, hogy még a kísértésekkel teli világban élünk, addig tökéletes állapotot létrehozni nem lehet, de isten ezt a tökéletlenséget éppúgy meghagyja, mint Pál apostolnak azt a tövist, aminek elvételel hiába kérte, isten azt mondta neki: Még néked az én kegyelem. Istent véghez vinni a maga munkáját annak ellenére, hogy rengeteg visszacsúszás, hamisság van az egyházban. Tökéletes egyházaszervezet nincs? Van, az, amit isten készített, de az láthatatlan. Minden látható egyház-

szervezet tökéletlen. Tehát mi emberek a különböző egyház szervezetekkel csak megközelíteni tudjuk a belső láthatatlan egyházszervezetet, melyet Isten épít. Amivel hozzájárulunk az isteni munkához, választva embereket, diakonussokat, püspököket, csak megközelítjük az isteni tökéletességet esetleg, de sohasem leszünk azszal azonosak. Mi tudatissal sokszor vétkezünk és ezt a parancsolatot is megsértjük. De amikor állandóan szeszatosan járunk, abban a tudatban, hogy bennünk van a véték és Isten ítéllete jogosan ér bennünket és büntet, ha állandóan büntudattal járunk, akkor kikördjük Isten büntetését, de nincs okunk arra, hogy valamivel is dicsekedjünk. A multból ránk maradt egy csomó egyház, melyek létesítéséhez mi nem járultunk hozzá, úgy találjuk magunk előtt; ezekben többé-kevésbé benne van az isteni egyházszervezet is. De mi nem tudunk rajta váit toztatni, amit nem mi hoztunk létre. Mivel pedig munka, építés van ezekben, azért nem vonhatjuk ki magunkat, mert igen sok őssinte munkás dolgozik bennük. Pál azt mondja, hogy nekünk még azt nem szabad megakadályoznunk, aki versengésből hirdeti az igét. Minden olyan beszéd, hogy az embernek bűn egyházi adót fizetni, csak a dolgok teljes félreismérésén alapulhat, mert mi megpróbálunk úgy munkálkodni e tökéletlen világban, amennyire Isten ezt lehetővé teszi. Ha valaki egy ilyen földi egyházszervezetben nem az emberek kedvét keresi, nem azt nézi, hogy a pap meg lesz-e vele elégedve, hogydisszes helyre foglaljon el, hanem dolgozik úgy, ~~amennyire lehet~~ ahol meglátja, hogy Isten neki valami igazi munkálatot nyújt, ott az isteni feladatot élvezi és megtagad minden olyan munkát, ami emberek dicsőségét szolgálja; de minden szegénynek, tudatlannak, szenvedőnek segítségére megy és igyekszik csi-lalni arra, amit a legfőbb Kegyelemajándék, a szeretet mutat neki. Az ilyen ember az Isten nevét nem veszi fel hiába. De sohasem tekinti a földi egyházszervezetet olyanak, aminek kül-

és építess a boldog egyházépítést jelenti, tehát nem lesz egyházrajongó. De I. Kor. 5-öt is figyelembe vesszük ha valaki isten gyermeke léteére hű, paráns, ronszege stb. akkor annak még együtt se egyen, de ha világi és nem tér meg, annak az annak való töredék nem birta rank isten. Amit Pál mond II. Tim. 2, 19-ben: "Milyen el a hamisságtól vinnél, aki Krisztus nevét ajkára veszi", ez nem más, mint a harmadik parancsot az új testamentum magisztrátus. Tehát, ha valaki akaratlyuk gyűlölközetben /ref., ev., szabad gyűl., baptista, adventista, stb./ dolgozik és nyilvánvaló hamisságot lát, megtagadja az abban való részvételt. Ha isten neve nevét akarjuk használni az emberek előtt, csak olyan dolgban használjuk, ami teljesen igaz és ami előtt a lelkiismeretünk teljesen megfélel. Ha a parancsot nem azt követeli, hogy lépünk ki az egyházból, hanem azt, ha hamisságot látunk, annak minden kapcsolatot megtagadjunk. Ha sokkal nehezebb, mint kilépni pl. a ref. egyházból és címeink valamelyik szabad gyűlölközetbe. De ne legyünk kizárva az, könnyen hívok, akik mindent elhisznek, sőt még az elcsúsznak nekik. Ha valaki imádkozik és az imádkozásban oly eseményeket mond, amelyek nem mentek át a szíven, lelkén, csak az elszámból mondja el, annak imádsága hiabavaló. Ha isten elé járulunk, előbb el kell csúsznunk, hogy meginduljon egy gép, melynek neve rósta; a mikor az megrostálja gondolatunkat, akkor mondjuk ki, jól meggye gondolva a szavakat, aziket istenhez intéssük. Azikar bizonyoságot tesszél, imádkozni, jól megszűrd, hogy a lelkedben nincs-e hamisság, nem keresel-e olyat, amit a te önséged kíván, de nem isten kíván téled. Tehát neccok a káromkodás, hanem az imádság is lehet bűn a parancsot ellen. Ha hallasz valakiről valakit és azt elismérszés nélkül tovább adod, vagy nem jársz utána, hogy igaz-e vagy hamis, tehát ha pletykálkodol, akkor hiába vesszél fel isten nevét. El szűrd tehát át az ember, hogy szán-

8.v. "Megenlékezéssel a szombatnapról, hogy megszenteljed azt"... az eredeti szöveg alapján úgy is lehetne fordítani: megenlékezéssel a szombat napjáról arról, hogy azt megszenteljed.

9.v. "Hét napon át munkálkodjál"... az eredetiben ez a szó van: "szolgáld". Azt jelenti tehát, hogy hat napon át végezd a szolgai munkát... "és tedd minden tennivalódat"...

10.v. "De a hetedik nap Jéhovának a te istenednek szombatja"... Itt nem arról van szó, hogy szombaton nem szabad főzni, vagy megerőltetni az állatotk stb., hanem azt jelenti, hogy ne végezd azt a munkát, amit a rabszolgákkal szokás végeztetni. Az okvetlenül szükséges házi munkát el lehet végezni, de nagyapást, nagytakarítást, vagy egyéb konyérkeresés munkát nem.

11.v. "Hart hat napon át teremté Jého az eget és a földet"... Az eredetiben ez van: "készítette". Teremtési egy pillanat alatt lehet, de a készítéshez, alkotáshoz idő kell. Hat nap alatt alkotta a földet, abból, amit egy pillanat alatt teremtett. A szombat/sabbath/ megszentést jelent, nem megnyugvást. Isten ugyanis nem fárad el, nincs szüksége megnyugvásra. De abbahagyta az alkotást azért, mert ha folyton alkotna, sohasem jutna el a teremtés ahhoz, hogy megnyugodjék. Volt egy régi egyházi tanító a Kr.u. II. században, Origenes, aki Alekszandiában élt, ott, ahol Alekszandriai Kelemen is működött. A legsebenyesebb egyházatyák egyike volt. Az arról gondolkodott, mit csinált Isten azelőtt, mielőtt a világot teremtette volna. Az azt felelte: Isten folyton teremtett; egyik világ a másiknak adja át a helyét. Igen az, de ha mindig új világot teremt, akkor vagy elpusztítja teremtéséit, vagy pedig nincs örökélet. Az tehát elvisekelhetetlen gondolat. A legnagyobb ontobanúság azon az történi a fejünket, amit ember nem képes megoldani. Igazán bölcs ember ilyenről nem gondolkodik. Egy biztos, hogy Istennek nem volt szüksége pihenésre, mint ahogy a feltámadás után nekünk sem lesz szükségünk pihenésre, mert a szel-

Iszlám test nem fared el. Az a felefogás, hogy a szombat a pihenés napja, helytelen. Szombat a megismerés napja és nem a pihenése. Isten megadta alkotni, Mikos azonban az ember vétkezett, újra alkotni kezdett az Isten. "Az én Atyám munkálkodik, én is munkálkodom." A szombat megszünt, a bűn a szombatot eltörölte. Istennek szüksége volt rá, mert ha folyton alkot, alkot, soha nem állt elő az a helyzet, hogy "munkálkodjék az, amit Isten alkotott." A szombat jövőideje volt arra, hogy egyszer a teremtés megszűnik ugyan, de az alkotás nem szűnik meg. Mert a paradicsomkertet művelni és őrizni kellett. Az a szombat napba esett bele. Az ebből is látni, hogy a szombat nem jelenti azt, hogy az ember szomit se tegyen; hanem azt jelenti, hogy az ember tovább ne végezze a rábízott munkát, ami tehát. De nem szűnik meg minden munka, mert ha az ember nem munkálkodik, megszünt élni. Isten azt akarta, hogy az ember a hetedik nap megkönnyebbüljön, tehát az a feszültség, amelybe belejutottak emberekkel ezzel, hogy magukat megtiltassák minden munkát, ez a szombat megteremtés. A törvényhez való bekapcsolódás így hasonlítja meg a törvény igazi értelmét. Az Isten azért adta a szombatot, hogy az ember és bűnei is egy "nagy lélegzetet" vegyenek. Ezt a héber nyelvben fejezi ki. Ha a szombatot olyan teherrel tesszük, amit az ember nem oltath meg és olyan lelkiismeretfurdalást okozunk ezzel, hogy az ember nem tudja mit csináljon, akkor áttokká lesz a szombat. "Nem az ember van a szombattól, hanem a szombat van az emberért." A szombattól törvényt csinálni gonosz bűn, emiatt meggyomorították az embert a prédikátorok. Mik a szombattól kegyes cselekedetet csinálnak, mellyel az ember az Isten előtt kedvesebbé teheti magát, azok eltörölik a szombat isteni jellegét és üdvösségteremtő cselekedetté alacsonyították. "A hetedik napon pedig meggyogvók"...itt a héberben is "gyógyos" szó van. A héber szó benne van Nő névben is. Nem azt jelenti, hogy pihenés, hanem hogy megszüntette a munkát. Szert adotta meg Jézus a szombatot /itt már szabbath van/ és meg-

szentelté azt. Isten a hat nap után befejezte az alkotást, azért, hogy átadja teremtményének a munkát. Mert a hetedik napon helyezett az ember a paradicsomi kertbe a megparancsolta az embernek, hogy művelje a kertet és őrizze. Tehát azért teremtett és alkotott, hogy az embert beállítsa a további alkotásba, mert az embernek az életét az alkotás teszi boldoggá. Isten nem télenességgel bízta meg az embert a hetedik napon, hanem a rebusolga munka alól szabadította fel. "Megáldás"...ha a szombat győtrelex napja, amikor arra kell vigyázni, jaj! valami munkát ne végezzek, akkor a szombat nem áldás, hanem átok. Mikor az emberek a vasárnapot kezdték ünnepeini és a szombati tilalmat átvitték a vasárnapra, nem csodáltak azt, mint nyakába varrták a szombatot az újtestamenti új népnek. A vasárnap nem a szombat utóda. A szombat hátrahagy, a vasárnap előre tekint az új teremtményre. Két haljessen különálló ünnep.

Az áldás parancsosa maga a megszentelés. Tehát ez nem győtré, kinnó parancs, hanem az áldás az emberen. Ha az ember kénytelen a hetedik napon arra figyelni, hogy jaj! valahogy ne vétkessen, meg ne szegjen a szombat parancsát, az ember ezzel a megfesszít figyelemmel már dolgozik, ez már nem áldás. Isten áldásként adta a szombatot és mint áldást szentelt meg. A megszentelődésben nincs erkölcsi gondolat. Aki szent, nem okvetlen büntetlen. Szent azt jelenti: Istenre nézve: nincs a teremtményben egyetlen olyan lény sem, mint Isten. 2. Emberre nézve: az ember sokkal olyanoknak nem adja oda magát, mint teremtmény, csak Istennek adja magát egyedül. Az a nap semmi féle emberi célra nem használható, csak Isten számára. Azt jelenti a szombat megszentelése.

A szombathoz hozzá tartozik az is, hogy az ember akkor nyugozik meg, ha a családjának engedelmessékedik. Aki a családfele tekintélyét megrendítik, ha a szolgálta nem engedelmessékedik urának, az emberiségben oly nyugtalanságot idéznek elő, amely az emberiséget tökére fogja tenni. A gyerekek, feleség, szolgálta nem arra van beállítva, hogy órálló

legyen. A szombat díjazáshoz tehát hozzátartozik az is, hogy a gyermek, feleség, azaz a nő végre megért a családfőnek. Ezt a fűgőket a Szombat sokszor asszisztál igyekszik átadni, hogy a családfő, a család nyugalmából gondolkodó Inten-helyettesből /a férj dicsősége Ariastus/ szarnakot csinál, aki gyönyörködik ebben, hogy ő kormányoz. Ha pedig a családfőből rabasolgtartó kormányzó lesz, a szombattal vége. Nem lehet törvénnyel kormányozni, csak kedvességgel, kegyelmevel. Inten kedvessége a szívünkbe kell, hogy jöjjön és a gyermeknek, az a szolgáltnak, vagy barátnak a kedvébe kell, hogy járjon, kedvére kell, hogy törekedjen. Tehát a családfőnek elcsorban kell kedvességgel lennie. Sajnos mind ingerlékenyek vagyunk és a családfőt akkor, amikor a családot unokáikodni akar és oly terhet vesz magára, amely sokszor alig intéhető el, igen gyakran próbára teszi a feleség, vagy azaz, amikor kijátossáni igyekszik azt a tekintélyt, amit Inten a családfőnek adott és oly ingerlékenységbe hozza, amely lehetetlenné teszi, hogy kötelességnek megfelfogja. Ha a férfi nem érzi, hogy a nő megbecsüli, akkor nem tudja teljesíteni családfői kötelességét. Ha egy asszisztáló gyarskodva nézi az urakat, az a gyermek, aki a szívében magyarázkodik, őt többé Inten szerinti szolgálónak lenni nem engedi. Nem külső szabály megtartásáról van szó, hanem arról, hogy egy olyan indulat erősödjék meg az emberben, amely őt ott tartja, ahova Inten rendelte. A Biblia ahol szer rendeli el, hogy a nő a gyülekezetben ne székely. Az erre vonatkozólag gyakran idézett hely a 1. Kor. 14. /1. Kor. 14./ erre vonatkozólag, hogy amikor a férfiak táncolnak, a nő ne üsse bele az orrát. Ha az ember a szombatot igazán meg akarja tartani, meg kell hajtani a fejünket és azt kell mondani: Uras, végezd el amit akarsz és ne úgy legyen, ahogy én akarom. Mindezt, amit én cselekszem, hogy az által Inten előtt kedves legyek, hogy Te teljes igazságot

szertartás", mint azt szoktak mondani, zindez az irás ítélete szerint "holt cselekedet", ezért sort tesz az életből jobban, hanem énből, vagyis a halálból. A szombat pedig abban áll, hogy az ember a holt cselekedeteiből megszabadul és azt cselekszi, amit Isten tőle vár. Nem saját cselekedeteivel óksziti föl magát, hanem Istenhez o-dahajol és megnyugszik a holt cselekedeteitől. Aki a szellemi szombatot megvalósítja, vagyis a saját cselekedeteitől nem vár semmit sem, az nem idgeskedik, nyugtalankodik; az megnyugodott. Hb. 3. fej. szerint a nyugalom, a megszűnés napja a szombat. Neked nem kell többé cselekedned, Isten cselekszik helyetted. Hb. 14. fej. szerint ez az evangélium hirdettetett nekünk is... "Munkáit a világ megalapításától kezdve bevégezte"... vagyis megszünt a hetedik napon dolgozni. Mivel fennáll az, hogy a szombat parancsa a célját el nem érte, hátra van még az Isten népe számára egy szombat. Ha eddig a nyugtalanság gyöttri is a lelket, van még egy megnyugvás, amelybe bocsátkozhat. Tehát az ember a saját cselekedeteitől megszűnik, és hagyja maga helyett munkálkodni az Isten. Ha azért keresteledem meg, mert a törvény kívánja, ezért tartom a szombatot, mert a törvény kívánja azt, akkor én engedetlen, hitetlen vagyok. A törvény útján haladni hitetlenség. Ahhoz, hogy az ember az igazi szombatot megtartsa, az ige szükséges, amely olyan, mint egy kétoldós éles kard, amely elválasztja a lelket és a szellemet, elválasztja a tagokat és a veit. Tagok alatt csoportokat kell érteni, és olyan csoportok a testnek, amely Isten elváltja az életet és élettelélen részesé válik a testben, de ami Istenhez és táplálja a csoportot, az a benne lévő veit. Vagyis a lélek olyan viszonyban van a szellemmel, mint a csoport a veivel. Mert a szellem táplálja a lelket, mint ahogy a veit a csoportot. Leleknek a veit, míg a szellem táplálja. Mivel a csoportos, a szellem tudatlan, a lélek vagyok és, de benne lévő Isten szellem az Isten. Aki talán a szellemnek, az halál; az Isten Istenként munkálkodik.

Ja benne az élet. Jéhu, ha élni akarsz, az kell mindon magam istennek, hogy a munkáidjék benne. Istennek erre a munkájára kell, hogy magamat rábízam, akkor jutok el az igazi szabadságra. Az igazi szabadságra eljutni onyit jelent, mint magától megszabadulni és többet semmit sem keresni magamban. Ján.9.fej.-ben ezt olvassuk, hogy amikor Jézus a 38 éves betegset meggyógyította, azembert volt épen. A szidok üdözték ezért Jézust. Másnap Jöjjetek gyögrülni, mondták a szinagógafők. Jézus erre azt mondta: Az én Atyám mostanig dolgozik, én is dolgozom". Erre még inkább meg akartak élni, mert magát Istennel egyenlővé tette.

Isten, amikor a hat nap munkát elvégzte, abbahagyta a munkát. Az isteni alkotó munka megszünt. A teremtés maradt azon a fokon, ahol Isten abbahagyta a munkát. Ha mégis, amikor az ember megengedte, hogy a kígyó a kertbe behatoljon, az ember elszakadt az élet forrásától és a halál útját választotta, az Isten azt mondta: nem nyugozom ebbe bele! Ellenégeskedést szereztek köztük és a kígyó közt. Ha azóta Isten nem csinál mást, mint ellenégeskedést szerez az ember és a kígyó között. Ha az Isten mai munkája, amikor a munka be lesz végezve és az ember otthagya a Sátánt, vége van Isten munkájának. És ha valaki földi életében beátja, hogy alkalmatlan lett a munkája és rábízta magát Istenre, annak az életében elkövetkezik a szabot. Minden ember életében külön a egyszer az egész emberiség életében valómal meg. Az akkori szabot bár egyes emberek életében elkezdődhet azszal, hogy az ember átadja a munkát Istennek és megszűnik saját munkáitól.

12-17.v. Ezek a parancsok az emberek egymással való viszonyára vonatkozik; ember és ember közötti viszonyra. Az cülcök pedig ember és Isten közötti viszonyra vonatkozik. É a mind egyik parancsolatnak lényege az, hogy nem azért parancsolja Isten, mert neki van belőle haszna, hanem nekünk van belőle hasznunk. Ha ezeknek engedelmessékedünk saját javunkat szolgáljuk. Ha

valaki ledobja a szőlők iránti tiszteletet,

nem lesz boldogabb, ha él, lop, paráználkodik, pletykálkodik, másét kívánja, mindezek az ember boldogságára törnek, pedig a kísértés pillanatában úgy érezzük sokszor, hogy isten parancsainak át lépése olyasvalami, amiből hasznunk van. Ez a rettenetes tévedés, amit a Sátán csinált, oly módon tüntetvén fel a parancsot áthágását, mintha az embernek ebből haszna volna. De hiszen így kezdődött az első bűnbetés alkalmával is: "Nem haltok meg, ha a tiltott fáról esztek", mondta a Sátán. Valahányszor a parancsot ellen vétünk, úgy látszik, hogy mintha a vétet hasznot hozna; De minden esetben irtózatossá kár keletkezik a parancsot áthágásból. A parancsokat elmondása, tanítása, magunk elé tűzése nem jelent törvényeskedést. Az törvényeskedik, aki azt hiszi, hogy a parancsokat megtartása ut arra, hogy istent magunknak megnyerjük. De ezek értünk vannak, tehát megtartásukkal magunknak használunk és nem istennek. Nemmi érdemet megtartásuk nem ~~xxxxx~~ jelent. Ha én nem megyek a meredek útra, mert lohasz, az nekem jó, nem istennek jelent előnyt. A parancsok iránti engedelmesség az ember oly veszélybe hozza, mely életébe kerülhet. A gyehenna, a tüzes kamra mind a bűnökkel való érintkezés következménye. A tűz, ami el nem aluszik, a bűn következménye. Ha az ember vét a 10 parancsot ellen és ebben a vétetben benne marad, az nem igazolja, nem rémíti meg, csak a könnyelműséggel maga élcsúti magában azt a tüzet, amely soha el nem aluszik és azt a férgőt fogadja be, amely föl-tön rág. Ha valakit óvnak ettől, hogy a tüzes kályhához nyuljon, az nem törvényeskedés, az mentés. De ha azt mondják, hogy tartsd be valamit azért, hogy istent maga iránt kedvessé tegye, akkor félreveszik az illetőt. Az embernek jó tudni, mik-től kell óvakodnia. A Biblia erkölcsi parancsai oly területet mutatnak, ahova nem szabad mennünk, mert a veszedelemba megyünk. Sátán egyik neve Veszedelen fia, vagyis el van jelyezve a veszedelással.

"Tiszteid atyádat és anyádat, hogy hosszú életű légy azon a földön, amit az Úr, a te istened adni készült neked." Itten a zsidó népet kiválasztotta arra, hogy egy országot adjon nekik, amelyben az istenhez hűeknek kell maradniok és azt mondta, addig fogtok ott élni, amíg parancsolataimat megtartjátok. Ha nem engedelmeskedtek parancsolataimnak, kivetik titeket. Ha ez be is teljesedett. Izraelt Kr. e. VIII. sz.-ban 722-ben az asszír király útján, Judát pedig Kr. e. 600-ban a babiloni király Nabukodonosor által vetette ki. Tehát számunkra ez az íge nem azt jelenti, hogy itt a földön hosszú életünk lesz, mert a mi hazánk az égben van, nem a földön. A régi világban az atya és anyja fogalma mást jelentett, amely az embert a földi boldogságban a-kadályozza. Ezért az újabb erkölcsösen igyekvők megsebeidíteni gyerekeiket ettől a behartól és azt mondja: ne arra halgassatok, amit szüleitök mondanak, hanem amit a tanító bácsi mond, vagy amit a különböző világnézeti tanfolyamokon tanítanak. Mégis az atya és anyja nem volt ilyen kellenetien utra való, hanem valami olyan, amire az embernek szüksége van. A régi világban, ha két ember össze akart házasodni, nagyon is tekintetbe vette, mit szólnak hozzá a szülei. Az apa a rómaiaknál oly tekintélyű volt, hogy megőhette a fiát büntetésből és nem lett gyilkosa. De menjünk át a Biblié-talajára; régen az emberek házasoként, törzsenként egybe tartozóknak érezték magukat, úgy, hogy a családaps, nemzetiség és törzefő hatalma mind azokról nem szakított ki és nem tehetette magát függetlenné. Igaz, hogy távedhet az apa, az is lehet, hogy gonosz ember; általában azonban olyan ereje volt az erkölcsnek, hogy a családfő övékedett attól, hogy olyannal követeljen aki isten akaratával ellentétesik, mert, ha ilyet próbált, a kásefiháborodás oly erős volt, hogy megkövették, vagy minden tekintélyét elveszítették. Hogy ma mennyire nem így van, abból is látszik, hogy a szülek mentesítik magukat a gyermekek iránti kötelességtől és a gyermekeket föl-

Úgyelet nélkül hagyják. Mégis az anya ottthon maradt. De az atya és az anya istentől rendelt előjárók is; tehát a parancsolat benne van az is: tiszteld tanítóidat és előjáróidat. Mégis az atya volt a tanító és előjáró is. Tiszteld a királyt, az uralkodót is. De mikor az atya fogalmába kebeleste be a parancsolat azt is mondta, hogy az uralkodó akkor tölti be a feladatot, ha valóban atya. De aki felelőtlenül esz és esz alattvalóját a harctérre viszi, az hogy ott legyilkolják, az nem atya. Tehát az alattvalóit a hatalma vivő uralkodó a parancsolaton kívül van. Tehát a parancsolat olyan szervezet tételén fel, amelyben a szerep az uralkodó. Tehát nem minden király és előjáró atya. Tiszteld atyádat, anyádat, a királyt és az előjárót, ha az valóban atya. Az, hogy a hódító háború divatba jött és úgy tüntetik fel, mintha Isten küldené a sereget, az mutatja, milyen messze estünk attól az időtől, amelyben Isten a parancsolatot adta. A parancsolat feltételezi, az hogy a világon atyák és anyák uralkodnak. Az az a hán kiterjedésének a következménye, hogy az atyákból szarnokok lettek. Ebből is látszik, az atyákból szarnokok lettek. Ebből is látszik, hogy az emancipáció, amely fel akarja szabadítani a gyermeket a szülő, a hát a férfi vezetőse alól, hogy ez honnan jön. Mert, amikor azt az istentől való függést megszünteti, az atyai szeretetet zárja ki a világból. A parancsolat azonban meg akarja a gyermeket kötelezni, hanem a a szülőt is arra, hogy atya legyen és a rábizottakkal egy bányon, mint atya. Más gyermekek iránt is azt a szeretetet kell éreznie, amit saját gyermekei iránt. Más gyermekek iránt is ugyanast a felelősséget kell, hogy éreznek. Arról lehet fellépnem egy társadalom istenei voltát, hogy ott a gyermeket megbecsülik.

"Ne ölj". "Ne paráználkodj". "Ne lopj". Mindegyik egy-egy gonosz emberi indulatot tiltó parancsolat. A "ne ölj" az emberi harag ellen, a "ne paráználkodj" a tisztátalan szeretet, ill. szerelem ellen, a "ne lopj" a káprázat ellen, a

a hamis tanúbizonyság eltiltása a pletyka ellen, a nyelv bűnei ellen irányul, amiről Jakab apostol beszél. "Ne kívánd a másét", ez az eddigi külső cselekedeteket tiltó parancsokkal szemben ráirányítja a figyelmet a bűnök alapjára: a gonosz kívánságra. Tehát nem a külső parancsot cselekedje, hanem a külső parancsot létrehozó emberi szenvedélyt, kívánságot, hajlamot. "Ne űlj" harag ellen, "ne perennáikodj" tisztátalan szeretet ellen, "ne lopj" kapzsiság ellen, "ne tégy hamis tanúbizonyságot" a nyelv bűnei ellen, "ne kívánd a másét" minden gonosz vágy ellen, kívánság ellen szól. Ezeket kell tehát sorra venni: harag, paráznaság, kapzsiság, nyelv bűnei. De nem a külső megnyilvánulásnak elhagyására kell törekedni, hanem az ezt létrehozó hajlamok átkümből való kitépésére. Ha valaki magában türi a haragot, de az öléstől távoltartja magát, ha külsőleg nem tör hásszasságot, de tekintetében benne van a kívánság, az megrontotta a parancsot. Ha valaki nem lop, de kezzei és minden eszközkel igyekszik gyönyörűt növelni, az tolvaj. Ha valaki nyelvét szabadjára engedti és beszél gátlan nélkül más emberek belső titkos dolgai-ról, az hamis bizonyosságot tesz még akkor is, ha minden igaz, amit mond; mert akkor, amikor a másik ellen felhoz egy olyan igaz dolgot, megteveszti a hallgatót és egy tünteti fel, mintha a másik rosszabb volna, mint a többi; mert az emberek elfelejtik azt, hogy ők is ugyaneolyanok. De ha azt mondja: imádkozzál ezért, mert ő ebben a veszedelemben van, de bennünk is megvannak ezek a kívánságok, akkor nem vétettem a parancsot ellen. "Ne űlj" a harag eltiltása. Minden harag, ami a másik ellen ébred, gyilkosság, mert az ilyen haraggal szeretetlenség ébred bennem, hűti a viszonyt köztünk és a közt, akire haragszom és életem rövidébbé teszi és megneheíti. Mikor a harag indulatát a szívemből fogadom a sátáni hidegséget növelem a földön; hidegítem azt a légkört, amelyben élünk benne. Miért mondja akkor az apostol: haragudjatok, de ne vétkeztek? Van harag, amely nem hidegít és van harag,

szel: hidegit. Ha a gyermekemet szelből szeretem és valami gonczosságot követ el és engem megparancsolt, az a harag nem hidegit, hanem a gyermek tudja, érzi, hogy szeretetből haragvonom. De ha cinizem a gyermek gonczosságát, azaz gyilkolom. Tehát Isten azt mondja: olyan harag ne öbörödjön benned, amely a másikat gyilkolja. Nem minden harag gyilkol, az a harag, amellyel Jézus kilátja a kufárokat, nem gyilkol. Ha valaki a figyelmességét eldobja, az is vétkezik, mert saját magát üli és az öngyilkosság is bűn. "Ne Sij" tehát azt jelenti: ne haragudj, de azt is: ne vidd a másikat kétségbeesésbe. A gyűlölet is gyilkosság. Mert van hideg gyűlölet. "Ne paráználkodj" itt is az indulatot tiltja el Jézus. Mi az indulat? A belvágyozás. Mikor valaki egy másik lénynek oly helyet enged a szelvében, amely hely csak Istent illeti meg, akkor az illető elköveti azt a bűnt. Izsai népének Istenhez való hűtlenségét paráználkodásnak nevezi az Irgen. Ha Isten helyére más valakit teszek, parázná vagyok. Az férj és feleség közt is lehetséges. Tehát a hamis szeretet, hamis becsülés, ami értékesítés. Ne paráználkodj azt jelenti: ne add a szelvedet belvágyozó szeretetre. A szelvé az igazságszeretete a gyermeke iránt is paráznaság. A paráznaság alapja az, hogy az ember valamire ráviteti magát, ami csak jelölje, kísérő tünete annak, ami az igazi szeretet. Mert a testi élet a szelvével élet más. Minden szelvével élni van egy megfűződő anyagi más. Ha az ember szelvével tartalom nélkül együtt jár a szelvében valaminek a testi képét, az paráználkodik. Két ember nem közeledés Istentől miatt szant viszony, a házastársai szeretet testi kiképződése; de ha valaki azt a testi kiképződést szeretet nélkül keresi, akkor paráználkodik. Ha két házastárs nem szereti egymást, de azért a házasság testi alakját fenntartja, az paráznaság. Aki testi képekkel játszik, azokat keresi, azok gonczolódik, meg ha házasságon belül él is, parázná. Az embernek egy olyan viszonyban kell lenni, amely a házasság szelvével tartalmát keresi.

si, abban éi benne, nem a külső kifejezésében. Ha Isten belém oltja, hogy gyerekeket akarok és ez vezet engem, akkor egészen más viszony jön létre. Mivel gyarlók vagyunk, az a bizonyos indulat félretelődik bennünk, hogy a gyerekekéidé ne lebegjen szemünk előtt és az ember megröck a kilégülés után. Ez azok közé tartozik, akiket Isten elnéz. De mivel az ember kéresei ezt a rendelkezést, már nem azok közé tartozik, akiket az Isten elnéz. Ha az ember olyan élet-felfogást fogad éi, hogy olyan az, mint az évés, vagy ivás szüksege, akkor az gonoszság. Isten elnézi a gyarlóságot, de azt nem nézi éi, hogy valaki a paráznaságot vagy tüntesse fel, mint természetesen dolgot.

15.v. "ne lopj". Ez a parancsolat egy több év-száradcs vitakérdést vet fel. az a magántulajdon kérdése. Ha a magántulajdon bűnös, akkor ennek a parancsolatnak értelme nincs, mert minden közös, minden a miénk. Ez a parancsolat "ne lopj" magában foglalja, hogy a magántulajdon Isten akaratából van. Nem vehetjük el azt, ami a méé, ezért az megdolgozott. De itt egy sorog olyan kérdés merül fel, amely megpeleníti az egyszerű elítélést. Mondhatjuk e, hogy jogos és olyan magántulajdon, melyet valaki munkánélkül szerzett? Jogos e az, amit valaki tot, vagy lottó, vagy örökös folytan szerzett? Jogos e az a magántulajdon, melyhez valaki úgy jutott hozzá, hogy az erősebb jogán elfoglalta? A hódító jogát az is elismerik; "realis tényeknek" nevezik a mai nyelven. Vagyis ha én a jobb ra bílnék ököllal az arcába csapok és mikor az elájul, elveszem a pénztárcáját, akkor, ha egy-egy dolog még az birtokomban van és meg tudom örízni a birtokot, akkor az jogos tulajdonomá lesz, mert a tények, a "realis tények" erre mutatnak. Ha egy nap elindul és egy kisebb néret iszgas, ha ezt meg is tudja tartani, akkor jogos tulajdonosa e világ szeriat. Vahát, ha kimondjuk, hogy a magántulajdon jogos, még rengeteg kérdés marad, melyet csak úgy tudunk megoldani, hogy az erősebb előtt meg kell hódul-

sunk. Ha egy faot a gyökereiben, hogy ha a megédesítés lop, azt megfontolják a palástjé-
bei, de ha az ember lop, azt kihúzzák a hó-
ból, mert az egyházi érdeke ezt követeli meg
az egyházi tekintélyen nem lehet cserbe. Oly el-
lentét-ké jutunk bele tehát, melyek megoldha-
talanok. Meddig terjedhet a magántulajdon joga,
hol vannak az meg? stb. mind olyan kérdések,
melyeket jelenleg megoldani nem tudunk. Ha a
magántulajdon alapja az az elv, hogy aki bírja
parja, van-e szentelése a magántulajdonnak? Mi
szentesíti hát a magántulajdon? Mi hát a lopás?
Jogos-e a magántulajdon az a magántulajdon?
Mire a kérdésre még biztos választ még sehol
nem hallottam. Megtanultuk a régi háberi világ
álláspontját; majd jött a polgárraj jog; azu-
tán a proletárjog, majd elvettek a földet és
díjazták föld lett belőle. Mikor fogunk eljutni
oda, hogy a tulajdon világosan, tisztán meg le-
gyen állapítva? Ebben a világban úgy látnak
ebben a tekintetben elgáborodni nem tudunk. Mi
hát a lopás? Mit kell lopásnak és mit jogos el-
vétésnek minősíteni?

A Biblia szerint nincs magántulajdon. Miért
mondja akkor Mózes: ne lopj? Ebben a mostani
világban minden az istens. ebben a mostani korba
ban Isten senkinek sem ad birtokot. De eljutunk
egy olyan korba, amikor lesz magántulajdon és
ott megörsz nekünk Isten, mert kiad annak min-
dekit, aki a magántulajdonat veszedélyesíteni
tudná. Ebből a korból ki lesznek zárva a tolvaj-
ok. De ebben a világban eltűri, azt hordozza
a tolvajokat is, várva, hogy megtérjenek. Ebb-
ben a világban nincs magántulajdon, akkor miért
buzdul róla Isten? Ésért, mert amikor, amikor
Isten az embert teremtette, majd egy emberből
két embert csinált, akkor azt mondat az aprod-
jatók, sokasodjatók, hajtsátok magatok alá a
földet; állatok, növények, föld, mind a tiétek.
Az egész emberiség együtt kapta meg Isten teres-
tését, hogy az Isten legyen. az embereknek egymás
között kell segíteni ebben, hogyan használ-
ják a földet, mit közszen kaptak. Ugy rendez-

mondja be a család, hogy a közös föld mindenkit eltartson. Az első társadalmi berendezkedés az u.n. patriarchális berendezkedés volt, vagyis a család volt a birtok. A legtöbb nép ősi, törzsi berendezkedése olyan volt, hogy egy nemzetség közösen bírt egy területet. Minden közös volt. Tehát az emberiség első berendezkedése a közös tulajdonon alapult. Ez azóta is állandóan visszazsir és az emberek abban látják a mostani zavaros helyzetből kivetendő utat, hogy újra közös lesz minden. De miközben közössé akarnak tenni mindent, felállítják a kommunista államot, tehát önkéntelenül oda akarnak visszamenni, ahonnan eljöttek valamikor. De hogyan jöttek el? Ugy, hogy egyesek önzésből ráttették a kezüket a közös vagyont egy részére s azt mondták, hogy "ez az anyám"; kizárták belőle a többit. A grófé lett az erdő, de a rózsaszedést vagy gombaszedést megengedte; de az ezt is tiltják. Jogos volt ez? Isten szerint nem. Az emberiség tehát magantulajdonnak jelentette ki azt, amit Isten nem jelentett ki magánbirtoknak. Minden időben voltak olyan keresztényen közösségek, melyekben egy nagy család közösen birtokolta a vagyont és a családfő uralkodott a közösség minden tagján és mindenkinél megadták azt, amire szüksége volt. Magyarországon a házárok voltak ilyenek. De a vége az lett, hogy néhány hatalmasabb ember rátette a kezét a vezetésre; ők uralkodtak, ottak, ittak. Minden időben erre jutott el az emberiség, mely kereste a kivívó utat a régi szűkös sironított állapotból, amikor a magantulajdon azon alapult, hogy azt, ami van, igazságosan osszuk meg egymással. Mert ez emberi önzés, uralkodás-vágy, a "ne lopj" nemibe vétele, az embert oda juttatta, hogy egy tökéletes sűrűvarba kerültsék, melyből a kivetendő utat nem látják és a jövőre nézve sem várható semmi javulás. Mi a kivívó út? Ezolt. 24, 12: "Az Úr a föld és annak teljessége". Tehát vissza kell állítani az isteni tulajdont. Ha éppen az ellenkezőjét tessék. Megtagadják Istent és ki akarják kü-

szébbé. Ha Istené a föld, akkor semmi az a mi-
énk. Mi a kivívó ut tehát? Hogy Isten a kezébe
vegye a világok fölötti uralmat./Jel.10,5-7./
Ha az a titek, airo vágyunk, airo várunk és
ami megoldja a kérdést./Jel.19,6-7./ Krisztus
uralomra lép és magához ragadja a világ fölötti
uralmat. Ez ezzel kezdődik az ezer éves uralko-
dás, amikor Valaki vasvaszonnal uralkodik és úgy
töri össze a népeket, mint a cserépedényt. És
akkor jön el az idő, amikor a magántulajdon kér-
dése megoldódik. Mindenki megkapja, ami neki jár,
követlenül Istentől. "Ha mindnyájan Istentől ta-
nitottak lennétek". Az a jog pedig így hangzik
majd: "Mhoz van jogod, hogy szolgáld a többiek-
nek.

Ibén a világban, mely a Sátánnak hódol és a
nyak óta, aki a kígyó tanácsát fogadta el, eb-
ben a világban semmiféle megoldás nincs. A vi-
szonyok folyton rosszabbodnak és mindjobban kö-
szelődnek ahhoz a ponthoz, amikor az emberiség
kétségbeesésbe esik: eltévedtünk. Itt más nem
segít, csak, ha Jézus jön, aki egy kérdésges-
sel mindent megszüntet és Isten aii a világ élé-
re, Aki egyedül jogos ura a világnak. Addig be-
le kell nyugodnunk, hogy hatalmasságok raj-
tunk és elvegensnek tölünk olyat, airoi azt
hiszük, hogy é miánk, de Jézus felvilágosított,
hogy hatis tulajdon, átadott birtok, mert mit mi
magunknak hiszünk, az Istené és Isten mondja meg,
airo hasznaljuk. Tehát mindent Isten kezéből
kell venni és nem a magántulajdon öncétségében
binni. Itt a földön igazi magántulajdon lehetet-
lenség; de Isten nem is akarja, hogy mindez mert
a azt akarja, hogy minden pillanatban vele fűg-
jünk és úgy imádkozunk, ahogy a tanított ban-
dunket: "Atyám add meg a következő napi kenyeret
ne." Semmi nincs, mindent Istentől várunk. Az
a mi állapot. Nem a tiaccól tartozunk Isten-
nek, hanem mindenről. Semmi sem a miénk. Minden
tulajdon hamiság, nincs jogunk hozzá. A kivívó
ut: varj az Isten órájára. Akkor miért mondja
Isten: ne lopj! Az azt jelenti, hogy annak a régi

régi kárvényok isteni rendelkezésének, mely a bűntelen embernek oda adta azt a törvényt, annak bizonyos helyzetekben az is van jelentősége. Mert ha Isten valakinek kegyelmeből valamit juttat, az az övé, és úgy, hogy egy más erősebb rabló bármikor rákaphat és elveheti tőle és ebbe bele kell nyugodnia, kivált, ha úgy hívják, hogy hatóság. Amit Jézus tilt: mi ne tegyünk így. Arra vonatkozik az "ne lopj". Csak azoktól követelhető, akik a birtokot úgy tekintik, mint Isten tulajdonát és akik elhatározták, hogy amit Isten nekik adott, ahhoz ők nem nyúlnak. Ezért ez az ideiglenesen és igen nehezen alkalmazható törvény csak szokro vonatkozik, akik Istennel szövetségben vannak, a azt megtartják akkor, amikor a világ Isten törvényét nem ismeri el magának, hanem így kiáltanak fel az emberek: "Szegénységünk is az ő köztelmeiket"/Zsolt.2./ Ebben az erőszakban él és munkálkodik a mai emberiség. Mivel mindenki a másikra vágyik, ezért sehol sem jelentkezik a kivésző út az emberek előtt. Ezért él a rettentő és elviselhetetlen szegénységben a világ.

16.v. "Ne tégy a te felebarátod ellen hamis tanúbizonyosságakvallomást". Megtörténhet az, hogy az ember aszállat, hogy haligat, hamudik.Pi.jelenlétben valakiről hamuzságot beszélnék, én hallom és nem szólok a békesség kedvéért. Ha valaki a felebarátjáról hall valami hamuzságot és nem tiltakozik ellene, hamudik. Vedd meg a te felebarátod igazat! Ez is benne van a parancsokban. De ha valaki nem lát tisztán, akkor nem kell szólnia; csak ha világosan látjuk, hogy a gyengébb felet megkáronítják. Ha valaki a bűjben nem megy a felebarátja segítségére, ez az az elcsúszás, ahol nem adtatók, szegényes voltam, inni nem adtatók, szegényes voltam, nem ruhaztatók fel a bűjben, jöttől megfontolt voltam, segítségemre nem jöttök. Ezt pedig nem a hatalmon levőkkel szemben követeli Jézus, hanem "kicsinyjeivel" szemben. Szegényes elterjedése nagyobb, mint a lopás,

vagy gyilkosság. Hogy a haisz tanúbizonyos-
tétel milyen bűn, az Jakab leveleiből látszik,
mely a nyelve bűneiről beszél. A nyelv sodoma
a gyehenna tűze a világban, mely lerve, mint-
tomonan ég és pusztítja az emberek lelkét, nem-
csak azokat, akiket megkárosítanak, hanem azo-
kat is akik károsítanak. Egy svájci történet mes-
zint egy leány barátját megvédte assal, hogy
az meg engedett viszonyt fejtet egy férfival.
A hír terjedt tovább és a megérálmazott leány
Sagyilkos lett. Hány ember lett idegroncsa
és betegge, mert megérálmaztak és egyedül hagy-
ták a régmazak tengerében? És e sok szenvedés
egyszer a gazdáját fogja keruzni. Hány béken-
séget kereső "jo kereszttyén" fog eszett isten
ítélete alá jutni. És oda is tartozik: "ne ölj";
mert assal is lehet ölni, hogy az ember hallgat,
amikor beszélni kellene. Látjuk, milyen örüni
és elterjedt bűn az, amit az ember a nyelvvel
végez, nemcsak, amikor beszél, hanem akkor is,
amikor hallgat. Hogy mily fontos e parancsolat,
mutatja Jézus e szava: Ha bizonyodot tesztet
én rólam az emberek előtt, én is bizonyodot
tesztet rólatok az én Atyám előtt. Ha pedig hall-
gattok, én is hallgatni fogok. Igen melyen fe-
nyegtetés azok számára, akik a "békeség kedv-
ért" hallgatnak, mert az örökélet élvezését he-
lyezi kizárásba. Ez fontosabb parancsolat, mint
a "ne ölj, ne lopj, vagy ne paráználkodj".

II. Könyv 20, 17.

Es a parancsolat: ne kíváncj. A kíváncsag e sze-
rint akadály, teher, a kíváncsagrol is kell mes-
dani? Ezt tanítja a hindu felfogás. Két alakja
van. 1. Hinduizmus/India/, 2. Buddhizmus, mely
szintén Indiában született, de onnan szétterjedt
és Tibetben, Kinában, Japánban honosodott meg.
Lényegében mindkettőnek az a tartalma, hogy a
kíváncsag az embert gyötrelembe, boldogtalanság-
ba viszi bele. A hinduizmus azt tanítja, hogy
örözsakkal is kell végn minden kíváncsodot, e-
szért gyötörnie kell magát, ellenkezőjét kell

lenni annak, amit szeretne. A buddhizmus szemint külső erőszakra szükség nincs, a lélekben kell elfojtani a kívánságot, oly állapotba kell jutni, amelyben az ember semmit nem kíván. Ez ment át a kereszténységbe és jött létre a remetéiség és abból a szerzetesség. El kell szerezni oly alkalmaktól, melyek a kívánságot kiváltják. Ami a kereszténységét illeti, nem a remetéiség, nem a szerzetesség nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket, mert a kívánságot az emberek magukkal vitték a pusztába maga kőüsterháza. A házasság gyököreire helyett az evésben találtak kárpótlást. A kizárásokban igen nagy gondot fordítottak a konyhára. Széssel perzsa ólt aláírni nem tudtak, azt fokozódott a testi kívánságok. Ha győstrik, kínosság a testet, hogy a test ne kívánjon, akkor nem érik el a célt, mert a kívánság nem a testnek a tárgykedése, hanem a léleké. Ami nem a test kíván, hanem a lélek. A testre az öltözet tartozik, a lélekre az evés, ivás./Máté 6, 25./ Tehát hiába sarkozik el a test a kísértés elől, a lélek kíván tovább, esetleg még veszedelemesebb dolgokat, t. i. hogy öt szert a remetei, vagy szerzetesi életért elismerjék; tehát a kívánságok fog növekedni. Ezért a szerzetesrendekben nagy a versengés és nincs nyugodt élet, mert mindenki a maga dolgát nézi és a másik számára elégé idegen. Igen fontos az, hogy az ember elismerést kapjon. Egy-egy fődoktrínában rendkívül jó öntudatosság, sőt gyűlölet ésszerű. A másik folytonos figyelése és bírálgatása is arra mutat, hogy igen erős kívánságok vannak a szerzetesekben és sokszor a világi társaságban nincs akkora versengés, mint az apáca vagy diakonissza társaságban. A fekete ruha és fityula nem zárja ki azt, hogy valaki hisz legyen. Sőt sokszor a szép, feltűnő ruha az, ami a nőket nem kívánstossá teszi. Tehát külső testi meztelenedésekkel nem lehet elérni azt, hogy az emberből a kívánság elvesszen.

"It tanít a kívánságról az ösvényesség?"

Mikor miért gondolja a parancsolat: az aivand?
Mert egész biztos, hogy az ember azt fogja ki-
válni, amit nem szabad. És nem tud az ellen vé-
dekezni, semvel a lélek tudattalan része ráé hat.
De egyet tud; ha Isten világosságában jár és énk-
revesen, hogy benne tisztatalan aivandó ébred.
tudja azt mondani, de nem tudja tenni, hogy: "nem".
Mert viasz a kivánsága erre, messze nem akarja
/Aca.7,5./Mikor husban voltunk, vagyis amikor a-
karunk megmozgattuk megjelöltünk/ a hús itt az emberi
lelket jelenti, az Istenivel szemben az emberit/
a bűnök indulatai a törvény által dolgoztak a
mi tagjainkban."Az Övizsgálat, a bűn helyét
elfoglalja az Isteni vizsgálat, a szellem. Ha
magamat nézem, a törvénynek igazodok, semmit sem
érek el; de mikor Isten szellemi keze dolgozik
bennem, az nem a külső, egyes bűnökre mutat rá,
hanem a belső indulatokra, törekvésekre, sze-
lyek engem magukkal sodornak.

3.v."A bűn alkalmat vévén"... amikor az ember
Övizsgálatot tart, felébred benne a bűn, tehát
sőt jobban a bűn hatalmába kerülünk.10.v..."az
a parancsolat, amely életre való, nékem halálom-
ra van".13.v..." a véték az, hogy megteessék a
bűn"...14.v."Mert tudjam, hogy a törvény szelle-
mi, de én hús vagyok. 15.v."Mert amit cselek-
szek, nem ismerem. Akarom a jót, gyűlölködök a gonosz
de nem azt teszem, amit akarok, hanem amit gyű-
lölködök. Ha pedig azt cselekedek, amit nem akarok,
nem én művelem már azt, hanem a bennem lakozó
véték/18-20.v./ 21.v..."Megtalálom azért magam-
ban azéket, aki a jót akarom cselekedni azt a
törvényt, hogy véték megvan bennem." A mi Urunk
Jézus Krisztus által van a szabadság/29.v./, de
nem az Övizsgálat által. Szilyen az Övizsgá-
lat, épen olyan a mások vizsgálat is. És a más-
ikat nem fogom megérteni soha. Nem értem, hogy
a másik miért teszi azt, vagy azt. Minden Övizs-
gálat és másokban való turkálás értelmetlen és a
kereszténységgel ellentétes. Akik együtt élnek,
nem vizsgálgatják a másikot, hanem álljanak ök ma-
guk Isten elő és kérjék azt: Urunk Te vizsgáld

Mikor azt mondja Mózes: ne kívánd, Mózes arra hív fel bennünket, hogy fellássunk és megálljunk. A helyett a héberék a saját tudattalan lelkükre támaszkodva mondták: mindent, amit az Úr mond megcsinálunk. A helyett, hogy fellátsdtek volna maguk ellen, saját lelkükből skarták előhozni a parancsokat megtartását. Ha az ember a belső indulatot keresi, hogy azt elbélje, akkor egy kacsintás rögtön felébreszti benne az utólatot és nem lesz rá hatással. De aki a külső eseményeket vizsgálja, nyesegeti magát, de nem gondol azazal, hogy a szive kívánja a bűnt, ha megalkuszik azszal; az, amikor a kísértés jön, azonnal fogat és a kívánság felébresz benne. Mikor Áva énserevette, hogy a fa gyümölcse kívánatos, akkor fogat. Az, hogy kellessenek érzed, hogy egy nő rá nézett, az a foganás. Az, hogy kívánatosnak érzed, azire csábitásnak, az a foganás. Az, ami az életemen urrá lesz, az a kívánatos./héberül:nechmad/. Amikor a kísértés nekem kívánatosnak tűnik fel, akkor fogat a bűn. Mindig az indulat, a törekvés, az életireny dönti el és nem a külső tett hogy mi a nagyobb bűn. De egy elezett bűnöse felett sem törhetünk pálcát. Aki tudatlanul vétkezik, mert indulattal viszik, más elbírálás alá esik, mint aki szándékosan vétkezik. Az önvizsgálat mindig azt nézi: mi azól mellett és mi a másik ellen. Az önvizsgálat megem kinosása, ezért is értelmetlen. Eza.1,29. "Gyönyörködök, kedvelem", az kívánság. A csar is a tölggyfélékhez tartozik; ezek gyönyörű fak és a pogány istentiszteleteket ilyen szép helyen tartották. Minden hamis istentisztelet összefügg a szépség keresésével. Azórt világi énekesekkel csodaszép énekeket adnak elő, vagy szép templomokat építenek festményekkel, a pap gyönyörű ruhába öltözik, vagy oly szép csodulásokkal, azavakkal tartja a beszédet, hogy mindenki állágyul. A hamis istentiszteletnek egyik köllése tehát a szépség. Istennel szemben azonban nem kívánságra van szükség, hanem döntésre. A döntéshez nem kell a szép. Azórt

döntök Isten mellett, mert ez az igaz út. Az igazsághoz pedig nem szépség kell, hanem bizonyosságtétel. Nem kívánságokat kell ébresztenni, hanem döntésre vinni el a lelkeket az igazság mellett.

Ésa. 58,2. "Milyen az a gyöker, mely a száraz Földből nő fel? Szűnya, csunya," nem kívánatos". Jézus nem volt kívánatos, ahogy a kereszten függött és mégis itt van a szabadosias helye. Isten oly uton vezet bennünket, amelyen azt, ami kívánatos, félre kell tennünk és szellelünk, ami igaz.

Ne kívánd. Ami jól esik, az nem vezet bennünket. Sőt, sokszor Isten azért vezet el azt, ami jól esik: evést, ivást, házasodást stb. hogy Vele találkozzunk. Mert Vele nem lehet a kívánságok útján találkozni. Isten e szerint kíván-e vagy nem? Isten tételezése megengedő-e, hogy kívánjon?

Ésa. 58,17.v. "Ért a hegyet választotta Isten". A Sion alacsony hegy volt, nem sokhalmú. Isten ezt a hegyet kívánta meg, amelyik alacsony, jelentéktelen, de amelyen óhajtva szívek Őt keresték. Isten a keresztyének közt nem azt a térséget fogja megkivánni, ahol a legtudósabb bibliaagyarázatok hangzanak el, hanem ahol a legrosszabb szívek keresik Őt, még ha nem is tudják megmagyarázni, hogy mit csinálnak.

Kívánva kívánta a helyét, amin pedig nincs kívánni való, de csak keresztből odaszálla magát adozatul. Ha az ember a szívet kirácsolja és beköltözteti azt, ami nem kívánatos a huának, de a megtisztult szelleme az igaz, akkor az olyan étváltozott szív nem fogja a kísértésre. Mert, amit ő kíván, az nem a bus kívánsága. Péld. 12,11. Az elvetemültek megfogni kívánják a gonoszokat. Miért nem az igazakat? Mince itt tévedés? Kívánják az igazságosokat is megfogni, de Isten ura a lélek kívánságának és úgy igazítja az emberek kívánságát, hogy a gonosz emberek inkább a gonoszok elbuktatásá-

ra törnek. Az igazakat Isten elfedi előlük, hogy ne lássák. Az istenfélőket megkísélik és a saját fejtájkukat pusztítják el. Isten tudja a kívánságokat irányítani. Isten rejtette tud tenni; a világ nem velem szemre. Ezért az törekedjünk "jó fizetősi" helyekre, ahol megirigyelnek, hanem válasszuk a rosszabb helyet a ott boldogok leszünk.

Péld.1,22. "Gyönyörködnek a csufalók"... kívánják hogy csufoljanak. Ha valaki a többi megbentésében gyönyörködik, kifajlik benne a kívánság arra, hogy az embereket gyötörje. A kívánságot az ember vette teremt.

Jób 20,20. "Az a kívánságos vagyonaival meg nem menekül"... Amit az ember kíván, nem szabadítja meg. Nem a szabadulás útját keresi az ember, ha kívánságát teljesíteni akarja. Is kell mondanunk; az a szabadulás útja és nem a kívánság.

Is.44,9. "A bálványok csinálói minni hibávalók és kívánságosok /nem kedvenceik van az eredetiben/ mit sem használnak"... A bálvány mindig valami kívánságos dolog.

Dan.11,37. "Az asszonyok kívánságosaival"... az egy bálványisten volt, amit csodaszépműnek tündétek fel; tehát az asszonyi kívánságot állították az ember elé. De ez lehet football aster, híres színésznő stb. is. Milyen szerepet játszanak kívánságos bálványok az ember életében!

Fl. mikor a televízió előbbre való, mint az Ige megvilágítás.

Mikós 2,2. "Megkívánják a szűket"... következmény a rebálás; ha nem adják könnyen a gyilkolást; ha a felőbratjuk felelősségét kívánják meg; paránság. És az utolsó parancsokat tehát összefoglalja, lezárja az egész tízparancsot.

V. Mózes 7,25. Az embernek huzis kívánságok nélkül kell járni; salvéből a céltalan kívánságokat mind kiűzni. Ezért veszedelmes a dohányzás, a cukrázsdába járás, ingyen ételk evése stb. Ezért kell bizonyos önszertartásban élni, mert csakúgy nem tudunk Isten mellett járni.

III. Mózes 34,24. Isten el tudja rejtetni az övét.

Ha egy nő: Istentől bízza magát, isten sua bo-
rit egy függője, hogy a többi népek ne legyenek
és ne kívánják meg. E helyett esküdjön meg-
tette a kincstár; az eredmény: jöttök a babilo-
nizsák és elvitték mindent. Egyszerűbb lány
ne kívánja, hogy egy respektalján, mint maga-
sabb társadalmi fokozat. Ez megteremtették
az emberek a függőség, azaz, hogy az emberek,
és az emberek /népek/ között, abor-
tus lehetőség/.